

4

TRONG SỐ NÀY

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

4. Lễ Khai khóa 2014 ĐHQG-HCM
Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam: Hãy sáng tạo và cổ vũ cho sáng tạo!
7. TS Nguyễn Đức Nghĩa:
ĐHQG-HCM sẽ tiếp tục đẩy mạnh tự chủ đại học
10. Khi nhà giáo viết sách
12. Thành Ủy TP.HCM: Vận động góp ý cho sáng tác Văn bia
"Truyền thống cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định"
18. ĐHQG-HCM: công bố đạt chuẩn kiểm định chất lượng ABET
21. Hội nghị quốc tế về công nghệ vi mạch
23. Năm học 2015-2016: ĐHQG-HCM sẽ xét tuyển đại học

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

25. Văn hóa và biểu tượng: Một số hướng tiếp cận lý thuyết
28. Những đóng góp của GS Lê Ngọc Trụ cho Viện ngữ học
31. Hướng đổi mới chương trình đào tạo ngành văn học
36. Văn hóa trích dẫn trong học tập, nghiên cứu
38. Nhà ở cho người nghèo ở TP.HCM: Những giải pháp bền vững
40. Chế tạo Mô-đun hậu cần cho Trường Sa
42. Bông tằm xơ mượt "made in" Việt Nam
44. Chuyện chữ chuyện nghĩa
46. Malala Yousafzai: Sách và bút chì là vũ khí của chúng ta

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

49. Kiên Giang, nhà thơ của ngọn lửa tình yêu
54. Đi tìm khởi nguyên của câu "Nhất tự vi sư, bán tự vi sư"
56. Để thời sinh viên không nhạt
58. Nhạc nhân phim kinh dị Việt
60. Café nhỏ
62. Phượng nở trái mùa
65. Cái đích
66. Xó chợ đêm & thằng nhỏ bán xoài

NHỊP SỐNG TRẺ

68. Chúc mừng Ngày Nhà giáo Việt Nam
71. Thơ: Gửi thầy tình trò màu tím; Về thăm cô
72. Tung bừng ngày hội tân sinh viên
74. Hơn 500 sinh viên tham gia chương trình Gala bài hát Việt
76. Bó hoa cô không nhận
78. Nghề báo mở ra một bầu trời
80. Viết thư cho... mình
82. FESE- sân chơi 10 năm

18

31

54

SỐ 164. 2014

 ĐẠI HỌC QUỐC GIA
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Tổng biên tập
Nguyễn Văn Hà

Tổ chức bản thảo:
Phạm Hữu Nghĩa
Đoàn Thị Minh Châu

Trình bày:
Đặng Đức Lợi

Lễ Khai khóa 2014 ĐHQG-HCM

Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam:

HÃY SÁNG TẠO VÀ CỐ VỮ CHO SÁNG TẠO!

Bài, ảnh: Bảo Khánh, Thái Việt

Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam nói chuyện với sinh viên ĐHQG-HCM.

Sáng ngày 3/10, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã tham dự Lễ Khai khóa và có buổi làm việc với cán bộ chủ chốt ĐHQG-HCM về tình hình xây dựng - phát triển ĐHQG-HCM.

Phó Thủ tướng đánh trống khai khóa 2014.

Chủ đề Lễ khai khóa 2014 là "Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đại học Việt Nam trong thời kỳ hội nhập và vai trò của ĐHQG-HCM".

Sinh viên là lợi thế của đất nước

Tại buổi lễ, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã dành 30 phút để nói chuyện với cán bộ, giảng viên và hơn 900 sinh viên tiêu biểu đại diện cho 60.000 sinh viên đang học tập và rèn luyện tại ĐHQG-HCM về vai trò của giáo dục Việt Nam trong thời đại hội nhập, trong đó nhấn mạnh đến vai trò, trách nhiệm của sinh viên đối với đất nước, xã hội.

Trước thực tế hàng ngàn cử nhân, kỹ sư không tìm được việc làm đúng với tấm bằng của mình, các nhà tuyển dụng đánh giá nhiều sinh viên ra trường thiếu nhiều kỹ năng để có thể đảm

đương được công việc, thì bên cạnh những nỗ lực của nhà trường, các thầy cô giáo và xã hội, Phó Thủ tướng mong muốn sinh viên cần phải nỗ lực hơn nữa, nhất là trong học tập. Sinh viên hãy sử dụng khoảng thời gian quý báu này để học và học phải đi liền với việc biết thắc mắc, biết đặt câu hỏi và có tư duy phản biện khoa học.

Theo Phó Thủ tướng, học là việc hàng đầu nhưng ngoài học ra, sinh viên nên tham gia các hoạt động tập thể, cộng đồng. Bởi lẽ "Khi đã 'biết', biết tốt - xấu, thiện - ác, đúng - sai và luôn tâm niệm hướng tới cái đúng, cái thiện, cái tốt các bạn sẽ luôn học được nhiều điều kể cả khi đang chơi". Phó Thủ tướng nhấn nhủ: "Đại học không chỉ là nơi các

bạn được truyền đạt kiến thức mà còn là nơi các bạn tìm tòi, sáng tạo góp phần phát triển tri thức. Hãy sáng tạo và cố vũ cho sáng tạo!".

Đặt niềm tin vào sinh viên, Phó Thủ tướng nhấn mạnh: "Tất cả các bạn đều là niềm tin, hy vọng, tương lai của gia đình, người thân, dòng tộc và cả đất nước này. Tương lai của các bạn nằm trong tay chính các bạn. Tương lai của dân tộc này nằm trên bờ vai của chính các bạn. Chúng ta nói đất nước ta rừng vàng biển bạc, chúng ta nói nhiều thứ... Nhưng, lợi thế lớn nhất của chúng ta là con người. Đó là chính chúng ta, là các bạn sinh viên. Sinh viên là tiềm năng, lợi thế lớn nhất của dân tộc này trong cuộc đua tranh cùng thế giới..."

Phó Thủ tướng tặng ảnh Bác Hồ cho ĐHQG-HCM.

Sinh viên được "tiếp lửa"

* **PGS.TS Nguyễn Tấn Phát**, *Nguyên Thứ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo, Nguyên Giám đốc ĐHQG-HCM*: Nghe Phó Thủ tướng nói chuyện, tôi như được sống lại thời thanh niên, dường như tất cả chúng tôi đều được truyền lửa và sôi sục khí thế.

* **TS. Nguyễn Đức Nghĩa**, *Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, Trưởng Ban Tổ chức Lễ khai khóa*: Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã có những chia sẻ bổ ích, gần gũi với sinh viên. Qua bài nói chuyện của Phó Thủ tướng, sinh viên được tiếp lửa, thấy rõ hơn trách nhiệm và vai trò của mình đối với đất nước. Đó chính là điểm nhấn quan trọng và là mục đích của Lễ khai khóa ĐHQG-HCM.

* **Lê Yên Thanh**, *Sinh viên năm 3 Trường ĐH Khoa học Tự nhiên*: Tôi rất vui khi tham dự Lễ khai khóa năm nay. Phó Thủ tướng nói chuyện rất hay và đề cập những vấn đề rất gần gũi với sinh viên. Quả thật, có rất nhiều bạn sinh viên nghĩ chỉ cần học ra trường có việc làm tốt là được rồi, nhưng qua phát biểu của Phó Thủ tướng, sinh viên biết mình không chỉ dừng lại ở đó mà phải có ước mơ, hoài bão lớn và có trách nhiệm phát triển đất nước. Tôi tin rằng những chia sẻ của Phó Thủ tướng sẽ làm sinh viên có những thay đổi tích cực trong thái độ và mục đích học tập.

* **Nguyễn Minh Nhật**, *Sinh viên năm nhất, Khoa Y ĐHQG-HCM*: Đây là buổi Lễ khai giảng đặc biệt nhất mà tôi từng được tham dự: vừa trang trọng vừa hoành tráng. Nghe Phó Thủ tướng nói sinh viên các ngành khác có thể không giỏi, có thể lấy cần cù bù thông minh nhưng sinh viên theo ngành y thì nhất định phải giỏi, tôi tự nhủ rằng mình sẽ phải cố gắng và nỗ lực nhiều hơn nữa.

Nhiều mô hình cần nhân rộng

Ngay sau buổi lễ, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã có buổi làm việc với cán bộ chủ chốt ĐHQG-HCM để nghe báo cáo tình hình xây dựng - phát triển ở đây. Phó Thủ tướng đặc biệt quan tâm một số mô hình mới của ĐHQG-HCM như Mô hình xây dựng chương trình theo chuẩn ABET của Trường ĐH Bách Khoa; Mô hình Trường ĐH Quốc Tế tự chủ tài chính; Mô hình phát triển NCKH đỉnh cao thông qua hợp tác quốc tế giữa ĐHQG-HCM và Trường ĐH California, Berkeley (Trung tâm MANAR).

Phó Thủ tướng đánh giá đó là những mô hình cần thiết, cần mở rộng và phát triển thành chính sách của cả nước để thúc đẩy hệ thống giáo dục đại học Việt Nam đi lên.

Nhận được thông tin Chip SG8V1 của Trung tâm Nghiên cứu Đào tạo và Thiết kế Vi mạch

ĐHQG-HCM (ICDREC) vừa được sản xuất thương mại thành công, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã đến thăm và chúc mừng thành quả của ICDREC. Phó Thủ tướng cho rằng những sản phẩm, nhất là sản phẩm vi mạch được chế tạo thành công và mang thương hiệu "made in Việt Nam" như thế là điều rất có ý nghĩa và rất đáng tự hào.

Bên cạnh những chia sẻ với

ĐHQG-HCM về những khó khăn trong việc giải phóng mặt bằng, chảy máu chất xám, Phó Thủ tướng cũng bày tỏ sự ủng hộ về cơ chế và vấn đề tự chủ của ĐHQG-HCM. Đồng thời, Phó Thủ tướng đề nghị, với những thành quả đáng tự hào bước đầu, ĐHQG-HCM cần xác định mốc thời gian nhất định để có thể gia nhập cộng đồng các đại học lớn trên thế giới ■

Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam thăm Trung tâm ICDREC.

TS Nguyễn Đức Nghĩa,
Phó Giám đốc ĐHQG-HCM. Ảnh: MC

Ban hành năm 2012 và có hiệu lực từ đầu năm 2013, lần đầu tiên Luật Giáo dục Đại học Việt Nam (Luật GDĐH) khẳng định quyền tự chủ của các trường đại học trong một điều luật riêng - Điều 32 về quyền tự chủ của cơ sở GDĐH. *Bản tin ĐHQG-HCM* đã có buổi phỏng vấn TS. Nguyễn Đức Nghĩa - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM sau gần một năm luật này được áp dụng.

TS. Nguyễn Đức Nghĩa:

ĐHQG-HCM SẼ TIẾP TỤC ĐẨY MẠNH TỰ CHỦ ĐẠI HỌC

Trí Thiên thực hiện

* Đầu tiên, xin Tiên sĩ cho biết vấn đề nội hàm của khái niệm "tự chủ đại học"? Vì sao vấn đề tự chủ đại học lại "nóng" lên vào đầu năm học mới này?

- Cùng với sự thành lập của hai Đại học Quốc gia vào giữa thập niên 1990, khái niệm tự chủ đại học đã xuất hiện trở lại, thu hút được sự quan tâm và tranh luận tại Việt Nam. Tuy nhiên, dấu Luật GDĐH đã có hiệu lực từ đầu năm 2013, thế nhưng hiện các trường ĐH Việt Nam vẫn được (bị) coi là chưa có tự chủ, chưa được tự chủ đúng như luật định. Nguyên nhân thì có nhiều và từ nhiều phía, nhưng

cái chung nhất chính là do khái niệm tự chủ đại học được hiểu theo nhiều góc cạnh khác nhau.

Một cách đơn giản nhất, có thể hiểu tự chủ là không bị kiểm soát từ bên ngoài. Khái niệm tự chủ đại học không phải chỉ mới xuất hiện mà thật ra đã đồng hành cùng với sự ra đời của các trường đại học. Trong lịch sử phát triển, các trường đại học ở châu Âu đã luôn phải đấu tranh không ngừng để thoát khỏi sự can thiệp của giáo hội và nhà nước. Hiện nay, khái niệm tự chủ đại học (university autonomy) thể hiện mối quan hệ giữa trường đại học và nhà nước, là sự độc lập của trường đại học đối với sự kiểm soát của nhà nước trong việc vận hành hoạt động

của nó.

Tuy nhiên, điều quan trọng cần phải hiểu là tự chủ đại học không có nghĩa là trường đại học có sự tự do hoàn toàn, mà tự chủ đại học luôn được giới hạn trong khuôn khổ được giới hạn bởi luật pháp và các thỏa thuận giữa nhà nước với hệ thống giáo dục đại học, thậm chí là với từng trường đại học. Chính khuôn khổ xác định mức độ tự chủ đại học là ý nghĩa thực chất của cụm từ "tự chủ đại học".

* Việc Thủ tướng Chính phủ cho thí điểm tự chủ đại học ở Việt Nam có ý nghĩa như thế nào, thưa Tiên sĩ?

- Ngay trong việc cho "thí điểm" tự chủ cũng có nghĩa khẳng định quyền tự chủ theo quy định

của Luật GDDH chưa được thực hiện đầy đủ và chỉ đang được triển khai từng bước. Trường đại học nào cũng muốn có nhiều quyền quyết định hơn và ít chịu sự kiểm soát của nhà nước hơn, trong khi nhà nước chưa đủ tin tưởng để giao thêm một số quyền cho các trường đại học. Thậm chí trong suốt một thời gian rất dài được quản lý bằng những quy định cứng nhắc (nhưng đôi khi lại rất lỏng lẻo trong thực tế), khi quyền tự chủ đại học được quy định chính thức trong Luật GDDH, nhưng những câu hỏi mang tính chất cụ thể triển khai như: Tự chủ về cái gì? Trường nào sẽ được giao quyền tự chủ và giao đến đâu? Làm sao có thể giám sát được việc thực hiện cam kết của trường đại học khi nhận tự chủ? Việc trả lời được các câu hỏi tuy đơn giản như vậy nhưng sẽ có ý nghĩa rất lớn vì thực sự sẽ có chuyển biến mạnh mẽ trong quản trị đại học, giúp cho cả hệ thống giáo dục đại học bứt phá

đưa đất nước đi lên không chỉ bằng cách đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao mà còn bằng những thành quả nghiên cứu khoa học mà các trường đại học luôn đóng vai trò chủ đạo trong sự phát triển của các nước tiên tiến.

* ĐHQG-HCM sẵn sàng cho chủ trương tự chủ đại học của Thủ tướng Chính phủ và Bộ GD&ĐT ra sao?

- So với nhiều trường đại học khác do các bộ, ngành quản lý trực tiếp, ngay từ những năm đầu thành lập, ĐHQG-HCM và các trường thành viên đã có nhiều quyền tự chủ hơn (các quyết định 185/1997, 16/2001 và 26/2014 của Thủ tướng Chính phủ về quy chế hoạt động của các đại học quốc gia và của ĐHQG-HCM), chẳng hạn như được chủ động mở các ngành đào tạo bậc đại học và sau đại học đã có trong danh mục đào tạo nhà nước, được mở thí điểm các ngành đào tạo chưa có trong danh mục,

được tự thiết kế mẫu văn bằng chứng chỉ riêng... cũng như trong một số chức năng nhiệm vụ về công tác nhân sự, tổ chức và tài chính. Do vậy, vấn đề đặt ra ở đây không phải là ĐHQG-HCM và các trường thành viên có sẵn sàng cho triển khai chủ trương tự chủ theo luật định hay không mà là ĐHQG-HCM sẽ tiếp tục đẩy mạnh hơn việc thực hiện tự chủ của chính ĐHQG-HCM và của các trường thành viên trong một bối cảnh mới: Luật GDDH vừa có hiệu lực từ đầu năm 2013 và quy chế hoạt động mới của ĐHQG-HCM vừa được ban hành tháng 3/2014 và trong xu thế một số trường đại học khác cũng bắt đầu được giao quyền tự chủ rộng rãi hơn. Nguyên tắc đầu tiên là các trường thành viên ĐHQG-HCM không thể có quyền tự chủ thấp hơn các trường đại học không thuộc hệ thống, mà ngược lại, chính sức mạnh hệ thống ĐHQG-HCM sẽ nâng hiệu quả trong việc thực hiện quyền tự chủ của các trường thành viên theo luật định.

* Theo đó, sắp tới ĐHQG-HCM sẽ có những thay đổi gì để phát huy quyền tự chủ?

- Luật GDDH có hiệu lực từ đầu năm 2013, nhưng đến tháng 10/2013 Bộ GD&ĐT mới ban hành Thông tư 141 hướng dẫn thi hành "một số điều" của Luật GDDH, điều đó có nghĩa là việc triển khai Luật cũng không phải đơn giản.

Điều 32 Luật GDDH quy định: "Cơ sở giáo dục đại học tự chủ trong các hoạt động chủ yếu thuộc các lĩnh vực tổ chức và nhân sự, tài chính và tài sản, đào tạo, khoa học công nghệ, hợp tác quốc tế, bảo đảm chất lượng giáo

Trường ĐH Quốc tế ĐHQG-HCM phát triển theo mô hình tự chủ tài chính. Ảnh: MC

dục đại học". Ngoài ra Luật GDĐH còn dành hẳn một điều quy định về Đại học Quốc gia: "Đại học Quốc gia có quyền chủ động cao trong các hoạt động về đào tạo, nghiên cứu khoa học, tài chính, quan hệ quốc tế và tổ chức bộ máy". Thật ra những nội dung này cũng đã có tất cả hoặc một phần trong các quyết định về quy chế hoạt động của các đại học quốc gia trước đây, nhưng trên thực tế triển khai còn chưa được thể chế hóa bằng văn bản hoặc thậm chí còn được hiểu chưa đúng thực chất. Bên cạnh đó, trên nguyên tắc chung là những quyền gì mà các trường không thuộc hệ thống Đại học Quốc gia được trao thì các trường thành viên Đại học Quốc gia cũng phải được, miễn là không đi ngược lại hoặc cản trở sự phát triển chung của hệ thống.

Trên cơ sở đó, ĐHQG-HCM cần tiến hành các giải pháp tập trung cho các phạm vi như sau:

Về thể chế, các văn bản pháp quy: Đây là việc đầu tiên cần làm để "cởi trói" hệ thống, vốn đang vận hành theo các quy định của hệ thống quy phạm trước khi Luật GDĐH ra đời và có hiệu lực, do vậy có thể có một số quy định bị lỗi thời, thậm chí ngược với các nội dung trong Luật GDĐH. Cần rà soát, sửa đổi, bổ sung các văn bản quy phạm có liên quan để tạo điều kiện thực hiện tự chủ đại học trong tất cả mảng hoạt động, từ tổ chức cán bộ, đào tạo (đại học, sau đại học), công tác sinh viên, tài chính, khoa học công nghệ và quan hệ đối ngoại, hợp tác quốc tế.

Về tổ chức - nhân sự: Cần xây dựng, công bố và thực hiện tiêu chuẩn cán bộ quản lý và giảng

viên, quy chế tuyển dụng, làm việc, đề bạt cán bộ quản lý và giảng viên để nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, giảng viên để bảo đảm đội ngũ giảng viên và đội ngũ quản lý là động lực cho cả hệ thống ĐHQG-HCM thực hiện hiệu quả kế hoạch chiến lược phát triển. Mặt khác cũng phải ban hành đầy đủ các quy định, văn bản thực thi đầy đủ các quyền lợi và nhiệm vụ của giảng viên được quy định từ điều 55 đến điều 58 của Luật GDĐH. Điều cần nhấn mạnh là các quy định liên quan đến sinh viên (người học) cũng được nêu rất rõ từ điều 59 đến điều 63, và việc rà soát lại

giỏi. Trong Luật GDĐH hiện hành không quy định về chương trình khung, như vậy ĐHQG-HCM cần xem xét lại các quy định chung trong hệ thống, sao cho vừa phù hợp với quy định về khối lượng kiến thức tối thiểu mà người học cần đạt được vừa mang tính chất mềm dẻo theo năng lực đội ngũ của từng ngành, từng trường. Điều này có ý nghĩa rất lớn vì nếu chương trình khung phải được Bộ GD&ĐT phê duyệt thì các trường được tự chủ trong phần quy định khoảng 30-40% chương trình, việc bắt buộc phải thực hiện đến 65-70% chương trình cũng làm cho các ngành

“ Nguyên tắc đầu tiên là các trường thành viên ĐHQG-HCM không thể có quyền tự chủ thấp hơn các trường đại học không thuộc hệ thống, mà ngược lại, chính sức mạnh hệ thống ĐHQG-HCM sẽ nâng hiệu quả trong việc thực hiện quyền tự chủ của các trường thành viên theo luật định. ”

TS. Nguyễn Đức Nghĩa

tính tương thích phù hợp của các văn bản liên quan đến công tác sinh viên cũng phải tuân thủ triệt để Luật GDĐH.

Về học thuật, đào tạo: Cần tiếp tục hoàn thiện chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo phù hợp với việc hướng đến hòa nhập và đạt chất lượng của khu vực và quốc tế, chú trọng chuẩn ngoại ngữ trước mắt ngang với yêu cầu của các trường đại học hàng đầu trong khu vực ASEAN. Phải sớm đổi mới tuyển sinh để thu hút được nguồn sinh viên đầu vào

đào tạo không gắn với thực tế.

Về tài chính: Các quy định về tài chính trong Luật GDĐH đã ban hành tuy được bổ sung thêm một số nguồn lực so với dự thảo ban đầu, nhưng ĐHQG-HCM cần tiếp tục có những đề xuất thực tế để có thể thực sự có khả năng huy động và sử dụng các nguồn lực tài chính, tài nguyên một cách có hiệu quả về các mức thu học phí, lệ phí thi và tuyển sinh, về cơ chế sử dụng và trả lương, và kể cả về cơ chế hợp tác đầu tư và khai thác quỹ đất ■

Khi nhà giáo viết sách

Huỳnh Như Phương

(Trường ĐH KHXH ở NV)

Nhà giáo có thể viết nhiều loại sách: sáng tác, sưu tầm, biên khảo, dịch thuật...; ở đây chỉ xin nói về các loại sách sử dụng trong nhà trường: sách giáo khoa, giáo trình, chuyên luận, tài liệu tham khảo...

Trước hết, nói về các nhà giáo ở trung học. Sách giáo khoa hiện nay thường được xem là "pháp lệnh", mặc dù báo chí đã chỉ ra không biết bao nhiêu lỗi. Là "pháp lệnh", nên không phải ai cũng có thể tham gia biên soạn. Nhiều nước trên thế giới áp dụng một chương trình giáo dục thống nhất, còn sách giáo khoa thì có thể có nhiều bộ khác nhau, phát huy năng lực sáng tạo của nhiều soạn giả hay tập thể soạn giả, để cho các trường, các thầy cô giáo có khả năng chọn lựa bộ sách hay nhất mà dạy cho học sinh. Ngay ở miền Nam trước đây, cả khoa học xã hội và khoa học tự nhiên đều có nhiều bộ sách giáo khoa, và dư luận đều biết bộ nào thực sự có uy tín. Sau 1975, một thời ở nước ta có hai bộ sách giáo khoa dùng cho hai miền, sau hợp nhất thành một bộ, còn bây giờ thì trở lại hai bộ: một dành cho chuyên ban, một dành cho ban cơ bản; nhưng tuyệt đại đa số học sinh học ban cơ bản, vì vậy mà bộ sách

thứ hai này giữ vai trò áp đảo.

Biên soạn sách giáo khoa là một vinh dự và trách nhiệm lớn lao như vậy nên chỉ có những nhà giáo tiếng tăm, có trình độ cao mới được chọn lựa. Đã từng có chuyện eo sèo về việc tranh giành để có chỗ đứng trong ban biên soạn hay tìm cách hạ uy tín đồng nghiệp là tác giả bộ sách đối trọng với mình. Điều đáng phẫn nộ nhất là vì cần những người thông thái và nổi tiếng nên hầu hết soạn giả sách giáo khoa trung học là những giáo sư và giảng viên đại học, trong đó có nhiều vị chưa dạy trung học ngày nào. Hậu quả là kiến thức trong sách thì rất cao sâu nhưng lại không hợp với tâm lý tiếp nhận của học sinh, dẫn đến tình trạng quá tải trong dạy và học như xã hội báo động mấy năm gần đây.

Trước tình hình đó, đóng góp của các thầy giáo có kinh nghiệm trực tiếp dạy học về mặt này chỉ có thể là trên lĩnh vực viết sách tham khảo, hướng dẫn luyện thi tú tài và đại học. Không thể phủ nhận rằng có những bộ sách tham khảo, bồi dưỡng văn hóa... có ích cho học sinh; nhưng nhìn chung đây là thị trường sách hỗn loạn nhất hiện nay. Dường như là một quy luật có tính bù trừ: khi có sự siết lại trong xuất bản sách giáo khoa

Dãy kệ sách thư viện ĐHQG-HCM. Ảnh: Nguyễn Minh Tân

chính phẩm thì đồng thời lại có sự bùng ra thoải mái cho các sách phụ trợ, thứ phẩm.

So với các nhà giáo trung học, việc viết sách của các nhà giáo đại học gắn với chuyên môn hẹp nên sự cạnh tranh không khốc liệt bằng. Số lượng in và nhuận bút đều thấp, trong khi tài liệu tham khảo nước ngoài phải mua giá cao là những lý do không khuyến khích nhà giáo đại học viết sách. Một thực trạng dễ cắt nghĩa là hiện nay đại đa số giảng viên đại học sẵn sàng nhận nhiều giờ dạy cho các trường khác nhau để tăng thu nhập mà không mấy hăng hái nhận các đề tài nghiên cứu, biên soạn. Đó là chưa kể một thực trạng khác: có những đề tài hay chương trình nghiên cứu được cấp kinh phí khá lớn, nhưng sau khi nghiệm thu thì đưa vào cát kỹ trong ngăn kéo mà không hề được công bố thành sách.

Việc biên soạn sách ở đại học còn gặp một vấn nạn nan giải, đó là tình trạng vi phạm bản quyền. Thỉnh thoảng báo chí đưa tin nơi này nơi khác có hiện tượng "luộc" giáo trình, nhưng đây chỉ là một khía cạnh của vấn đề. Việc đáng kêu cứu hơn nữa là nạn photocopy thả dãn các giáo trình, chuyên khảo, tài liệu tham khảo trong sinh viên. Chỉ cần dạo qua những con phố

hoạt động chính của các cửa hiệu photocopy gần các trường đại học, thì có thể thấy hàng ngàn cuốn sách được "nhân bản" sẵn sàng cung cấp cho người có nhu cầu. Trong việc này, cả người bán lẫn người mua đều xem là bình thường chuyện "ăn cướp cơm chim", bóc lột sức lao động, tâm huyết và mồ hôi nước mắt của một trong những lớp người khó khăn nhất hiện nay là nhà giáo. Ngay giáo án, giáo trình điện tử là một sáng kiến nhằm cải tiến chất lượng đào tạo hiện nay cũng có thể có tác dụng ngược đến động cơ sáng tạo của nhà giáo: một giáo án hay giáo trình vừa được trường đại học này đưa lên mạng để sinh viên tham khảo, thì tháng sau đã thấy bị "xào nấu" và "tái chế" thành công trình đứng tên một tác giả của trường đại học khác dưới hình thức "lưu hành nội bộ". Tình hình đó thúc đẩy sáng kiến về việc thành lập một tổ chức để bảo vệ tác quyền của loại sách này, tuy công chúng vẫn tỏ ra hoài nghi về hiệu quả của các biện pháp, khi mà guồng máy xã hội vẫn tỏ ra dửng dưng và bất lực với tệ nạn sao chép và vi phạm bản quyền tràn lan.

Nghĩ đi nghĩ lại thì thấy nhà giáo chân chính quả là chịu thiệt thòi đủ kiểu, đủ đường ■

Thành ủy TP.HCM: Vận động góp ý cho sáng tác Văn bia "Truyền thống cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định"

BTT

Bí thư Thành ủy TP.HCM Lê Thanh Hải tặng bằng khen cho Giáo sư - Anh hùng Lao động Vũ Khiêu (đoạt giải Nhì). Ảnh: TL

Sáng 25/10, Thành ủy TP.HCM tổ chức Lễ công bố kết quả và trao giải cuộc vận động sáng tác Văn bia “Truyền thống Cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định”.

Bà Thân Thị Thu, Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng ban Tuyên giáo Thành ủy TP.HCM cho biết: Qua hơn 2 năm phát động, Ban Tổ chức đã nhận được 58 bài dự thi của các tác giả đủ mọi thành phần, hiện đang sinh sống, công tác tại TP.HCM, các tỉnh Bến Tre, Tiền Giang, TP Đà Nẵng, Cần Thơ và có 1 tác giả ở nước ngoài. Hội đồng Sơ tuyển đã tuyển chọn 14 bài có nội dung khá vào vòng 2. Qua xét chọn của Hội đồng Sơ tuyển, có 7/14 bài được chọn vào vòng tiếp theo.

Kết quả, Ban Tổ chức quyết định trao 1 giải Nhì, 2 giải Ba và 4 Khuyến khích là các bài viết đáp

đáp ứng tốt về nội dung và hình thức; thể hiện được quá trình đấu tranh kiên cường, tinh thần yêu nước, cách mạng, dũng cảm, mưu trí, sáng tạo của đồng bào, cán bộ, đảng viên, chiến sĩ và các đồng chí lãnh đạo Khu ủy, Thành ủy Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định.

Cụ thể, giải Nhì được trao cho bài viết *Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định, đất linh thiêng rợp bóng anh hùng* của Giáo sư, Anh hùng Lao động Vũ Khiêu; 2 giải Ba được trao cho bài viết *Văn bia truyền thống cách mạng Sài Gòn - Gia Định* của tác giả Dương Trọng Dật và bài viết *Văn bia truyền thống cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định* của tác giả Lê Quang Trang.

Sau lễ trao giải, Ban Tổ chức đã công bố lấy ý kiến đóng góp rộng rãi của cán bộ, đảng viên và nhân dân đối với 3 tác phẩm trên nhằm hoàn thiện các tác phẩm cả về nội dung và hình thức trước khi tạc dựng chính thức vào bia trong khuôn viên Khu Truyền thống Cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định, đặt tại huyện Củ Chi.

Thời gian lấy ý kiến đóng góp: Từ ngày 27/10/2014 đến hết ngày 10/4/2015. Nội dung lấy ý kiến đóng góp: về thể loại, về nội dung, về văn phong.

Cách thức tiếp nhận ý kiến đóng góp: Các chuyên gia, nhà khoa học, giảng viên và bạn đọc có thể nêu nhận xét, phê bình và góp ý cụ thể cho từng bài.

Bài góp ý xin đề là: Bài góp ý cho Văn bia Truyền thống Cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định, và gửi về *Bản tin ĐHQG-HCM* qua địa chỉ email: bantindhgg@vnuhcm.edu.vn

Bài góp ý sẽ được chọn đăng trên *Website ĐHQG-HCM* và *Bản tin ĐHQG-HCM*.

Ba bài Văn bia được vận động góp ý

1. Bài của tác giả Vũ Khiêu

Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định: Đất linh thiêng rợp bóng anh hùng

Từ đi mở cõi

Băng đeo cưỡi sóng, vượt trường đồ san phẳng gian nguy
Đạp đất đội trời, nhằm viễn xứ gạt bằng cản trở!
Trên quê mới cùng nhau lao khổ, bao công lập ấp dựng làng
Hướng ngày mai vững dạ ước mong, ra sức khơi sông phá thổ
Mồ hôi đổ xuống, đất khô cần đã hóa phì nhiêu
Nhà cửa vươn lên, nơi hoang dã bỗng thành trù phú
Đất Nam Bộ dân giàu binh mạnh, thênh thang một cõi biên thù
Trời Sài Gòn gió lộng mây bay, cao vút ngọn cờ thủ phủ!

Từ giặc Pháp kéo vào Gia Định:

Đồng Nai cửa nát nhà tan
Bến Nghé xương rơi máu đổ
Cờ Trương Định dọc ngang trời đất, diệt quân thù nhọn nhịp giáo gươm
Thơ Đồ Chiểu rung chuyển núi sông, gọi hồn nước ào ào bão tố
Vườn tràu Bà Điểm: máu anh hùng sôi sục toàn dân
Trận đánh Hóc Môn: đầu đốc phủ chặt bêu trước chợ!
Nguyễn Tất Thành ra đi vì nước, Bến Nhà Rồng lồng lộng nước mây xanh
Tôn Đức Thắng trở lại quê nhà, cờ cách mạng dạt dào Công hội Đỏ

Đảng Cộng sản ra đời (1930)

Gia Định - Sài Gòn - Chợ Lớn: bùng bùng khí thế đấu tranh
Vườn Tràu - Bà Điểm - Hóc Môn: lớp lớp anh hùng hội tụ
Nào Trần Phú, Hà Huy Tập, Lê Hồng Phong, Nguyễn Văn Cừ...
những Tổng Bí thư dũng cảm, anh minh
Nào Nguyễn Thị Minh Khai, cùng Phan Đăng Lưu, Võ Văn Tần...
những chiến sĩ kiên cường, tài tú
Ngày đêm hoạt động, phong trào mở rộng khắp nơi
Quần chúng vùng lên, khí thế vươn cao mọi chỗ

Nam Kỳ Khởi Nghĩa (1940)

Triệu người quật khởi, sấm dậy sét vang
Trăm ngả tung hoành, trời nghiêng đất lở!

Mùa thu tháng Tám (1945)

Ở Hà Nội, Hồ Chí Minh xuất hiện, bản Tuyên ngôn vang dội núi sông
Tại Sài Gòn, dân chúng reo vui, sóng cách mạng tràn đầy phường phố

Quét sạch thực dân Pháp (1954)

Giặc Pháp núp theo Anh quốc, đổ bộ Sài Gòn
Những mong chiếm lại Việt Nam, kéo vào Bắc Bộ
Phối hợp cùng chiến trường Tây Bắc, quân Sài Gòn phá vỡ kho bom
Chia lửa với mặt trận Điện Biên, dân Chợ Lớn diệt tàu giặc dữ
Toàn dân hai ngã, tấn công mãnh liệt thế anh hùng!
Cả nước một lòng, chiến thắng lấy lòng Điện Biên Phủ!
Tướng Đờ Cát, cùng toàn binh sĩ, run rẩy đầu hàng
Đời thực dân, bao thói bạo tàn, tan thành đổ vỡ

Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định

Quật cường chống Mỹ cứu nước

Pháp bại vong lạng lẽ cuốn cờ
Mỹ cậy mạnh ngang nhiên đổ bộ
Trăm thủ đoạn dã man thâm độc: lập ấp, rào làng
Ngàn địa phương đổ nát tan hoang: giết người, cướp của
Lòng nham hiểm triệt tiêu nòi giống, không ngừng bão đạn mưa bom
Chất da cam hủy diệt sinh linh, chẳng sót con sâu ngọn cỏ
Nguyễn Văn Trỗi trước giờ xử bắn, đôn Chí Hòa tiếng thét còn vang
Trần Văn Đang biệt động Sài Gòn, trước họng súng ngẩng đầu chẳng sợ
Nữ sinh Quách Thị Trang trúng đạn, đoàn biểu tình như bão biển dâng cao
Hòa thượng Thích Quảng Đức tự thiêu, ngọn đuốc sống giữa bầu trời rực lửa
Đặc khu Rừng Sác cùng đặc công chiến đấu, tàu thù tắc nghẽn dòng sông
Địa đạo Củ Chi với trận tuyến thần kỳ, xác giặc phơi đầy đất cỏ
Tết Mậu Thân đánh Mỹ ngụy tận cơ quan đầu não
oanh liệt thay bao biệt động Gia Định - Sài Gòn
Xuân Ất Mão đón quân ta từ năm ngã Bắc Nam
dũng mãnh thay những binh đoàn Việt Nam - Nam Bộ

Tám mươi tư năm nhìn lại (1930-2014)

Dân giàu nước mạnh, bao nhiêu công sức có ngày nay
Máu chảy đầu rơi, biết mấy gian nguy từ thuở nọ
Hồn Tổ quốc bốn mươi thế kỷ, linh thiêng một mảnh đất anh hùng
Đất phương Nam biết mấy trăm năm, lẫm liệt những người con ưu tú
Thành đồng Tổ quốc, lấy lòng muôn dặm tại nơi đây
Đất thép Củ Chi, sừng sững ngàn thu là thế đó
Rạng tinh hoa Hồng Lạc Văn Lang
Vang bản lĩnh Sài Gòn Nam Bộ

2. Bài của tác giả Dương Trọng Dật *Truyền thống cách mạng Sài Gòn - Gia Định*

Từ thuở mẹ Âu Cơ mở nước, máu Rồng Tiên chảy suốt nghìn năm. Một cõi bờ riêng ngang dọc trời Nam, bao thế hệ trui mình trong lửa đỏ

Máu đòi máu Nam Tân vang tiếng mõ, đuốc rực trời đêm Bà Điểm Hóc Môn. Đầu người rơi trên Ngã Ba Giồng, chí quật khởi sục sôi trong đất

Kiếp nô lệ lầm than, hồn Tổ quốc bơ vơ, nhứt nhối cơn thống khổ nhân sinh, cả dân tộc quặn mình trong nước mắt. Đau nỗi đau nước mất nhà tan, Người ra đi từ Bến Nhà Rồng

Như phún thạch phun trào, thịnh nộ hóa cuồng phong. Lửa cháy từ Ba Sơn, 18 thôn Vườn Trầu, địa đạo Củ Chi, rừng Sác, Nhà Bè, Phú Thọ Hòa, An Phú Đông... đốt cháy triệu con tim đất Việt

Độc lập tự do hay là chết? Đảng hòa vào biển cả nhân dân. Bề nạng chống trời, sáng ngời những cái tên: Trần Phú, Ngô Gia Tự, Tôn Đức Thắng, Nguyễn Thị Minh Khai, Lê Duẩn, Nguyễn Văn Linh, Võ Văn Kiệt, Trần Quốc Thảo, Võ Văn Tần, Châu Văn Liêm... gọi mặt trời trong đêm đen dân tộc

Cưỡi sóng bạc đầu, những con dân Bến Nghé Đồng Nai hào sảng, cương cường, đạp đất đội trời, ngang tàng như rừng tràm rừng đước. Nóp giáo ngang vai, gậy tầm vông, ong vò vẽ, súng ngựa trời, bẫy đá, chông tre... biến người đi cuộn cuộn nước triều đông

Tráng khí ngút trời, đâu có giặc là ta cứ đi, Nam Bộ là máu của máu Việt Nam, mỗi tấc đất thành đồng đều hồn cốt cha ông. Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh, những chàng trai sông Hồng, sông Mã, sông Thương đạp bằng Trường Sơn đi theo tiếng kêu sơn hà nguy biến

Thế trận trùng trùng, địa vớng thiên la: ba vùng chiến lược, ba mũi giáp công; mỗi giọt nước giấu trong mình con sóng thần, bão biển. Đem trái tim yêu thương hạ gục máy bay tàu chiến; chân đất, ngực trần khinh sắt thép đạn bom

Mang hào khí Đông A ngàn đời, triệu triệu người thà làm quỷ nước Nam... Trong khám, ngoài tù; du kích, chủ lực, biệt động, đặc công xuất quỷ nhập thần. Những áo trắng Gia Long, những bà mẹ Bàn Cờ, những nghĩa sĩ nhân dân giặc đến nhà đàn bà cũng đánh

Khởi nghĩa, bãi thị, biểu tình, đồng khởi, nổi dậy, tổng tiến công... những ngày đốt xe, những đêm xuống đường, lòng yêu nước hóa lửa thần sức mạnh. Thần tốc Chiến dịch Hồ Chí Minh như bão nổi, sóng gầm

Lở đất, nghiêng trời cơn địa chấn Nhân Dân. Tan tác chiến lũy kẻ thù, sáng ngời tên Gia Định - Chợ Lớn - Sài Gòn, non sông thu về một mối

Cánh cửa kỷ nguyên mới mở toang, Sài Gòn đi trước về sau; bẻ vòng kim cô giáo điều: mở cửa, xé rào, cởi trói. Cùng cả nước, vì cả nước, thành phố Hồ Chí Minh vượt vũ môn, cháy bỏng ước mơ cho khát vọng hóa Rồng

Máu hàng triệu người đổ ra, hòa vào đất đai, rót vào cỏ cây nuôi xương thịt non sông. Vĩnh cửu mạch sống nhân văn, chảy trong huyết quản mỗi người, uơm mầm tương lai, bắt tử triết lý nhân sinh: dân là gốc nước

Nghìn năm dân tộc

Nam quốc sơn hà

Sài Gòn - Gia Định

Rực rỡ tên vàng thành phố Hồ Chí Minh

Thời đại Hồ Chí Minh

Bi hùng khúc tráng ca

Tạc vào lòng người

Tạc vào đất trời

Lưu danh muôn thủa.

3. Bài của tác giả Lê Quang Trang

Văn bia Truyền thống cách mạng Sài Gòn - Chợ Lớn - Gia Định

Đây lưu dân Đồng Nai - Gia Định xuôi về
Cùng bản địa, Bến Nghé - Sài Gòn hội tụ.
Chống thú dữ, phá rừng hoang, cho xóm làng trù phú
Tăng giao thương, xây công nghiệp, để phố thị mở mang
Vang danh Hòn ngọc Viễn Đông
Xứng đáng Nam phương thủ phủ.

***

Giặc xâm lăng, muốn bắt ta nô lệ
Dân kiên trung, không chịu kiếp tôi đòi.
Chẳng sợ đầu rơi, người người lớp lớp vùng lên
Không nề gian khổ, chốn chốn nơi nơi xốc tới.
Kệ thực dân ý mạnh, Nguyễn Trung Trực, Thiên Hộ Dương
vì nghĩa dấy binh.

Mặc Triều đình đầu hàng, Trương Công Định, Thủ Khoa Huân
“bất trung” chống giặc.

Trúng chọi đá, bao tấm gương bất diệt
Chấu đá voi, triệu số phận đau thương!

***

Trong đêm đen, Cảng Sài Gòn, Nguyễn Tất Thành xuất dương tìm đường,
Giữa mờ mịt, Xưởng Ba Son, Tôn Đức Thắng lập Công hội Đỏ.
Cờ Đảng, phong trào như điều gặp gió

Hào khí Bạch Đằng. Ảnh: Đoàn Thị Minh Châu

Bên Dân, cách mạng tựa nước đẩy thuyền.
Sáng danh chốn lao tù, Trần Phú, Lê Hồng Phong, Ngô Gia Tự...
chiến đấu kiên cường.
Bắt tử nơi pháp trường, Nguyễn Thị Minh Khai, Nguyễn Văn Cừ,
Võ Văn Tần... hy sinh lâm liệt.
Côn Đảo, Chí Hòa trui rèn khí tiết
Hóc Môn, Bà Điểm quyết liệt đấu tranh.
1940, Nam Kỳ khởi nghĩa bắt thành, máu chảy thành sông
1945, Cách mạng Tháng Tám thắng lợi, tiếng reo dậy đất.
Vừa độc lập, kẻ thù trở mặt
Chưa kịp vui, kháng chiến bắt đầu.
Lại tâm vòng, nóp, giáo lên đàng
Mang khí phách cha ông vào trận.
Đào địa đạo, du kích Củ Chi kiên cường bám trụ
Dựa đầm lầy, đặc công Rừng Sác sáng tạo diệt thù.
Theo tiếng gọi non sông, nhiều trí thức, doanh nhân vô chôn bụng biển
Sát cánh cùng ruột thịt, cả miền Bắc, miền Trung lên đường Nam tiến.
Sài Gòn kiên cường kháng chiến
Miền Nam rạng rỡ thành đồng!

***

Đi trước về sau, Sài Gòn không quản thiệt thòi
Đau thương gian khổ, Nam Bộ bền gan vững chí.
Đề cương cách mạng miền Nam nêu quyết tâm giải phóng
Nghị quyết 15 lịch sử, chuyển phương thức đấu tranh.
Mặt trận Dân tộc giải phóng ra đời, khắp thế giới hoan nghênh
Chính phủ Cách mạng lâm thời xuất hiện, nhiều quốc gia ủng hộ.
Sống chết với phong trào, quần chúng nguyện ca bao đảng viên tận tụy
Sốt chia trong gian khó, đồng bào nhớ mãi những trí thức chân thành.
Căn cứ ngoại ô: mở rộng địa bàn
Phong trào nội thành: đấu tranh sôi sục
Xuất quỷ nhập thần, biệt động giữa ngày xuân diệt địch
Bãi khóa, biểu tình, sinh viên đêm lửa trại hát vang.
Trận đánh Tết Mậu Thân (1968), khiến quân địch kinh hoàng
Chiến dịch Xuân Ất Mão (1975), buộc kẻ thù buông súng.
Hạnh phúc lớn: non sông thu về một mối
Vinh dự thay: Thành phố mang tên Bác Hồ!
Thời kỳ mới, đổi mới tư duy, lãnh đạo trần trở tìm đường
Lúc khó khăn, khai thông lợi ích, nhân dân nhiệt tình sáng tạo.
Chung sức, chung lòng vì Thành phố văn minh, hiện đại
Năng động, nghĩa tình cho cuộc đời tươi đẹp, ấm no.
Truyền thống anh hùng thời đấu tranh giành độc lập, tự do
Bộ phóng niềm tin buổi dựng xây đời yên vui, hạnh phúc!

***

Nhớ quá khứ, tạc dạ bao tấm gương vì Dân, vì Nước.
Nhìn tương lai, ghi tâm những lòng son với Đảng, với Dân.
Vinh quang sáng mãi ngàn năm
Hào khí truyền cùng vạn thuở! ■

Ngày 4/11 tại Trường ĐH Bách Khoa (ĐHQG-HCM), ĐHQG-HCM đã công bố hai chương trình đạt chuẩn ABET. Đại diện Bộ Giáo dục và Đào Tạo, Lãnh sự quán Hoa Kỳ tại TP.HCM, các trường khối ngành kỹ thuật, các công ty cũng đã đến dự lễ công bố.

Trường ĐH Bách Khoa đón nhận chứng nhận hai chương trình đạt chuẩn ABET. Ảnh: Thái Việt

ĐHQG-HCM: Công bố đạt chuẩn kiểm định chất lượng ABET

Thái Việt

Với hai ngành Khoa học máy tính và Kỹ thuật máy tính đạt chuẩn kiểm định ABET của Mỹ, Trường ĐH Bách Khoa đã chứng minh chất lượng đào tạo chuẩn quốc tế.

ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology - tạm dịch: Hội đồng kiểm định kỹ thuật và công nghệ) là một tổ chức được thành lập bởi các hiệp hội ngành nghề tại Mỹ vào năm 1932. Hiện nay, 33 hiệp hội ngành nghề là thành viên của ABET. Hằng năm, có khoảng 2.000 tình nguyện viên từ các hiệp hội thành viên tham gia các hoạt động của ABET như điều hành, đánh giá... Tổ chức này đưa ra những tiêu chuẩn đánh giá chương trình đào tạo mức ĐH/sau ĐH, tạm gọi tiêu chuẩn ABET, trong các lĩnh vực: kỹ thuật, công nghệ, điện toán và khoa học ứng dụng. Từ năm 1997, ABET đã được công nhận bởi Ủy ban Kiểm định chất lượng giáo dục đại học Mỹ (Council

of Higher Education Accreditation).

Tại các nước phát triển, việc đánh giá chất lượng đào tạo của một trường ĐH gắn liền với năng lực sinh viên đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp. Đây cũng chính là đòi hỏi của những tập đoàn lớn khi tuyển dụng lao động, nên chất lượng đào tạo luôn gắn liền với những chính sách phát triển đất nước.

Khi tuyển dụng nhân sự tại một quốc gia bất kỳ, những tập đoàn toàn cầu như Boeing hay Intel luôn đánh giá cao, thậm chí bắt buộc, các ứng viên phải được đào tạo từ những chương trình đạt chuẩn quốc tế. Tất nhiên, các chuẩn quốc tế như vậy phải được công nhận toàn cầu dựa trên uy tín lâu dài. Trong số các tiêu chuẩn mà những tập đoàn toàn cầu đánh giá cao, ABET được xếp nhóm đầu bảng đối với các ngành kỹ thuật và công nghệ.

ĐHQG-HCM là đại học đầu tiên của Việt Nam đạt chuẩn này.

■ PGS.TS Vũ Đình Thành
Hiệu trưởng Trường ĐH
Bách Khoa:

Trường ĐH Bách Khoa đang chứng tỏ phát triển nguồn nhân lực kỹ sư và chuyên gia hàng đầu tại Việt Nam. Trường tiên phong tham gia kiểm định của Bộ, đạt chuẩn quốc tế thông qua các kiểm định khách quan.

Năm 2014, 2 ngành Khoa học Máy tính, Kỹ thuật Máy tính của trường đã đạt chuẩn ABET của Hoa Kỳ. Từ đây, kỹ sư do trường đào tạo được quốc tế công nhận, được trao đổi bình đẳng với thế giới. Đây là cột mốc ý nghĩa trong 57 năm phát triển của trường. Việc này đặt ra nhiệm vụ cho trường duy trì và phấn đấu tham gia kiểm định thêm các ngành khác.

■ PGS.TS Bùi Anh Tuấn,
Vụ trưởng Vụ GD ĐH, Bộ
GD&ĐT:

Trước xu thế toàn cầu hóa, Việt Nam đang hội nhập quốc tế trong đó có giáo dục đại học. Việc có được chứng nhận ABET giúp tên tuổi trường đại học Việt Nam trở nên gần gũi hơn với thế giới. Đây còn là cơ hội đổi mới giáo dục, là giấy thông hành cho sinh viên được tham gia lao động toàn cầu.

Trong thời gian qua, các trường thành viên của ĐHQG-HCM đã chủ động tiên phong trong đảm bảo, kiểm định chất lượng theo chương trình chuẩn khu vực AUN, DAAD. Bộ GD&ĐT hy vọng trung tâm kiểm định của ĐHQG-HCM sẽ đóng góp tích cực trong đổi mới đại học. Đạt được chuẩn ABET vừa là thách thức vừa là cơ hội.

■ Bà Rena Bitter
Tổng Lãnh sự quán Hoa Kỳ
tại TP.HCM:

Bằng cách đặt tiêu chuẩn chất lượng chương trình ngang chuẩn quốc tế, trường ĐH Bách Khoa (ĐHQG-HCM) đã đầu tư vào Việt Nam, cam kết sinh viên tốt nghiệp từ trường này đáp ứng được những tiêu chuẩn khắt khe. Qua đó đảm bảo Việt Nam sẽ hội nhập tốt hơn nữa với nền kinh tế toàn cầu đang chuyển biến nhanh chóng từng ngày. Chúng tôi rất tự hào rằng thành công của các bạn là kết quả của sự hợp tác không chỉ với Chính phủ và giới đại học Hoa Kỳ, mà còn với các doanh nghiệp Hoa Kỳ.

PGS.TS Nguyễn Hội Nghĩa, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM:

Với hoạt động kiểm định, ĐHQG-HCM ưu tiên các chương trình. Các chương trình này quy mô không lớn nhưng tác động sâu tới hoạt động học tập. Tiếp đó là tới cấp tiêu chuẩn của Bộ và quốc tế rồi tham gia xếp hạng.

Từ 2009 ĐHQG-HCM áp dụng mô hình CDIO, đây là một trong những giải pháp quan trọng. Từ năm 1999 ĐHQG-HCM đã lập Trung tâm Khảo thí và Đánh giá chất lượng đào tạo. 15 năm hình thành đảm bảo chất lượng ĐHQG-HCM đã đạt nhiều kết quả. Hệ thống chất lượng hình thành, không ngừng hoàn thiện văn bản, tổ chức đánh giá nội bộ, nâng cao chất lượng cán bộ. Từ năm 2005 đến nay ĐHQG-HCM đã tổ chức hơn 50 hội thảo, lớp tập huấn... về kiểm định chất lượng. Điều này giúp các trường để tiếp cận hơn với các trường thế giới.

Bà Hồ Thị Thu Uyên, Giám đốc Đối ngoại Công ty Intel Việt Nam:

Từ khi Intel đầu tư lắp ráp chip tại TP.HCM, Intel đã thiết lập với nhiều trường trong đó có Trường ĐH Bách Khoa. Đây là hợp tác ngay từ ngày đầu Intel đặt chân tới Việt Nam. Trong đó dự án Liên minh Giáo dục Đại học ngành kỹ thuật (HEEAP) đã góp phần vào thành công của trường thời gian qua. Với việc áp dụng chuẩn ABET tại Trường ĐH Bách Khoa, trường sẽ truyền cảm hứng tốt hơn cho sinh viên.

Tôi tin sinh viên sau khi tốt nghiệp có khả năng tự duy sáng tạo, ứng dụng kiến thức trong công việc, tự tin đón nhận thách thức. Đây là kỹ năng doanh nghiệp cần và thúc đẩy xã hội phát triển ■

ĐHQG-HCM và Mobifone ký kết hợp tác

Ngày 17/10, ĐHQG-HCM và Trung tâm Thông tin Di động khu vực II (MobiFone TP.HCM) ký kết hợp tác thúc đẩy phát triển mối quan hệ giữa hai bên.

Theo đó, MobiFone sẽ hỗ trợ ĐHQG-HCM trong các hoạt động như Kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam, Liên hoan sinh viên quốc tế, Thi ảnh đẹp ĐHQG, Liên hoan sinh viên 5 tốt, Triển lãm thành quả khoa học công nghệ và Trao học bổng cho sinh viên...

ĐHQG-HCM sẽ tạo điều kiện để các chi nhánh MobiFone cung cấp sản phẩm, dịch vụ hữu ích cho quá trình làm việc, học tập cho sinh viên và cán bộ công nhân viên.

Ông Đặng Hồng Kỳ - Phó Giám đốc MobiFone TP.HCM cho biết: "Trên cơ sở hợp tác này, sinh viên ĐHQG-HCM có cơ hội thực hành, thực tập cũng như tiếp cận nhanh hơn các sản phẩm, dịch vụ công nghệ thông tin vào mục đích học tập và NCKH".

Thái Việt

Các đại biểu tham dự hội nghị. Ảnh: ICDREC cung cấp

HỘI NGHỊ QUỐC TẾ VỀ CÔNG NGHỆ VI MẠCH

Từ ngày 22 đến 24/10, ĐHQG-HCM phối hợp với Hiệp hội Kỹ sư điện Nhật Bản (Institute of Electrical Engineers of Japan- IEEJ) tổ chức Hội nghị quốc tế về lĩnh vực vi mạch (4S-2014/AVIC14). Đây là một trong chuỗi sự kiện chào mừng 20 năm thành lập ĐHQG-HCM và kỷ niệm 40 năm quan hệ hữu nghị Nhật Bản-Việt Nam.

Nhã Uyên

Hội nghị 4S-2014/AVIC14 gồm hai phần chính: Hội nghị vi mạch và các công nghệ có liên quan lần thứ 3 (4S-2014) và Hội nghị thiết kế vi mạch VLSI dạng Analog (AVIC) lần thứ 17.

Quy tụ hơn 50 nhà khoa học hàng đầu thế giới

Hội nghị có sự tham gia của

hơn 50 giáo sư hàng đầu thế giới trong lĩnh vực thiết kế và chế tạo vi mạch đến từ Nhật, Mỹ, Thụy Sĩ, Hàn Quốc... cùng hơn 250 đại biểu của Bộ Khoa học và Công nghệ, UBND TP.HCM, các sở, ngành, các nhà khoa học hoạt động trong lĩnh vực vi mạch.

Đây là dịp để các nhà khoa học, nhà nghiên cứu và kỹ sư, sinh viên trong nước gặp gỡ trao đổi thông tin, chia sẻ kinh nghiệm nghiệp vụ với các chuyên gia

hàng đầu trên thế giới về lĩnh vực điện tử và công nghệ thông tin; đồng thời kêu gọi sự tham gia của khối trường viện, doanh nghiệp trên toàn quốc cùng hợp tác, tạo ra một môi trường thuận lợi cho sự phát triển khoa học công nghệ liên quan đến bán dẫn - vi mạch để góp phần thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Định hướng phát triển ngành công nghiệp vi mạch Việt Nam

ĐHQG-HCM chú trọng phát triển ngành công nghệ vi mạch

Ngành công nghiệp bán dẫn là một trong những ngành công nghiệp hạt nhân của công nghiệp điện tử, với mức tăng trưởng hằng năm hơn 10%. Do vậy, trong những năm gần đây, Chính phủ Việt Nam cũng như TP.HCM đã đưa ra các chính sách ưu đãi và cơ chế thông thoáng nhằm thu hút sự đầu tư và tạo ra nhiều cơ hội phát triển cho ngành công nghiệp còn khá non trẻ này tại Việt Nam nói chung và TP.HCM nói riêng.

Với vị thế là một trong hai đại học lớn của cả nước, ĐHQG-HCM đã có sự đột phá trong việc mạnh dạn đi đầu cả nước trong lĩnh vực đào tạo, nghiên cứu và chuyển giao các sản phẩm vi mạch vào cuộc sống. Điều này đã được minh chứng qua các sản phẩm chip vi mạch do các nhà nghiên cứu ĐHQG-HCM thiết kế như: chip Sigma K3, chip VN8-01, chip VN 16-32, chip RFID HF, chip sinh học, đồng hồ điện tử, khóa container, hộp đen xe hơi và xe máy...

Đặc biệt sau gần 10 năm hình thành, Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Thiết kế vi mạch (ICDREC) thuộc ĐHQG-HCM đã chuyển giao và đưa ra thương mại con chip 8 bit đầu tiên tại Việt Nam mang thương hiệu SG8V1.

Hội nghị không chỉ là diễn đàn cho các nhà khoa học mà còn là cầu nối cho các công ty trong nước về lĩnh vực vi mạch bán dẫn tìm kiếm những mối quan hệ hợp tác với các trường đại học, viện, trung tâm nghiên cứu, các phòng thí nghiệm, các doanh nghiệp Nhật Bản. Đồng thời, đây là dịp để các nhà khoa học Việt Nam - Nhật Bản trao đổi các kết quả nghiên cứu mới, tăng cường hơn nữa sự hợp tác phát triển lĩnh vực này giữa hai quốc gia.

(Trích phát biểu của PGS.TS Phan Thanh Bình - Giám đốc ĐHQG-HCM tại hội nghị 4S-2014/AVIC14)

PGS.TS Phan Thanh Bình - Giám đốc ĐHQG-HCM phát biểu tại hội nghị. Ảnh: ICDREC cung cấp.

Tại hội nghị, các đại biểu đã trình bày hơn 40 báo cáo khoa học xoay quanh hai chủ đề lớn: "Định hướng phát triển ngành công nghiệp vi mạch Việt Nam" và "Nghiên cứu và đào tạo trong lĩnh vực vi mạch". Từ đó Hội nghị đề xuất những định hướng cụ thể cho ngành công nghệ vi mạch Việt Nam từ vấn đề nghiên cứu cho ra sản phẩm cho đến đào tạo nguồn nhân lực.

Bên cạnh đó, các đại biểu đã dành thời gian thích đáng để thảo luận về các vấn đề thuộc lĩnh vực phát triển vi mạch như thiết kế vi mạch (IC Design), công nghệ và linh kiện IC (Devices and IC Technology), hệ thống tích hợp IC (IC systems) và ứng dụng vi mạch (Application IC). Các đại biểu cũng bày tỏ sự quan tâm đến những nghiên cứu mới về lĩnh vực đóng gói vi mạch tại Nhật Bản.

Cũng trong hội nghị lần này, đại diện ban tổ chức đã trao tặng những con chip SG8V1 - chip vi

xử lý đầu tiên của Việt Nam cho các nhà tài trợ có nhiều đóng góp trong lĩnh vực vi mạch ■

Thương mại hóa chip vi xử lý đầu tiên của Việt Nam

Ngày 3/10, Trung tâm Nghiên cứu Đào tạo và Thiết kế vi mạch ĐHQG-HCM (ICDREC) đã công bố chip thương mại đầu tiên của Việt Nam - chip SG8V1 với giá cạnh tranh so với các chip ngoại nhập.

ICDREC cho biết, mỗi chip SG8V1 có giá 45.000 đồng (với đơn hàng > 1.000 chip) và có nhiều mức giá khác nhau tùy số lượng mua cụ thể. Đặc biệt sẽ có nhiều ưu đãi cho khách hàng sử dụng chip SG8V1 cho mục đích giáo dục đào tạo, an ninh quốc phòng, an sinh xã hội...

Chip SG8V1 đã được ICDREC sử dụng trong nhiều dòng sản phẩm thương mại trên thị trường như: thiết bị giám sát hành trình xe ô tô, hộp đen xe máy, khóa điện tử giám sát quản lý container, điện kế điện tử 1 pha, modem thu thập dữ liệu điện kế từ xa...

Được biết, khoảng 20 nhóm sản phẩm khác sẽ lần lượt được ICDREC hoàn thiện và thương mại hóa trong thời gian tới.

M.C

Chip vi xử lý 8 bit SG8V1.
Ảnh: ICDREC cung cấp

Học tập
ở Thư viện
ĐHQG-HCM.
Ảnh: Đỗ Phương Uyên

Năm học 2015-2016: ĐHQG-HCM sẽ xét tuyển đại học

Theo Công văn số 2002/ĐHQG-ĐH&SĐH ngày 15/10/2014 gửi Bộ GD&ĐT, năm học 2015-2016, ĐHQG-HCM sẽ xét tuyển đại học dựa vào điểm thi trong kỳ thi THPT Quốc gia, điểm quá trình và điểm ưu tiên đối tượng, khu vực của thí sinh.

Đoàn Châu

P hương thức tuyển sinh này được áp dụng trong toàn hệ thống ĐHQG-HCM gồm Trường ĐH Bách Khoa, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn, Trường ĐH Quốc Tế, Trường ĐH Công nghệ Thông tin, Trường ĐH Kinh tế - Luật và Khoa Y ĐHQG-HCM.

Xét tuyển chung

ĐHQG-HCM sẽ xét tuyển

thí sinh theo các điều kiện sau: có dự thi tại các cụm thi THPT Quốc gia do các trường đại học tổ chức thi; có hạnh kiểm đạt từ loại khá trở lên. Đối với xét tuyển đại học: thí sinh có điểm trung bình năm học lớp 10, điểm trung bình năm học lớp 11 và điểm trung bình học kỳ 1 của năm học lớp 12 đạt từ 6,5 trở lên. Đối với xét tuyển cao đẳng: thí sinh có điểm trung bình năm học lớp 10, điểm trung bình năm học lớp 11 và điểm trung bình học kỳ 1 của năm học lớp 12 đều từ 6.0 trở lên.

TS. Nguyễn Đức Nghĩa, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM cho biết: "Nếu đủ điều kiện về điểm quá trình và hạnh kiểm thì thí sinh có thể đăng ký xét tuyển trực tiếp qua trang thông tin điện tử của ĐHQG-HCM (dự kiến sẽ ra mắt vào tháng 3/2015) hoặc nộp thông tin trực tiếp tại bộ phận tuyển sinh của trường. Ngay khi có kết quả kỳ thi THPT Quốc gia, ĐHQG-HCM sẽ lấy điểm của thí sinh từ Bộ GD&ĐT để xét tuyển và thông báo kết quả đến thí sinh. Nếu trúng tuyển thí sinh sẽ được yêu cầu hoàn tất hồ sơ và nộp về ĐHQG-HCM theo đúng thời hạn quy định".

Công thức tính điểm xét tuyển: $DXT = k_1M_1 + k_2M_2 + k_3M_3 + \text{khu tiên}$ *Dưu tiên*. Trong đó: k_1, k_2, k_3 , *khu tiên* là các hệ số (nếu có); *khu tiên* = $(k_1+k_2+k_3)/3$; M_1, M_2, M_3 là

Học sinh quan tâm thông tin tuyển sinh của ĐHQG-HCM. Ảnh: ĐC

điểm các môn tương ứng trong kỳ thi THPT Quốc gia, hoặc môn năng khiếu; *Dưu tiên* = Điểm ưu tiên khu vực và đối tượng.

Xét tuyển thẳng

ĐHQG-HCM dành 5% chỉ

tiêu của mỗi ngành/nhóm ngành để ưu tiên cho các đối tượng thuộc diện được xét tuyển thẳng theo Quy chế, hướng dẫn công tác tuyển sinh năm 2015 của Bộ GD&ĐT ban hành và các học sinh giỏi thuộc các trường THPT xuất sắc. Các tiêu chí xét tuyển

như sau: Kết quả học tập của năm học lớp 10, năm học lớp 11 và học kỳ 1 năm học lớp 12 đạt loại giỏi; Tốt nghiệp THPT 2014 (đúng hạn); Bài luận nêu lý do xin xét tuyển vào ĐHQG-HCM và về định hướng phát triển của bản thân; Thư giới thiệu của giáo viên nơi học THPT.

Năm 2015, ĐHQG-HCM dự kiến thí điểm xét tuyển thẳng học sinh 5 trường THPT đứng đầu trong kỳ thi tuyển sinh ĐH, CĐ năm 2014 (căn cứ trên điểm thi trung bình của thí sinh). Đó là Trường THPT Năng khiếu ĐHQG-HCM, Trường THPT chuyên Quang Trung (Bình Phước), Trường THPT chuyên Khoa học tự nhiên và THPT chuyên ngữ ĐH Ngoại ngữ thuộc ĐH Quốc gia Hà Nội và Trường THPT chuyên Lê Hồng Phong (Nam Định) ■

Hợp tác NCKH và đào tạo nhân lực cho Bình Dương

Đó là nội dung chính yếu trong Bản ghi nhớ hợp tác được giữa Trường ĐH Quốc Tế (ĐHQG-HCM) và UBND tỉnh Bình Dương vừa được ký vào ngày 9/10.

Về NCKH và chuyển giao công nghệ, Trường ĐH Quốc Tế sẽ hỗ trợ tỉnh Bình Dương trong các dự án: cải tiến giống cây trồng có hiệu quả kinh tế cao; ứng dụng các chế phẩm enzyme, chế phẩm vi sinh để làm dược phẩm, thực phẩm chức năng; ứng dụng công nghệ thông tin trong lĩnh vực cải cách hành chính, bảo mật hệ thống cổng/trang thông tin điện tử, an ninh mạng; xử lý ô nhiễm môi trường đối với chất thải rắn, chất lỏng độc hại...

Về đào tạo nguồn nhân lực, Trường ĐH Quốc Tế sẽ giới thiệu đối tác nước ngoài giúp tỉnh Bình Dương trong việc bồi dưỡng cán bộ y tế có chuyên môn kỹ thuật cao; trang bị kiến thức, kỹ năng cho đội ngũ quản trị doanh nghiệp vừa và nhỏ; tư vấn, hướng nghiệp cho học sinh PTTH...

Các nội dung hợp tác trên sẽ được triển khai thực hiện trong giai đoạn 2014-2017.

Xuân Mai

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Trần Thanh Liêm (bìa trái) và PGS.TS Hồ Thanh Phong - Hiệu trưởng Trường ĐH Quốc Tế ký Bản ghi nhớ hợp tác. Ảnh: Xuân Mai

Văn hóa và biểu tượng:

Một số hướng tiếp cận lý thuyết

Sáng 27/10/2014, tại Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM, Khoa Văn hóa học và Phòng QLKH-DA đã tổ chức buổi tọa đàm khoa học với đề tài *Nghiên cứu biểu tượng một số hướng tiếp cận lý thuyết* do TS. Đinh Hồng Hải, Viện Nghiên cứu Văn hóa, trình bày. Dưới đây là lược thuật nội dung chính phần diễn thuyết của TS Đinh Hồng Hải.

ThS. Bùi Việt Thành (lược thuật)
(Trường ĐH KHXH&NV)

Một mảnh đất còn bỏ trống

Nghiên cứu biểu tượng là một nghiên cứu khoa học liên ngành phổ biến trên thế giới với nhiều hướng tiếp cận khác nhau. Khoa học nghiên cứu biểu tượng du nhập Việt Nam từ hơn 100 năm qua theo hướng tiếp cận hàn lâm của phương Tây. Cho đến nay, các nghiên cứu khoa học xã hội ở Việt Nam trên bình diện văn bản học (như văn học, sử học, triết học, ngôn ngữ học...) đã đạt được khá nhiều thành tựu, trong khi nghiên cứu biểu tượng (trên nền tảng ký hiệu học, nhân học, nghệ thuật học...) dường như vẫn đang

là một mảnh đất còn bỏ trống với số lượng công trình nghiên cứu chỉ đếm được trên đầu ngón tay. Thậm chí trong số những nghiên cứu ít ỏi đó, chưa một công trình nào thực sự “đặt nền móng” cho một bộ môn khoa học có tên gọi nghiên cứu biểu tượng.

Trên thực tế, đã có nhiều hệ thống phương pháp luận nghiên cứu liên quan đến nghệ thuật và biểu tượng trên thế giới ra đời trên cơ sở lý thuyết nghiên cứu của các chuyên ngành như triết học, văn học, dân tộc học, mỹ học, đặc biệt là ký hiệu học. Một trong những lý thuyết có ảnh hưởng mạnh mẽ nhất, được coi như một “cuộc cách mạng” về lý thuyết trong

khoa học xã hội thế kỷ XX, là cấu trúc luận (structuralism). Cho đến nay, cấu trúc luận được sử dụng làm một trong những lý thuyết nền tảng của nhiều chuyên ngành khác nhau trong khoa học xã hội như nhân học cấu trúc (structural anthropology), ngôn ngữ học cấu trúc (structural linguistics), ký hiệu học văn hóa (cultural semiology)...

Bắt đầu từ các câu hỏi đơn giản

Biểu tượng là gì? Khoa học nghiên cứu biểu tượng là gì? Nghiên cứu biểu tượng nhằm mục đích gì? Vai trò của biểu tượng?... là những câu hỏi cần

TS Đinh Hồng Hải- diễn giả chính của buổi tọa đàm. Ảnh: Phòng QLKH-DA

được đặt ra trong bối cảnh khoa học nghiên cứu về biểu tượng ở Việt Nam chưa có một hệ thống lý thuyết có thể bao quát mọi vấn đề. Nghiên cứu về biểu tượng ở nước ta thường xuyên xảy ra những tranh luận “vô tiền khoáng hậu”. Để tránh những tranh cãi như vậy cần phải có tiêu chí, mà tiêu chí thì phải căn cứ trên cơ sở khoa học và dựa trên hệ thống lý thuyết

Có thể thấy rằng, đối với khoa học nghiên cứu về biểu tượng trong khoa học xã hội và nhân văn, tiếp cận liên ngành (interdisciplinary) là một hướng đi bắt buộc; tuy nhiên, sự kết nối nghiên cứu văn hóa với các lĩnh vực như ngôn ngữ học, nhân học và ký hiệu học cần phải được đặt làm nền tảng và là hướng đi phù hợp nhất trong giai đoạn hiện nay. Trên thực tế ở Việt Nam, cho tới nay, một chuyên ngành có liên quan chặt chẽ với nghiên cứu biểu tượng như ký hiệu học vẫn chưa được công nhận như một bộ môn độc lập và cũng chưa có mã ngành đào tạo. Trong

khi đã có khá nhiều trường đại học lớn trên thế giới như Columbia, Indiana, MIT (Massachusetts Institute of Technology), Stanford, Hawaii ở Mỹ; Toronto, McGill, Western Ontario ở Canada; Tartu ở Estonia, Helsinki ở Phần Lan... tiếp cận theo hướng chuyên môn hóa sâu.

Chúng ta nghiên cứu biểu tượng nhằm mục đích gì? Câu trả lời đơn giản là để tìm hiểu ý nghĩa của nó. Nhưng ý nghĩa của nó như thế nào, được sử dụng ra sao?... lại là những vấn đề không hề đơn giản vì mỗi biểu tượng đều có ý nghĩa riêng tùy thuộc vào môi trường tồn tại của nó, nói cách khác, ý nghĩa của mỗi biểu tượng phụ thuộc vào nền văn hóa sản sinh ra nó, phụ thuộc vào bối cảnh và thời điểm mà nó ra đời, và tất nhiên, mục đích sử dụng của nó cũng thay đổi tùy thuộc vào các yếu tố trên. Do đó, ý nghĩa mà chúng ta tìm ra trong quá trình nghiên cứu các biểu tượng chính là bản sắc, là đặc tính văn hóa được thể hiện thông

qua ngôn ngữ biểu tượng.

Trong khi ngôn ngữ nói và ngôn ngữ viết cho phép con người giao tiếp với nhau bằng khả năng tri nhận trực tiếp của các giác quan thì ngôn ngữ biểu tượng cho phép con người ở nhiều nền văn minh khác nhau, nhiều vùng văn hóa khác nhau, thậm chí ở nhiều thời gian và không gian khác nhau hiểu được nhau nhờ vào đặc tính căn bản của nó là thông tin và giao tiếp thông qua hệ thống ký hiệu của nó. Nhờ có ngôn ngữ biểu tượng mà con người có khả năng giao tiếp vượt thời gian và không gian để hiểu được con người sống ở các nền văn minh cổ xưa cách chúng ta hàng nghìn năm thông qua những di vật văn hóa mà họ để lại. Trong xã hội hiện đại, ngôn ngữ biểu tượng giúp con người giao tiếp và hòa nhập với nhau mà không nhất thiết phải nói chung một thứ tiếng.

Có thể nói, mối quan hệ giữa ký hiệu học với văn hóa là một mối quan hệ đặc biệt: Các ký hiệu hình thành nên ngôn ngữ biểu tượng và ngôn ngữ biểu tượng lại chính là sự biểu đạt của văn hóa thông qua các ký hiệu. Tóm lại, ngôn ngữ biểu tượng là một thành tố văn hóa do con người tạo ra để sử dụng như một loại công cụ thông tin và giao tiếp có tính tượng trưng. Chúng ra đời, tồn tại và tác động đến đời sống văn hóa của con người. Vì vậy, việc tìm hiểu ngôn ngữ biểu tượng cũng chính là tìm hiểu đời sống văn hóa và xã hội loài người thông qua các biểu tượng mà con người tạo ra. Nói cách khác, nghiên cứu biểu tượng là khoa học có chức năng giải mã các thành tố văn hóa được sản sinh trong đời sống của con người. Từ

lý thuyết đến thực tiễn, câu hỏi đặt ra là, chúng ta tiếp cận lý thuyết để làm gì? Để học hỏi, để hiểu biết, hiểu để so sánh hay những điều quan trọng hơn để áp dụng vào thực tiễn khoa học của Việt Nam.

Cần cập nhật lý thuyết

Khi nghiên cứu cần cập nhật các lý thuyết cho các vấn đề liên quan trong nghiên cứu của mình. Đối với một đối tượng nghiên cứu rộng lớn như văn hóa, thì việc cập nhật lý thuyết mới nhất luôn cần thiết cho nghiên cứu.

Ví dụ trong nghiên cứu, một lý thuyết sai lầm sẽ dẫn đến những quan niệm sai lầm trong hơn nửa thế kỷ ở Việt Nam. Với sự ảnh hưởng của thuyết *Vật tổ*, trong đó khái niệm *Vật tổ* (tiếng Anh là Totem) được John C. Long đề cập lần đầu tiên ở Anh vào năm 1791 và được một nhà tộc người học người Scotland là John F. McLennan đưa vào từ điển khoa học mà không qua kiểm chứng thực tế. Thuật ngữ này sau đó được các nhà khoa học có tên tuổi như E. Tylor, J. Frazer, S. Freud, E. Durkheim... sử dụng trong các nghiên cứu của họ tạo nên một trào lưu nghiên cứu phổ biến về một loại tín ngưỡng phổ quát đại diện cho “tôn giáo nguyên thủy”.

Sự ảnh hưởng của thuyết này sau đó đã phát triển ở mức độ toàn cầu với nhiều cuốn sách viết về *Vật tổ* và văn hoá có liên quan đến *Vật tổ*. Tuy nhiên, khái niệm *Vật tổ* đã dần bộc lộ tính phi lý của nó. Từ thập kỷ 60 của thế kỷ XX tới nay, các nhà khoa học trên thế giới đã dần phủ nhận sự tồn tại của *Vật tổ* và tín ngưỡng thờ *Vật tổ*. Theo đó,

cái gọi là *Vật tổ* chỉ là một cách định danh trong phân loại xã hội học mà thôi. Trước sự thiếu cập nhật lý thuyết của nhiều nhà khoa học Việt Nam, gần đây Dortier đã tái khẳng định: “Sau khi giữ một vai trò lớn, thờ *Vật tổ* đã bị vứt bỏ, bị đưa xuống hàng những ảo giác về quá khứ. Một ảo giác khoa học cho thấy rằng các nhà tộc người học cũng có những tín ngưỡng và huyền thoại của họ” (Dortier 2004/2009).

Các đại biểu tham dự buổi tọa đàm. Ảnh: Phòng QLKH-DA

Xem xét trong trường hợp của nhà nghiên cứu Đào Duy Anh, trong sách *Lịch sử Việt Nam*, xuất bản lần đầu năm 1955, chương 3 (*Nguồn gốc dân tộc Việt Nam, người Lạc Việt*), đã viết: “Những điểm ấy khiến chúng ta thấy rằng những người đúc trống đồng ấy - người Lạc Việt - tất đã từng vượt biển. Những chim hậu điều ấy người ta thấy khắc trên trống đồng chính là chim tô-tem của những người chủ nhân của những trống đồng ấy, tức là người Lạc Việt. Tìm ý nghĩa chữ Lạc hay là họ [Lạc], tức là tên thị tộc của người Lạc Việt, chúng ta thấy chữ ấy chỉ là một loại hậu điều ở Giang Nam. Xã hội học cho chúng ta biết rằng các thị tộc ở xã hội nguyên thủy thường lấy tên vật tổ mà tự đặt tên. Như thế thì chữ Lạc

chính là tên vật tổ, tức loài chim hậu điều mà chúng ta thấy hình dung trên trống đồng Ngọc Lũ.”, có nhiều minh chứng cho nhận định này và cần thêm cứ liệu để khẳng định sai lầm khi nói đến *Vật tổ* - tô-tem chính là người Lạc Việt.

Với một đối tượng nghiên cứu rộng lớn như văn hóa, khi nghiên cứu cần cập nhật hệ thống lý thuyết có liên quan. Mặc dù nhà nghiên cứu có quyền và có thể tiếp

cận theo một hướng riêng của mình. Các lý thuyết trong KHXH&NV liên tục thay đổi nên việc thiếu cập nhật lý thuyết có thể dẫn đến những sai lầm nghiêm trọng. Với các lý thuyết cũ như: Tiên hóa luận trong KHXH; Nhân học biểu tượng; Chủ nghĩa dân tộc và chủ nghĩa sô-vanh (chauvinism) thì các nghiên cứu về biểu tượng như văn học, nhân học, xã hội học nên bổ sung những lý thuyết mới nhằm tránh những sai lầm trong nghiên cứu như thuyết Tương đối văn hóa (thế kỷ XX); Nhân học nghệ thuật (đầu thế kỷ XXI); Chủ nghĩa quốc gia và biểu tượng luận dân tộc/tộc người (thế kỷ XXI), bổ sung cho những nghiên cứu về lý thuyết cũng như thực nghiệm trong những trường hợp cụ thể ■

GS Lê Ngọc Trụ (1909-1979)

NHỮNG ĐÓNG GÓP CỦA GS LÊ NGỌC TRỤ CHO VIỆT NGỮ HỌC

Trong gần nửa thế kỷ nghiên cứu ngôn ngữ học và văn hóa Việt Nam, GS Lê Ngọc Trụ đã đóng góp cho xã hội 5 cuốn sách, 56 bài viết về ngôn ngữ, 8 bài về sử học, viết tựa cho 5 cuốn sách, hiệu đính cho 1 bộ từ điển (*Việt Nam Từ điển* của Lê Văn Đức, 1970, dày trên 2.000 trang) và 12 bài báo khác. Với số lượng công trình trên, có thể nói ông là một trong những nhà ngôn ngữ học viết nhiều nhất ở nước ta hồi giữa thế kỷ XX.

PGS.TS Lê Trung Hoa
(*Trường ĐH KHXH & NV*)

Đóng góp của GS Lê Ngọc Trụ thuộc hai lĩnh vực chính tả và từ nguyên.

Về chính tả

Đọc lại các báo ở Sài Gòn nói riêng và Nam bộ nói chung xuất hiện trước năm 1945, như *Gia Định Báo*, *Nông Cổ Mìn Đàm*, *Lục Tỉnh Tân Văn*... chúng ta thấy rất nhiều lỗi chính tả. Sở dĩ có hiện tượng này vì người Nam bộ phát âm lẫn lộn 11/22 âm đầu (ch/tr, s/x, v/d/gi, w/hw/ngw/qu, tức là 50% âm đầu tiếng Việt), 120/160 vần tiếng Việt (như an/ang, uoc/uot...) và 900 chữ mang dấu ngã + 1.900 chữ mang dấu hỏi (tổng cộng 2.800 chữ mang

hai dấu trên). Do đó, rất nhiều trí thức trong cả nước cố gắng nghiên cứu cách khắc phục. Đáng chú ý là thầy giáo Nguyễn Đình, người Quảng Nam, năm 1933, phát hiện luật bổng trầm. Luật này, theo thống kê của chúng tôi, chỉ phối độ 700 từ láy điệp âm đầu. Đây là quy luật quan trọng nhất trong tiếng Việt. Để dễ nhớ, có người đã đặt một câu về sau đây:

Em *Huyền* mang *nặng*, *ngã* đau (trầm)

Anh *Ngang sắc* thuốc, *hỏi* đau chỗ nào (bổng).

Sau này, GS Nguyễn Tài Cẩn đã xác định: Các từ Hán Việt khởi đầu bằng các phụ âm M, N, Nh, L, V, D, Ng (Mình Nên Nhớ Là Viết Dấu Ngã (180 từ): mỹ, nữ, những, lãnh, vũ, dẫn, nghĩa - trừ từ *ngãi*).

Nhưng người theo đuổi lâu

dài, toàn diện và đã xác định được nhiều hiện tượng mang tính quy luật trong chính tả tiếng Việt ở âm đầu, vần, thanh điệu và in thành 2 cuốn để thực hành (*Chánh tả Việt ngữ*) và tra cứu chính tả tiếng Việt (*Việt ngữ Chánh tả Tự vị*) là GS Lê Ngọc Trụ. Hai cuốn này đã góp phần không nhỏ giúp người học khắc phục lỗi chính tả và chuẩn hóa chính tả tiếng Việt ở Nam bộ nói riêng và cả nước nói chung. Giải thưởng văn chương 1960-1962 về bộ môn nghiên cứu hoàn toàn xứng đáng với những đóng góp của ông.

Xin nêu một số hiện tượng mang tính quy luật mà GS Lê Ngọc Trụ đã xác lập và sưu tập các từ minh chứng:

Quan hệ và chuyển đổi giữa các phụ âm âm môi-môi và môi-

răng:

b-b: bình - bằng, biệt (tăm) - (im) bật, bắc - (gió) bắc, bức...

m-m: mánh - mạnh, mi - mây, (lông) mi - mày...

v-v: vạn - (vô) vản, (công) viên - vườn, (siêu) việt - vượt...

b-m: bỏ (côi) - mờ, buồn - muộn, bệu bạo - mếu máo...

v-b: vốn - (tu) bốn, vách - bích, savon - xà bông...

m-v: muôn - vạn, mùa - vụ, mời - vời, móng - (cầu) vòng...

b-ph: bông - phỏng, búa - phủ, buồn - phiền, buông - phòng...

v-ph: vương - (lập) phương, vâng - phụng (mệnh)...

Quan hệ và chuyển đổi của các nguyên âm hàng sau:

u-o: thụ - thọ, vũ - võ, trú - trợ, trung - trong...

u-ô: bỏ (nhìn) - bù, chủng - giống, xung (phong) - xông (lên)...

ô-o: khó - kho, cộng - cọng, độc (giả) - đọc...

o-uô: phòng - buông, cục - cuộc, thực - thuộc...

Quan hệ và chuyển đổi giữa các thanh bổng (ngang - sắc - hỏi):

hỏi-hỏi: bảo - biểu, bảo (vật)

- bửu, gửi - gởi...

ngang-hỏi: can - cản, quăng - quẳng, con con - cón con...

sắc-hỏi: lén - lèn, há - hả, thoảng (qua) - thoảng...

Những ý kiến về sai sót của ông nếu có cũng chỉ là hiếm hoi và nhỏ thôi. Thí dụ: Cụ Nguyễn Văn Trấn, người đồng thời với Lê Ngọc Trụ, có phê bình rằng Lê Ngọc Trụ chủ trương từ (bạc) *cắt* là do từ Hán Việt *giác* mà ra vì nhiều từ Hán Việt mang âm a, thì từ thuần Việt tương ứng mang âm ă, như *gian* (nhà) - *căn* (nhà), *cát* (tuyển) - *cắt*... Nguyễn Văn Trấn nêu bằng chứng trước năm 1945, có một thời gian rất thiếu bạc lẻ nên chính quyền cho phép cắt một đồng tiền lớn thành nhiều mảnh nhỏ để xài như tiền lẻ. Vì thế người ta gọi là bạc *cắt*. Ý kiến của cụ Trấn nêu ra sau khi GS Lê Ngọc Trụ qua đời và không thấy ai xác nhận hay phủ nhận nên không biết thực tế có đúng như cụ Trấn nêu ra hay không.

Nói chung, những đóng góp về việc xác lập những hiện tượng mang tính quy luật về chính tả tiếng Việt của GS Lê Ngọc Trụ là hết sức lớn. Và những ý kiến phê phán là ông quá chú trọng tới

những từ gốc Hán và gây khó khăn cho những người không biết chữ Hán.

Về từ nguyên

Đây là vấn đề khá phức tạp và khó khăn vì rất dễ sai lầm. Trong tiếng Việt có độ 5.200 từ Hán Việt, 1.243 từ gốc Pháp và nhiều từ của các ngôn ngữ khác như từ gốc Anh, Nga, Đức, Nhật... Lê Ngọc Trụ đã sưu tập trong một thời gian dài và xuất bản cuốn *Tầm nguyên Từ điển Việt Nam* sau khi ông qua đời 14 năm. Sách dày 857 trang, chứa đựng trên dưới 10.000 từ.

Đây là một công trình quy mô, toàn diện, công phu, tác giả thu thập cả đời mới có được. Nhiều phát hiện của Lê Ngọc Trụ rất giá trị và thú vị.

Chẳng hạn, từ tổ *huyện đề* vốn là *quyên đề*, chỉ những người thu gom các phiếu đánh đề, tức người tổ chức đánh số đề.

Trả đũa là “chống trả lại một cách đích đáng cho hả nỗi tức giận” (Hoàng Phê). Nguyên dạng của cụm từ này là *trả nũa*, mà nũa là “oán giận, chống báng” (*Đại Nam Quốc âm Tự vị*). Lê Ngọc Trụ khẳng định rằng *nũa* do từ

Việt ngữ Chánh tả Tự vị của Lê Ngọc Trụ.
Ảnh: internet

Hán Việt *nộ* “*giận*” mà ra.

Có một số trường hợp, theo tìm hiểu của cá nhân tôi, kết quả nghiên cứu của GS Lê Ngọc Trụ có thể chưa đúng. Trước hết là từ *ăn năn*. Theo tác giả, *ăn năn* bắt nguồn từ từ Hán Việt *ân hận*. Còn A. de Rhodes trong *Từ điển Việt-Bồ-La* ghi: “*Năn*: một thứ cỏ đắng, cỏ năn. *Ăn năn*: Ăn thứ cỏ đắng trên đây; nói cách ẩn dụ để chỉ sự thống hối. *Ăn năn tội*: Thống hối tội lỗi. *Hối tội*: cùng một nghĩa”. Theo GS Thanh Lãng, các phạm nhân bị bắt ăn cỏ năn (ý nói ngu như bò) trước khi đến khai tội với quan - theo luật nhà Lê.

Tác giả cho rằng *chǎng* (chà) bắt nguồn từ từ Hán Việt *không*.

Theo một bài viết của Vương Lộc, từ tương ứng với *chǎng* (*chǎng*) trong tiếng Việt là *chǎng, dǎng, vǎng* trong các ngôn ngữ dân tộc thiểu số. Hơn nữa hai vần *-ǎng* và *-ông* không có quan hệ chuyển đổi.

Từ *mũi* trong tiếng Việt, theo Lê Ngọc Trụ, bắt nguồn từ từ *ty* (giọng Quảng Đông). Sự thật không phải vậy. Hai vần *-i* và *-ui*

không có quan hệ chuyển đổi. Trong bài viết của PGS Hồ Lê, từ *mũi* có trong 193 từ gốc Nam Á. Hơn nữa, *mũi* là một từ trong lớp từ cơ bản của tiếng Việt nên khả năng mượn của tiếng Hán là rất hiếm. Nói chung, đôi khi GS Lê Ngọc Trụ đi hơi quá đà từ sự suy diễn.

Theo GS Lê Ngọc Trụ, từ *cá* (độ) do từ *giá* (cà) mà ra. Theo ý chúng tôi, trước đây người ta đá *cá* (lia thía) ăn tiền, do đó *danh từ cá* đã *chuyển loại* thành động từ cá.

Gần đây, bác sĩ Nguyễn Hy Vọng - một Việt kiều ở Mỹ - có công bố một số bài viết chứng minh nhiều từ gốc Nam Á trong tiếng Việt. Tác giả cho biết đã tìm được vài chục nghìn từ Nam Á có quan hệ với từ Việt, nếu in ra sẽ dày đến trên 5.000 trang nên tác giả đã in vào 10 đĩa CD và phát hành vào tháng 5/2014. Tác giả có nêu một thí dụ để chứng minh. Theo GS Lê Ngọc Trụ, từ *giấy* của tiếng Việt bắt nguồn từ từ Hán Việt *chỉ*. Bác sĩ Vọng có nêu một số từ có âm gần gũi với *giấy* trong các ngôn ngữ ở Đông Nam Á để phản bác ý kiến của GS Lê Ngọc Trụ.

Theo hiểu biết của chúng tôi, trước khi nêu thí dụ về nguồn

gốc của từ *giấy*, tác giả *Tầm nguyên Từ điển Việt Nam* có dẫn chứng quan hệ chuyển đổi giữa hai phụ âm đầu Ch- và Gi-: *chính* (nguyệt) > (tháng) *giêng*; *chủng* (tộc) > *giống* (nòi), (bây) *chừ* - *giờ*,... quan hệ chuyển đổi giữa hai vần *-i* và *-ây*: (tử) *thi* - *thây*, (thủ) *quỷ* - *quây*, *trì* - *chầy*, *chí* - *chầy*... Và hai thanh hỏi và sắc có nhiều tiền lệ chuyển đổi: *hảo* - *hiếu*, *hả* (miệng) - *há*, *tản* (cư) - (so) *tán*... Do đó, ý kiến *chỉ* > *giấy* rất thuyết phục.

Như vậy, những sưu tầm được các từ Nam Á có quan hệ với các từ tiếng Việt của Bác sĩ Nguyễn Hy Vọng không hề mâu thuẫn với những từ gốc Hán của GS Lê Ngọc Trụ mà chỉ bổ sung cho nhau.

Ngoài những đóng góp về chính tả và từ nguyên, một người mới học chưa xong cấp trung học cơ sở mà nhờ tự học đã trở thành một Viện trưởng Viện Khảo cổ, một Trưởng Khoa Ngữ học, một Giáo sư Đại học, đủ cho chúng ta bái phục. Trong quan hệ với đồng nghiệp và học trò, ông rất khiêm tốn, hiền lành, dù kiên thức rất rộng, ông không tham gia các cuộc tranh luận và phản bác ai nên được mọi người yêu kính ■

TỌA ĐÀM KHOA HỌC VỀ GS-NHÀ NGỮ HỌC LÊ NGỌC TRỤ

Sáng ngày 1/11/2014, Khoa Văn học và Ngôn ngữ, Trường ĐH KHXH&NV (ĐHQG-HCM), đã tổ chức buổi tọa đàm về Giáo sư - Nhà ngữ học Lê Ngọc Trụ (1909-1979). Ông là Viện trưởng Viện Khảo cổ, Giáo sư Trưởng Khoa Ngữ học Đại học Văn khoa Sài Gòn trước năm 1975.

Buổi tọa đàm có sự tham dự của hơn 50 giáo sư, nhà nghiên cứu, giảng viên, học viên cao học, nghiên cứu sinh và sinh viên ngành ngôn ngữ học.

5 tham luận được trình bày và hơn 15 phát biểu tại buổi Tọa đàm đều tập trung khẳng định Giáo sư Lê Ngọc Trụ là một tấm gương miệt mài tự học và đam mê nghiên cứu khoa học. Đặc biệt với những công trình đặc sắc của mình, ông đã có những cống hiến to lớn cho ngành ngôn ngữ học, nhất là về lĩnh vực chính tả và từ nguyên tiếng Việt.

N.H

LTS: Từ thực tế nghiên cứu và giảng dạy tại Khoa Văn học và Ngôn ngữ Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn (ĐHQG-HCM), PGS.TS Nguyễn Thị Thanh Xuân đã có những suy nghĩ và đề xuất đáng quan tâm về chương trình đào tạo ngành văn học ở bậc đại học hiện nay.

HƯỚNG ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO NGÀNH VĂN HỌC

PGS.TS Nguyễn Thị Thanh Xuân
(Trường ĐH KHXH&NV)

Khi chúng ta bước chân vào đại học thì chương trình hầu như đã có sẵn rồi, đó là chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Thực hiện chương trình ấy là thực hiện pháp lệnh của Nhà nước, và mọi người, từ giảng viên đến sinh viên đều phải mặc nhiên tuân thủ, mà không ai hỏi đến lý do của chương trình, và công việc của người biên soạn đề cương là tìm ra cái lý do của môn học mà mình được giao phụ trách.

Nhà giáo thành thợ dạy?

Trong khi an vị ở môn học do người ta chọn sẵn, tài liệu môn học cũng đã có sẵn, người dạy dễ dàng “xưa bầy nay bắt chước”. Và người thợ dạy ra đời.

Cái từ thợ dạy, tôi nghe đã lâu, nhưng mới đây, từ ấy bật ra từ miệng một giảng viên trẻ trong cơn bức xúc vì dạy quá nhiều giờ làm tôi sững sốt, và như nhận ra một điều gì đó bất thường, mà lẽ ra ta phải thấy từ lâu và phải tìm cách thoát ra khỏi nó. Có thể nói,

đây là một trong những tình trạng làm cho việc giảng dạy ở đại học và sau đại học không có một sự khác biệt so với phổ thông.

Đúng vậy, về căn bản, chúng ta vẫn là thợ dạy, tuy nhiên chúng ta còn kém những người thợ thực thụ ở chỗ là chúng ta không truyền cho người học những kỹ năng thực tế cụ thể mà phần lớn làm cái công việc nhồi nhét kiến thức, những kiến thức cách xa đời sống và phiên diện.

Trường đại học là nơi chuẩn

Lễ bảo vệ khóa luận tốt nghiệp hệ CNTT khóa 2009-2013 của Khoa Văn học và Ngôn ngữ.
Ảnh: Phượng Linh

bị cho những người bạn trẻ cái tư thế vững vàng để vào đời: bước ra ngoài cửa lớp là mưu sinh, họ phải sống cái cuộc sống của hôm nay, một cuộc sống đầy thử thách và bất trắc, trong khi hành trang lên đường của họ lắm khi vừa công kênh thừa thãi vừa thiếu sót bất cập.

Những người làm quản lý (dù phần lớn trong họ cũng vừa mới rời công việc giảng dạy, hoặc một số ít đang kiêm nhiệm) sẽ không thể nào cảm được hết nỗi băn khoăn và cái áp lực mà những người đứng lớp, những nhà chuyên môn thực sự, nhận được mỗi ngày, càng ngày càng lớn.

Vắt vả học, vất vả dạy

Mỗi năm, Khoa Văn học và Ngôn ngữ (VH&NN) vui mừng đón nhận hàng trăm tân sinh viên. Dù giảng đường đông đúc đến đâu, người dạy vẫn không thể không nhận ra những ánh mắt non tơ háo hức mong đợi một chân trời tri thức ở năm thứ nhất, và rồi ánh mắt ấy hờ hững theo từng năm một mỗi. Một số

ít sinh viên ưu tú nhận ra khoảng cách giữa tri thức của nhà trường với xã hội và thế giới; số đông sinh viên còn lại vất vả để theo kịp chương trình và hoang mang không biết mình sẽ làm công việc gì với điều đã học.

Người dạy biết rằng, đến 70% sinh viên Khoa VH&NN đến từ nông thôn, và mỗi ngày đến lớp của các bạn trẻ ấy là một ngày hy vọng tìm được chỗ đứng trong xã hội, một ngày trĩu nặng nỗi lo cơm áo của cha mẹ ở quê nhà. Người dạy cũng hiểu rằng, những sinh viên được vào mái trường này là những hạt gạo trên sàng, họ đã vượt qua cửa ải một kỳ thi tuyển căng thẳng, tốn kém, nhưng bản thân những hạt gạo ấy cũng đã rất khác nhau, từ khởi điểm. Những sinh viên đến từ các vùng nông thôn, hầu hết đều chăm chỉ, cần cù và quyết tâm, họ tìm mọi cách để rút ngắn khoảng cách trình độ, những nỗ lực ấy rất cần sự quan tâm giúp đỡ của Nhà trường, đặc biệt là môn ngoại ngữ, và kết quả là tương đối. Nhưng có một phương

diện còn quan trọng hơn trình độ, ấy là rất nhiều sinh viên vào ngành văn học lại không có thiên hướng văn học, không yêu văn học, họ chọn nơi này để lấy tấm bằng. Họ vất vả học, người dạy vất vả dạy, tình trạng ấy kéo dài từ năm này qua tháng nọ.

Biết bao nhiêu người như vậy sẽ ra trường làm nghề dạy văn? Và họ để lại gì nơi những mái đầu trẻ thơ đầy chịu đựng?

Sau nhiều năm liên đề nghị, hệ số môn văn trong kỳ thi tuyển sinh đại học ngành ngữ văn đã được xác lập. Nhưng giải quyết hệ số môn văn có phải là giải quyết tất cả mọi vấn đề?

Thực tế cho thấy, dù chương trình học còn nhiều hạn chế, sinh viên ngành ngữ văn ở các trường đại học Việt Nam vẫn còn đông. Sẽ có một sự cạnh tranh giữa các trường đại học, theo cả hai hướng: tích cực và tiêu cực. Trường ĐH KHXH&NV, Khoa VH&NN cũng không muốn số sinh viên của mình giảm đi.

Thay đổi chậm và ít

Làm sao để vừa nương theo tình hình thực tế, vừa có thể cải thiện kết quả đào tạo, góp phần hữu hiệu vào xã hội?

Theo tôi, vấn đề chương trình và phương pháp dạy và tổ chức dạy học ở đại học, có lẽ là vấn đề cơ động nhất, vì ít nhiều nó còn nằm trong phạm vi khả năng của các đơn vị nhỏ: trường, khoa, người dạy.

Phải nói cho công bằng, thời gian gần đây, theo yêu cầu của Bộ, các trường đã kêu gọi từng khoa chủ động xây dựng chương trình. Một số hội nghị diễn ra đó đây, tuy nhiên, sau tất cả phong trào ấy, sự thay đổi thực tế là rất

ít. Nhìn chung, chương trình văn học ở các trường chỉ làm cái công việc thêm giờ ở môn này, bớt giờ ở môn kia, luân chuyển một vài môn tự chọn sang chính thức và ngược lại, việc bổ sung môn mới là rất nhỏ. Tại sao vậy?

Theo tôi, có mấy lý do sau:

- Khi một chương trình không được xác lập rõ ràng (hoặc xác lập mà không công bố) trên một luận chứng thì người làm và người thực hiện không hiểu thấu đáo vì

thực tế, vừa không cách biệt với thế giới là một việc vô cùng nan giải. Những lý do về trình độ người dạy, trình độ người học và điều kiện làm việc, có lẽ ai cũng đã thấy và bàn đến nhiều. Nhưng chúng ta chẳng lẽ bó tay?

Tăng cường tính thực hành

Mới đây, trong một buổi gặp gỡ giữa Giám đốc ĐHQG và Khoa VH&NN, tôi đặc biệt ấn tượng với một câu nói đầy lạc

quan của vị Giám đốc: “Quy chế là cái mà con người làm ra, vậy con người có quyền thay đổi nó”.

Trong tinh thần lạc quan ấy, tôi xin đề nghị phương thức xây dựng chương trình ngành văn học như sau.

Hiện nay ở Khoa VH&NN tồn tại hai chương trình song song: chương trình Cử nhân Văn học và Cử nhân Văn học Tài năng. Nếu chương trình Cử nhân Văn học gần như thừa kế toàn bộ chương trình khung vốn có, thì chương trình Cử nhân Văn học Tài năng là một sáng tạo của Khoa VH&NN. Rồi đây, qua thực tế, chương trình sẽ còn được hoàn thiện nhiều lần. Tuy nhiên, điều đáng nói là với cái tên như vậy, sự phân biệt hai chương trình học để làm ta nhớ tới tình trạng trường chuyên lớp chọn ở bậc phổ thông. Và trong thực tế, chương trình Cử nhân Văn học Tài năng khác với chương trình cử nhân thường ở cấp số

“ Những môn học như Nghề viết (Métiers de l’écrit), những phương pháp cụ thể như Làm tư liệu, Phân tích, Soạn thảo một luận văn, cho đến Phương pháp tiếp cận các thể loại văn học, Đọc kỹ (Close-Reading)... vắng bóng trong chương trình của ta, trong khi đó, ở Pháp và Mỹ, gần như là phổ biến.

PGS.TS Nguyễn Thị Thanh Xuân

sao làm thế này mà không làm thế kia, logic vấn đề là ở nơi nào, chương trình đã tham khảo thế giới ra sao... Mùa mớ, người ta cứ làm theo quán tính, cho khỏe và xong chuyện!

- Đã quen là thợ dạy, nhu cầu và áp lực nghiên cứu không có, người giảng viên chỉ việc cày đi cày lại trên đồng tài liệu Việt ngữ có sẵn và cứ theo đường ray ấy mà lăn đều cho đến lúc về hưu.

- Những tìm tòi ít được ghi nhận và khuyến khích, mà thách thức thì quá nhiều: chuyên môn, ngoại ngữ, thu nhập, những ràng buộc về quan điểm...

Xây dựng một chương trình văn học vừa đáp ứng nhu cầu của xã hội, vừa phù hợp điều kiện

SV lớp CNTN 2009-2013 thực tập thực tế tại Hà Nội. Ảnh: Phương Linh

“ Cần phải thấy rằng, trong tương quan với thế giới, cái làm cho các giảng viên Khoa VH&NN có tư thế trò chuyện với đồng nghiệp nước ngoài chỉ có thể là những thành tựu không ai thay thế được chúng ta: những nghiên cứu về văn học Việt Nam. ”

PGS.TS Nguyễn Thị Thanh Xuân

cộng: thêm nhiều môn học, các em tiếp nhận khá là nặng nề, không hứng thú.

Tôi nhận thấy cách học văn ở đại học (và cả trung học) vẫn thiên về kiến thức lịch sử, một loại lịch sử văn học tái hiện bằng việc miêu tả sự kiện, rất ít tinh thần phân tích, so sánh, nhận định, lý giải. Có thể thấy điều ấy qua các bộ sách lịch sử văn học, vốn là tài liệu chính cho các thầy cô giảng dạy. Bên cạnh đó, môn lý luận văn học cũng thường bị sinh viên xem là môn khô và khó, quy chiếu triết học một cách phiến diện và lộ liễu. Tìm hiểu chương trình một số đại học ở Pháp và Mỹ, tôi thấy số môn lịch sử và lý luận chiếm tỷ lệ một nửa

số giờ, một nửa số giờ còn lại dành cho các môn văn học so sánh và các môn phương pháp kỹ năng. Đặc biệt, môn phê bình văn học (cũng thiên về thực hành) chiếm một vị trí quan trọng.

Theo thiên ý của tôi, việc tăng cường tính thực hành trong chương trình văn học là một điều cần thiết, và cũng khả thi trong hoàn cảnh của chúng ta. Những môn học như Nghề viết (Métiers de l'écrit), những môn phương pháp cụ thể như Làm tư liệu, Phân tích, Soạn thảo một luận văn, cho đến Phương pháp tiếp cận các thể loại văn học, Đọc kỹ (Close-Reading)... vắng bóng trong chương trình của ta, trong khi đó, ở Pháp và Mỹ, gần như là phổ biến.

Hai chương trình đề xuất

Để thực hành trở thành tinh thần chủ đạo trong đào tạo, đáp ứng nhu cầu nghề nghiệp rộng rãi của sinh viên, phù hợp với trình độ cảm thức văn chương còn rất hẹp và đơn giản của đa số lớp trẻ Việt Nam, tôi nghĩ chương trình Cử nhân Văn học có thể đổi tên là chương trình *Cử nhân Văn học Thực hành* (hay ứng dụng, *Lettres Appliquées*).

Chương trình Cử nhân Văn học Thực hành sẽ cung cấp một chương trình văn học căn bản, phát triển khả năng suy nghĩ, khả năng phân tích, luyện tập cách diễn đạt (viết và nói) cho sinh viên (đặc biệt là trước đám đông) để chuẩn bị cho những nghề thuộc về lĩnh vực văn hóa và rộng hơn là khu vực không sản xuất như thư viện, báo chí, quản lý văn hóa, in ấn, xuất bản, nghe nhìn, đặc biệt là những hiểu biết về khu vực (văn hóa, nhân học, địa lý, lịch sử...)

Phương châm đào tạo của chương trình Cử nhân Văn học Thực hành là: *Thoáng về kiến thức mà chắc về kỹ năng*.

Theo đó, sinh viên sẽ được trang bị kiến thức để *hiểu đầy đủ về cái hôm nay*: số giờ của môn lịch sử và lý thuyết văn học sẽ được giảm bớt, đặc biệt phần văn học hiện đại và đương đại, được xem là trọng tâm, cùng với ngôn ngữ học thực hành (để hiểu được những xu thế của các trào lưu văn học và văn hóa đương thời). Văn học sẽ được khảo sát trên các xu hướng vận động, các đỉnh cao, và các mối quan hệ với những ngành có liên quan: văn học và văn minh, văn học và xã hội, văn học và văn hóa, văn học và báo chí, văn học và điện ảnh, văn học và

sâu khấu, văn học và xuất bản, tư tưởng và nghệ thuật...

Chương trình Cử nhân Văn học Tài năng có thể mang tên mới là chương trình *Cử nhân Văn học Chuyên sâu* (Lettres Profoundies). Cái tên gọi này sẽ không chỉ nói lên trình độ của người học, mà còn nói lên hướng đi của họ.

Chương trình Cử nhân Văn học Chuyên sâu sẽ chỉ dành cho những sinh viên thực sự có thiên hướng và yêu thích văn chương, sẽ chọn con đường dạy học, nghiên cứu phê bình và sáng tác, nghĩa là con đường sống với chữ, văn.

Phương châm của chương trình Cử nhân Văn học Chuyên sâu là: *Sâu về kiến thức, hiện đại về nhân quan, tinh luyện về phương pháp*.

Các sinh viên được đào tạo theo chương trình này sẽ là hạt nhân thúc đẩy đời sống văn học, văn hóa và giáo dục. Họ sẽ được ưu tiên học ở chương trình sau đại học, được ưu tiên làm công

tác giảng dạy và nghiên cứu ở đại học, cũng như trung học, được ưu tiên đào tạo ở những trường tiên tiến trên thế giới.

Với chương trình này, lịch sử và lý thuyết văn học giúp sinh viên vừa nắm chắc những vấn đề kinh điển, vừa hiểu kịp những cái hiện đại. Họ được trang bị về phương pháp nghiên cứu, phê bình, giảng dạy, sáng tác. Họ phải được thông tin đầy đủ về văn học so sánh. Họ phải giỏi ngoại ngữ.

Cần một sự đồng thuận và ủng hộ

Sẽ có những câu hỏi nảy sinh: Ai sẽ là người có khả năng đảm nhận những môn học mới? Việc biên soạn lại giáo trình và tài liệu giảng dạy liệu có dễ dàng? Tôi nghĩ, nếu có một sự đồng thuận và được sự ủng hộ của cơ quan chủ quản, chắc chắn chúng ta sẽ thực hiện được, dù bước đầu có khó khăn. Những báo cáo khảo sát về chương trình văn học của các đại học ở các nước sẽ là những

gợi ý quý báu. Những tài liệu nghiên cứu và giáo trình văn học của các trường sẽ lần lượt được tham khảo, và dịch. Những vị giáo sư ở các nơi trên thế giới sẽ được mời dạy và trao đổi khoa học. Các giảng viên xuất sắc đã, đang và sẽ đi học nước ngoài là nguồn lực mạnh mẽ để thay đổi đời sống học thuật của chúng ta.

Cũng xin nói thêm rằng, theo chương trình học hiện nay của ta, sinh viên Khoa VH&NN có xu hướng ngã về văn học nước ngoài (bậc đại học và cao học), điều ấy cũng dễ hiểu. Văn học nước ngoài đa dạng, mới mẻ và hấp dẫn, các thầy cô dạy văn học nước ngoài phần lớn hiện đại. Tuy nhiên cần phải thấy rằng, trong tương quan với thế giới, cái làm cho các giảng viên Khoa VH&NN có tư thế trò chuyện với đồng nghiệp nước ngoài chỉ có thể là những thành tựu không ai thay thế được chúng ta: những nghiên cứu về văn học Việt Nam. Nhưng để đánh thức được cái di sản ấy, để làm cho nó sáng chói lên, những nhà nghiên cứu phê bình và giảng dạy văn học cần phải có một nhãn quan mới và những phương pháp, công cụ mới. Việc tiếp nhận những lý thuyết mới và việc nghiên cứu trên tinh thần so sánh là hết sức cần thiết.

Trong thực tế, số giảng viên có thể tự mình tái đào tạo, tự mình tiếp xúc với kiến thức mới là rất ít. Hiểu rõ tình hình đó Khoa VH&NN khuyến khích tối đa các giảng viên trẻ tìm nguồn kiến thức mới bằng con đường du học, tạo điều kiện cho các giảng viên lâu năm đi trao đổi khoa học, nhưng xem ra khả năng ngoại ngữ vẫn là một chướng ngại rất lớn ■

Ảnh minh họa.

VĂN HÓA TRÍCH DẪN TRONG HỌC TẬP, NGHIÊN CỨU

"Vấn đề trích dẫn trong học tập và nghiên cứu còn đang tranh cãi rất nhiều. Việc đưa ra những nguyên tắc trích dẫn để tránh việc trích dẫn sai, được xem là hình thức 'đạo văn' rất cần thiết cho sinh viên và giảng viên". TS. Ngô Thị Phương Lan, Phó hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV phát biểu trong hội thảo Văn hóa trích dẫn trong hoạt động học tập - nghiên cứu do Trường ĐH KHXH&NV và Ban Khoa học Công nghệ ĐHQG-HCM tổ chức.

Minh Quang

(Phòng QLKH - DA, Trường ĐH KHXH&NV)

Trích dẫn là một vấn đề đạo đức

TS. Lê Thị Nam Giang, Phó trưởng khoa Khoa Luật Quốc tế - Trường ĐH Luật TP.HCM, Tổng thư ký Hội Sở hữu Trí tuệ

TP.HCM là diễn giả chính cho buổi hội thảo, cho rằng văn hóa trích dẫn trong hoạt động học tập, nghiên cứu là một hoạt động hết sức cần thiết cho việc xác định việc sở hữu trí tuệ. Việc

trích dẫn này cũng là một vấn đề đạo đức cần thiết hình thành nên một văn hóa trích dẫn để ngăn ngừa việc đạo văn.

Nhiều khía cạnh và tình huống thực tế trích dẫn đã được

nêu ra trong hội thảo. Việc trích dẫn trong các nghiên cứu như thế nào, nếu sử dụng một tác phẩm nhiều lần thì không cần ghi nguồn mà chỉ cần ghi vào tài liệu tham khảo, điều này đúng hay sai? Trong luận án tiến sĩ có thể trích dẫn ở các nguồn thấp hơn như luận văn của cử nhân và thạc sĩ hay không? Bộ Giáo dục & Đào tạo (GD&ĐT) chưa có quy định việc trích dẫn nguyên văn như được trích bao nhiêu câu, và có cần thiết trích dẫn cả những từ sai chính tả của tác giả hay không vẫn chưa được cụ thể. Đối với nguồn tài liệu thứ cấp có nên trích dẫn không hay là điều cần tránh?...

Vậy có cần xin phép khi trích dẫn hay không? Theo TS. Nam Giang, trích dẫn hợp lý tác phẩm để bình luận hoặc minh họa; trích dẫn tác phẩm để viết báo, dùng trong ấn phẩm định kỳ, trong chương trình phát thanh, truyền hình, phim tài liệu; trích dẫn chỉ nhằm mục đích giới thiệu, bình luận hoặc làm sáng tỏ vấn đề được đề cập trong tác phẩm; trích dẫn giảng dạy trong nhà trường; phần trích dẫn không gây phương hại tới quyền tác giả đối với tác phẩm được sử

Robot hút bụi tự động của đội CENIT.
Ảnh: Đặng Giàu.

Trường ĐH Công nghệ Thông tin vô địch VMAC

Với sản phẩm Robot hút bụi tự động, Đội CENIT của sinh viên Khoa Kỹ thuật Máy tính, Trường ĐH Công nghệ Thông tin (ĐHQG-HCM) đã đoạt giải nhất trị giá 30.000.000đ trong cuộc thi Ứng dụng Vi điều khiển Việt Nam lần thứ nhất (VMAC).

Cuộc thi VMAC được phát động từ tháng 1/2013. Ban tổ chức đã nhận được 58 đề tài của các đội đến từ các trường đại học, cao đẳng và các doanh nghiệp khắp cả nước.

Cuộc thi này do Ban chỉ đạo Chương trình Phát triển Công nghiệp Vi mạch TP.HCM, Sở Khoa học và Công nghệ TP.HCM phối hợp với Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo thiết kế Vi mạch (ICDREC thuộc ĐHQG - HCM) tổ chức nhằm phát huy tiềm lực nghiên cứu và ứng dụng các vi điều khiển do Việt Nam thiết kế.

Đặng Giàu

dụng để trích dẫn; phải thông tin về tên tác giả, tác phẩm, thì không cần xin phép và trả thù lao.

Cần xây dựng văn hóa trích dẫn

Hiện nay hầu hết các trường đại học đã ban hành quy định về trích dẫn đối với luận văn thạc sĩ, luận án tiến sĩ. Điều đó vừa thể hiện sự tôn trọng thành quả nghiên cứu của các tác giả vừa làm tăng chất lượng và độ tin cậy của công trình học thuật.

Việc trích dẫn trong nghiên cứu khoa học cũng cần được các trường đại học quy định chặt chẽ. Có như vậy mới thúc đẩy việc chống nạn "đạo văn" một cách thành công và hiệu quả, đồng thời nó còn là cơ sở xử lý các sai phạm của người làm nghiên cứu khoa học.

PGS.TS Nguyễn Anh Thi, Giám đốc Trung tâm SHTT&CGCN (ĐHQG-HCM) đề xuất các trường thành viên của ĐHQG-HCM nên phối hợp với Trường đại học Luật TP.HCM xây dựng một bộ quy tắc trích dẫn trong học thuật để hình thành thói quen trong việc trích dẫn, tiến tới xây dựng văn hóa trích dẫn trong nghiên cứu khoa học.

Nhưng trước tiên Bộ GD&ĐT cần phải rà lại các quy định trong việc trích dẫn để sinh viên, học viên cao học, nghiên cứu sinh có cơ sở pháp lý rõ ràng trong thực thi là tiền đề thiết yếu trong thời gian tới ■

Ảnh minh họa. Nguồn: Internet

Nhà ở cho người nghèo ở TP.HCM:

NHỮNG GIẢI PHÁP BỀN VỮNG

Những giải pháp tiếp cận người nghèo - nhóm đối tượng dễ bị tổn thương đã được đưa ra trong hội thảo Nhà ở khu dân nghèo ở TP.HCM và Những giải pháp hướng đến môi trường sống bền vững do Khoa Xã hội học, Trường ĐHKHXH&NV (ĐHQG-HCM) và Quỹ Rosa Luxemburg Stiftung phối hợp tổ chức vào đầu tháng 10/2014.

Trần Thi

(Phòng QLKH-DA,
ĐH KHXH&NV)

Nhà ở và nhà thuê

Người nghèo cần gì, đó là nội dung chính xoay quanh những câu hỏi trong hội thảo. Trong bài phát biểu của mình, TS. Ngô Thị Phương Lan (Phó Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV) cho rằng trước tiên nên nhìn nhận lại việc tiếp cận nhà ở cho người nghèo theo hướng đa chiều. Hiện nay, cơ sở hạ tầng kỹ thuật và xã hội phát triển không theo kịp tốc độ đô thị hóa, sự gia tăng dân số, đã dẫn đến việc cấp đất xây dựng nhà ở riêng lẻ, điều này khiến đô thị phát triển không kiểm soát. Việc xây dựng nhà ở riêng lẻ không chỉ lãng phí về mặt đất đai, mật độ xây dựng cao, thiếu đất cho giao thông mà còn đẩy giá đất tăng cao, gây khó khăn cho người có thu nhập thấp.

PGS.TS Nguyễn Hữu Minh (Viện KHXH Việt Nam), dựa trên kết quả một khảo sát, cho rằng điều kiện sống của cư dân Hà Nội ở thế kỷ XXI tương đối khả quan.

Toàn cảnh hội thảo. Ảnh: Việt Thành

Vấn đề chính là người nghèo Hà Nội đã tiếp cận được các tiện nghi hiện đại, nhất là các tiện nghi sinh hoạt giải trí và kết nối thông tin: 1/3 hộ có máy tính, 1/4 hộ có kết nối internet, gần 80% hộ có điện thoại bàn/di động. Diện tích nhà ở bình quân khá cao, hầu hết gia đình đều sử dụng các đồ dùng thiết yếu có giá trị lâu bền, nhất là ở khu vực đô thị hóa. Việc xây dựng tiêu chí nhà ở của người nghèo nên xem xét lại, từ đó mới đưa ra chính sách thuế hay chính sách liên quan hợp lý.

Theo PGS.TS Trần Thị Kim Xuyên, ở TP.HCM, việc xác định nhà ở là tài sản kinh tế và sinh tồn quan trọng nhất mà những hộ

gia đình bỏ vốn đầu tư, nhưng ngày càng nhiều gia đình ở thành thị không đủ tiền mua nhà, người nghèo đô thị xem nhà là món hàng xa xỉ, là giấc mơ. Mức sống của người dân nơi đây có sự khác biệt, điều này cần được quan tâm trong việc hoạch định chính sách nhằm tạo sự công bằng trong tiếp cận các nguồn lực. Tuy nhiên vấn đề nhà ở là vấn đề sâu xa mang tính cơ cấu tiếp cận đất, công bằng xã hội và phát triển quốc gia và đó là nguyên nhân dẫn đến việc phân hóa giàu nghèo tại TP.HCM.

Nhiều ý kiến cho rằng, tạo ra nhà ở là hoạt động kinh tế quan trọng tại hầu hết các thành phố

lớn, không chỉ sản sinh ra tài sản là chính ngôi nhà đó mà nó còn tạo ra nhiều loại hoạt động kinh tế thứ cấp như: người lao động có việc làm và sau đó là tiêu tiền tại địa phương, phương tiện sản xuất được mua từ các ngành công nghiệp hỗ trợ và những doanh nghiệp cung ứng, nhà ở mới thu hút đầu tư ở những nơi nó được xây dựng và tạo ra giá trị gia tăng đối với khu vực gần đó.

Một luật sư người Đức rất ngạc nhiên khi thấy người nghèo ở Việt Nam có thể mua được các tiện nghi như tivi, xe máy... hay nhất thiết phải mua nhà mà không thuê nhà. PGS.TS Nguyễn Hữu Minh cho rằng đó là sự khác biệt văn hóa, quan niệm "an cư lạc nghiệp" ăn sâu vào từng con người Việt Nam, đó là lý do người Việt Nam muốn sở hữu nhà ở hơn là đi thuê.

Những cách tiếp cận người nghèo của thế giới

Một giảng viên tại Đại học Berlin, đưa ra kinh nghiệm về vấn đề nhà ở cho người nghèo tại Đức. Theo đó nhà nước xác định nhu cầu của người dân một cách trực tiếp và hỗ trợ họ theo từng nhu cầu để người nghèo có thể sở hữu nhà ở (nhà chung cư). Nghĩa là dựa trên nhu cầu của từng đối tượng, chính phủ ban hành các chính sách cần thiết để người dân có thể tiếp cận nhà ở.

Ông Lưu Quang Tuấn (Viện phó Viện LĐTĐ&XH), cho biết Việt Nam đang xây dựng tiêu chí nghèo đa chiều, qua đánh giá khả năng tiếp cận của người nghèo trong giao thông, giáo dục, bảo hiểm y tế. Mặc dù còn nhiều tranh cãi nhưng chính phủ

Hội thi Ứng phó với biến đổi khí hậu: TRƯỜNG ĐH KHXH&NV GIÀNH 6 GIẢI THƯỞNG

Ngày 18/10, Hội thi Ứng phó với biến đổi khí hậu TP.HCM năm 2014 đã diễn ra tại Trường ĐH KHXH&NV.

Hội thi thu hút sự tham gia của 5 CLB, nhóm của Trường ĐH KHXH&NV và 13 CLB, đội - nhóm đến từ trung tâm văn hóa quận, huyện trong thành phố. Các đội trải qua phần thi tài năng bằng một tiểu phẩm tuyên truyền về ý thức bảo vệ môi trường và hiểm họa do biến đổi khí hậu gây ra; và phần thi thuyết trình qua cách trình bày một vấn đề về môi trường.

Câu lạc bộ CKT, nhóm H2O, nhóm Xanh, CLB Lửa Tâm của Trường KHXH&NV đã giành 6 trong tổng số 25 giải được trao. Tiết mục Con mưa acid của CLB CKT giành giải Nhất đồng hạng.

Hội thi do Ban Chỉ đạo thực hiện kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu phối hợp Trung tâm Văn hóa - Trường ĐH KHXH&NV tổ chức. Đây là hoạt động tiếp nối, thể hiện kết quả các lớp tập huấn "Ứng phó với biến đổi khí hậu năm 2014" tổ chức tại Trường và các trung tâm văn hóa 24 quận, huyện trên địa bàn Thành phố.

Hạ Hòa

Việt Nam cố gắng hoàn thiện tiêu chí đa chiều trong việc xác định như thế nào là nghèo để người nghèo không bị thiệt thòi trong việc tiếp cận các nguồn lực. Một khía cạnh nhạy cảm hiện nay là ở Việt Nam người nghèo được phỏng vấn tự xác định tình trạng của mình, nên việc xác định nghèo hay không, thậm chí có người là hộ gia đình khá, nhưng vẫn cho mình là hộ nghèo thì cực kỳ khó xác định ai nghèo. Rõ ràng Việt Nam rất cần một hệ thống tiêu chí khoa học và thực tế để xác định ai thuộc diện nghèo thực sự trong xã hội.

Một nhà nghiên cứu đến từ Quý Rosa Luxemburg -

TS. Nguyễn Thị Hồng Xoan,
Trưởng khoa Khoa Xã hội học,
tổng kết hội thảo.
Ảnh: Việt Thành

Đức, cho biết, hiện nay chính sách liên quan đến người nghèo đều được đưa từ nhà nước xuống. Tại Đức khi đưa các điều kiện trợ cấp thì có các ràng buộc đi kèm, nên người nghèo khó tiếp cận hoặc người nghèo có thể nhận hỗ trợ thì không chịu làm việc. Đây là một thách thức đối với nước Đức, nên việc thực hiện chính sách này cần sự quan tâm của nhà nước hay nói cách khác là cần một "nghệ thuật mềm dẻo" để xác định được nhu cầu của người nghèo trong việc tiếp cận các nguồn lực ■

Nhóm tác giả và mô hình Mô-đun hậu cần nổi 1/5 Version 2.0. Ảnh: Nhân vật cung cấp

Chế tạo Mô-đun hậu cần cho Trường Sa

Sau lần ra thăm Trường Sa, chứng kiến những khó khăn của các chiến sĩ, Thành Đoàn TP.HCM đã quyết định "đặt hàng" cho một nhóm sinh viên tại TP.HCM đề tài nghiên cứu ứng dụng để giúp các chiến sĩ ở đảo đỡ vất vả. Và sau hơn 3 tháng nghiên cứu chế tạo, công trình "Mô-đun hậu cần nổi" đã được nghiệm thu vào giữa tháng 10 qua.

Anh Khoa

Sáng tạo này hứa hẹn sẽ gây tiếng vang lớn tại Festival sáng tạo trẻ toàn quốc sắp tới.

Góp sáng tạo cho đảo xa
Rau xanh ở Trường Sa cực kỳ

quý hiếm. Từng khoảng đất trống bé tẹo cũng được người lính tận dụng trồng rau hoặc chăn nuôi để cải thiện bữa ăn. Tuy nhiên, tình trạng thời tiết khắc nghiệt là nổi ám ảnh của người lính. Vào những ngày bão, sóng to gió lớn, các khoảnh ruộng trồng rau phải được che kín bằng đủ các loại

phong bạt hoặc đem hẳn vào nhà để tránh nước biển và muối xâm nhập. Chứng kiến điều này, anh Đoàn Kim Thành, Giám đốc Trung tâm Phát triển Khoa học Công nghệ Trẻ (Thành Đoàn TP.HCM), thông qua TS Lưu Nguyễn Nam Hải (ĐHTôn Đức Thắng) làm cầu nối đến nhóm

tác giả gồm 9 sinh viên đến từ ba trường ĐH với những chuyên ngành khác thực hiện công trình "Mô-đun hậu cần nổi nâng cao chất lượng đời sống của chiến sĩ đảo xa".

Lê Dân, một thành viên trong nhóm vừa mới tốt nghiệp cho biết: "Có nhiều cách để đóng góp cho Trường Sa. Với sinh viên, cách thiết thực nhất là đóng góp bằng chính những sáng tạo khoa học của mình. Cả nhóm đều mong đợi một ngày sẽ được trực tiếp ra đảo để tự tay lắp đặt mô hình này cho các chiến sĩ".

Trưởng nhóm Quang Vinh cho biết việc tiếp cận và xây dựng ý tưởng cho công trình này diễn ra rất nhanh chóng. Hai năm trước, Vinh từng là thành viên trong nhóm sinh viên nghiên cứu thiết kế và xây dựng mô hình "Nhà nổi thông minh chống lũ" của ĐH Tôn Đức Thắng được lắp đặt tại An Giang. Từ kinh nghiệm đã có, Vinh đề xuất nhóm nên kế thừa và phát triển mô hình này để xây dựng Mô-đun hậu cần nổi với kết cấu tháo lắp, đầy đủ thiết bị có thể hoạt động trong môi trường biển thường xuyên có sóng to gió lớn. Vinh chia sẻ: "Mô-đun hậu cần nổi là sự 'lột xác' hoàn toàn so với công trình nhà nổi chống lũ vốn sử dụng các vật liệu tái chế. Lần này nhóm mình thiết kế với kiến trúc, kết cấu như một búp sen nở giữa biển, sử dụng hệ thống phao nổi có thể di chuyển trên mặt nước. Mục tiêu của nhóm mình là cụ thể hóa các tiêu chí để xây dựng một mô hình có cả hệ thống trồng rau thủy canh và cụm chăn nuôi gia cầm, gia súc nhỏ. Công trình này không chỉ đáp ứng được nhu cầu và công năng chăn

nuôi, trồng rau xanh mà còn mang ý nghĩa nhân văn thiết thực".

Nhiều cải tiến mới

Nhóm phân chia nhiệm vụ theo chuyên môn của từng người. Mô-đun hậu cần nổi có cách thức hoạt động tương tự như nhà lồng nổi trên tàu phao hai chân (Pontoon + boat) được thiết kế theo nguyên lý khí động học Bernoulli giúp giảm ảnh hưởng của gió bão. Hai phao này còn có chức năng định hướng giúp cả hệ thống có thể di chuyển dễ dàng để tránh bão, khác hẳn với các nhà lồng bè vốn được thiết kế cố định nên không thể di chuyển tránh lũ và các chướng ngại vật trôi nổi. Để Mô-đun có thể giữ thăng bằng trong điều kiện sóng biển, nhóm thiết kế thêm hai bình chứa hệ cân bằng nổi đặt cạnh hai phao, có khả năng tự động bơm nước qua lại để cân bằng khi bị sóng biển "nhồi" nghiêng một bên. Hệ thống phao nổi này có mức nâng trên 6 tấn, có thể chịu được bão cấp 6 và sóng biển trên 2m.

Phần quan trọng nhất của Mô-đun này là hệ thống nhà giàn dài 6m, rộng và cao mỗi chiều 3m, chia làm hai khu vực trồng rau và chăn nuôi gia cầm, gia súc nhỏ, toàn bộ làm bằng inox 304 không gỉ, có cường độ cao. Trên mái vòm còn có lắp đặt bộ phận chung cất nước có thể tận dụng ánh sáng mặt trời qua các hệ thống tăng cường nhiệt độ để bay hơi ngưng tụ. Hỗ trợ cho bộ phận này còn có các cánh cửa có thể bung mở hứng nước mưa, dẫn xuống các khe rãnh để đưa vào các thùng chứa với khối lượng tối đa lên đến 2 tấn nước. Lượng

nước thu được sẽ sử dụng để tưới rau thông qua hệ thống tưới nhỏ giọt. Khi các cánh cửa này mở ra, Mô-đun trông như một đóa hoa sen nở giữa biển.

Theo Quang Vinh, tổng giá thành của mô-đun khi sản xuất thực tế ước tính 250-300 triệu đồng và nếu sản xuất nhiều thì chi phí sẽ giảm đáng kể. Tuy nhiên, khó khăn lớn nhất mà nhóm gặp phải lại nằm ở việc thực hiện kết cấu cơ khí chế tạo chính xác tại Việt Nam có giá thành cao và chất lượng không tốt. Bên cạnh đó, nhóm còn phải tìm nhiều nguồn tư liệu khác nhau về thời tiết, thổ nhưỡng...; rồi chất lọc những thông tin chính xác nhất để áp dụng vào các thiết kế sao cho phù hợp với thực tế.

Vinh kể: "Sau khi hoàn thành bản 1/5 version 1.0 để thử nghiệm, các thầy hướng dẫn đã chê vì quá nhiều lỗi. Chúng mình phải ngồi lại thảo luận, đưa ra phương án cải tiến. Sau hơn 3 tháng nghiên cứu và chế tạo, mô-đun hoàn chỉnh 1/5 version 2.0 hoàn thành và nhận được đánh giá rất cao từ các thầy cô trong trường và trong buổi báo cáo nghiệm thu giai đoạn đầu tại Trung tâm Phát triển Khoa học Công nghệ Trẻ Thành Đoàn TP.HCM. Từ đây đến khi mô hình được thi công thực tế, chúng mình sẽ tiếp tục cải tiến thêm nữa để đạt trạng thái hoàn hảo nhất cả về thiết kế lẫn vận hành, trước khi bàn giao cho các đơn vị để đem ra Trường Sa. Nghiên cứu, sáng tạo luôn vất vả, nhọc nhằn nhưng chúng mình chưa bao giờ nản chí. Đóng góp sáng tạo cho cộng đồng là niềm hạnh phúc của nhóm chúng tôi" ■

Phan Thị Quỳnh Hoa nhận giải Nhất cuộc thi. Ảnh: Bảo Khánh

Vượt qua 3.385 sinh viên từ 40 trường ĐH, CĐ trong cả nước, Phan Thị Quỳnh Hoa (sinh viên năm cuối Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM), đã xuất sắc giành giải Nhất Giải thưởng tài năng Lương Văn Can 2014 với đề án "Loofah - bông tắm xơ mướp Việt Nam".

Bông tắm Xơ mướp "made in" Việt Nam

Bảo Khánh

Việt Nam nhập khẩu xơ mướp?

Một lần tình cờ đọc bài báo viết về một khách sạn 5 sao ở Hà Nội phải nhập khẩu xơ mướp về làm bông tắm nhằm tạo hình ảnh thân thiện với môi trường trong mắt du khách, đặc biệt khách nước ngoài, sinh viên Phan Thị Quỳnh Hoa, Khoa Kinh tế Đối ngoại Trường ĐH Kinh tế - Luật đã nảy sinh nhiều thắc mắc. Cô không hiểu tại sao Việt Nam với điều kiện nóng ẩm quanh năm, thuận lợi cho việc trồng mướp và mướp là món ăn phổ

biến trong bữa cơm thường ngày của nhiều gia đình mà lại phải nhập khẩu xơ mướp để làm bông tắm? Từ đó cô hình thành ý tưởng sản xuất bông tắm xơ mướp Việt Nam, phát triển nó thành một sản phẩm xuất khẩu, góp phần giúp những hộ nông dân trồng mướp cải thiện cuộc sống.

Có người cho rằng dùng xơ mướp làm bông tắm không phải là ý tưởng mới. Vậy đâu là sự khác biệt? Quỳnh Hoa cho biết: "Qua nghiên cứu em thấy thị trường bông tắm xơ mướp hiện nay khá đa dạng về xuất xứ, mẫu

mã và chất lượng. Việc nhập khẩu từ Mỹ, Thái Lan với các thương hiệu nổi tiếng, chất lượng đảm bảo nhưng giá quá cao so với thu nhập trung bình của người Việt Nam. Hàng "xách tay" dùng ở các spa, đi kèm với các dịch vụ làm đẹp thì người bình dân khó tiếp cận. Hàng của các công ty Việt Nam có ưu điểm là giá thành hợp lý nhưng mẫu mã không đẹp và ít được đầu tư về mặt hình ảnh. Còn hàng sản xuất tại nhà, hàng bán ở chợ, bán online giá rất rẻ nhưng chất lượng thường cũng kém. Sản phẩm bông tắm

của em với 3 điểm nổi bật: được trồng, thu mua nguyên liệu và sản xuất theo một quy trình sạch, an toàn; có hình dạng mẫu mã đa dạng phù hợp làm quà tặng bạn bè, người thân; đáp ứng nhu cầu làm đẹp an toàn". Ngoài việc muốn sản xuất dòng sản phẩm tiện ích, chất lượng, thẩm mỹ, giá thành hạ, cô sinh viên quê Bình Định này còn mong muốn truyền đi thông điệp bảo vệ môi trường bằng việc xây dựng thói quen sử dụng sản phẩm tự nhiên, thân thiện.

Theo ban giám khảo cuộc thi, đề án bông tắm từ xơ mướp của Quỳnh Hoa có tính khả thi cao bởi việc xác định phân khúc thị trường, đối tượng khách hàng, chiến lược phát triển chặt chẽ và mẫu mã đa dạng, phong phú.

Vận dụng tốt kiến thức, kỹ năng đã học

Không chỉ là quán quân trong cuộc thi "Giải thưởng tài năng Lương Văn Can 2014", Quỳnh

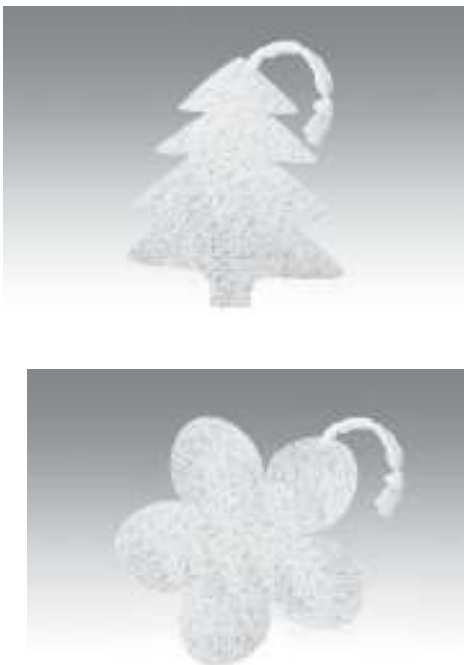
Hoa còn rất năng động trong các hoạt động khác. Từ khi là sinh viên năm thứ 3, Quỳnh Hoa đã trở thành một trong 8 đại diện của Việt Nam tham gia chương trình Mekong Friendship Project do Bộ Ngoại giao Thái Lan và Trung tâm Nghiên cứu Aseam, Đại học Chulalongkorn tổ chức. Cô được cùng 39 đại diện khác đến từ Thái Lan, Lào, Campuchia, Myanmar đi dọc hành lang kinh tế Đông Tây, tham gia các buổi học về tiểu vùng sông Mekong, về những tiềm năng và thách thức cho khu vực trong các lĩnh vực: kinh tế, giáo dục, môi trường, dân tộc...

Nói về bí quyết thành công trong cuộc thi, Quỳnh Hoa chia sẻ: "Là sinh viên trường Kinh tế - Luật, một ngôi trường mà sinh viên rất năng động trong các hoạt động xã hội cũng như các cuộc thi học thuật, em cũng mong muốn mình năng động và nhiệt huyết như các anh chị đi trước.

Khi em tham gia cuộc thi,

những kiến thức trên trường đã giúp em rất nhiều. Học môn Quản trị Tài chính Công ty Đa quốc gia, nhóm em làm việc nhóm về đề tài xuất khẩu một sản phẩm sang một thị trường tiềm năng và xây dựng kế hoạch tài chính cho dự án đó. Những lời góp ý của cô cùng phần phản biện với các bạn đã giúp em hình thành được cách xây dựng và triển khai một sản phẩm xuất khẩu, hình thành chiến lược marketing như thế nào cho hiệu quả... Và những kiến thức đó được em vận dụng để phát triển đề án kinh doanh trong cuộc thi. Ở mỗi môn học, em và các bạn đều được thầy cô tạo điều kiện rèn luyện kỹ năng thuyết trình trước lớp, dần dần em thấy tự tin hơn khi trình bày ý kiến trước đám đông cũng như trau dồi thêm tư duy phản biện. Có lẽ nhờ thế mà em đã trả lời trôi chảy và thuyết phục các câu hỏi của hội đồng giám khảo và trước 300 khán giả".

Với ý tưởng sáng tạo và nhiệt huyết sẵn có cùng với sự ủng hộ của ban giám khảo và các doanh nhân, Quỳnh Hoa tin rằng cô sẽ mau chóng đạt được "giấc mơ xơ mướp" sau khi tốt nghiệp đại học ■

Vài mẫu bông tắm xơ mướp Quỳnh Hoa thiết kế. Ảnh: Nhân vật cung cấp

An Chi

* Ngọc Nhung (TP.HCM): Trong bài Vịnh Vân Yên tự phú (Huệ Chi phiên âm từ chữ Nôm - thivien.net), Thiền sư Huyền Quang đã dùng hai tiếng “la đá” ở hai câu “La đá tầng thang dốc, một hòn uôm vịn một hòn” và “Voi la đá tỉnh từ chẳng đờ”. Tôi nghĩ rằng đó là “đá” nhưng nếu thế thì âm “la” đứng trước có nghĩa là gì; xin ông An Chi giải đáp giúp. Xin cảm ơn.

- Trong thời gian đầu, âm tiết thứ nhất được phiên thành “la” nhưng dù là “la đá” hay “la đá” thì đó đều là hình thái song tiết cổ của từ “đá” hiện nay. Trở xuống, chúng tôi xin dùng “la đá” (khi nói về ý kiến riêng) theo xu hướng được xem là hợp lý hơn. Cũng có tác giả không thừa nhận đó là hình thái song tiết (của một từ) mà là hai từ riêng biệt và cho đến nay, có lẽ người duy nhất kiên quyết duy trì ý kiến này là ông Nguyễn Quảng Tuân. Tác giả này đã có bài “La đá không phải là từ cổ song tiết” trong đó ông đưa ra rất nhiều dẫn chứng để khẳng định ý kiến của mình (Xin x. *Thông tin Khoa học và Công nghệ*, Huế, số 2(24), 1999, tr.101-109). Nhưng thực ra thì ý kiến của ông Nguyễn Quảng Tuân không đứng vững được vì ông không lập luận theo kiến thức ngữ học cần thiết. Cuối bài, ông đã khẳng định ba điều: 1.- Chữ 石 (thạch) mà người Trung Hoa đời Minh phiên theo cách đọc của họ hồi đó là 喇大 (lã tá) [...] Vậy thạch phải được phiên là lã tá theo âm đọc của người Trung Hoa đời Minh và phải coi lã là một tiểu từ chỉ loại (tuy không đúng loại) để dịch là *hòn đá*. 2.- Từ là đá không phải là một từ cổ tiền thân của đá vì trong thơ văn cổ từ thế kỷ XV như *Quốc âm thi tập* của Nguyễn Trãi và *Hồng Đức quốc âm thi tập* đều không có từ là đá với hình thức song tiết mà

LA trong LA ĐÁ là gì?

chỉ có từ đá. 3.- Từ là đá trong *Chi nam ngọc âm giải nghĩa* cũng không phải là từ cổ song tiết vì chỉ là động từ để giải nghĩa mà thôi.

Ngay ở điểm 1, ông Nguyễn Quảng Tuân cũng đã không hiểu thể thức thực hiện quyển *An Nam dịch ngữ* rồi. Đây là một quyển tiểu tự vựng mà mục đích là giới thiệu từ ngữ của tiếng Việt (An Nam) tương ứng với từ của tiếng Hán đứng làm đầu mục. Ở trường hợp đang xét, thì (石) là từ của tiếng Hán đứng làm đầu mục còn (喇大) là hai chữ Hán mà tác giả chọn để ghi âm từ của tiếng Việt tương ứng với từ “thạch” (石) của tiếng Hán. Nhưng cách diễn đạt của ông Nguyễn Quảng Tuân cho thấy ông ngỡ rằng (喇大) là hai chữ dùng để phiên âm chính chữ (石) “thạch” của Tàu! Thế thì còn đâu là “An Nam dịch ngữ”!

Ở điểm 2, ông Nguyễn Quảng Tuân cũng sai khi khẳng định rằng *Quốc âm thi tập* của Nguyễn Trãi và *Hồng Đức quốc âm thi tập* đều không có từ là đá với hình thức song tiết. Nhưng chính những dẫn chứng của ông tự nó đã là phản dẫn chứng. Ông viết:

Chữ 'đá' lại còn thấy trong ba bài thơ khác của Nguyễn Trãi mà Trần Xuân Ngọc Lan và Vương Lộc cho là từ song tiết 'là đá':

Dấu người đi là đá mòn
Đường hoa vương vất trúc luôn
(Ngôn chí - XX)

Cội cây là đá lấy làm nhà,
Lân các ai hầu mặc đến ta. (*Thuật hình* - IX)

Chinh vàng chẳng tiếc, danh thì tiếc,

Là đá hay mòn, nghĩa chẳng mòn (*Tự thán* - XVII)

(Bđd, tr.105-6)

Thực ra, trong ba dẫn chứng trên, “là đá” chỉ là một từ và hiển nhiên là từ song tiết. Ông Nguyễn

Quảng Tuân thì cho rằng, ở đây, “là” là “một động từ đặc biệt dùng để giải thích”. Ông còn viết thêm: “Chữ “là đá” (...), Trần Văn Giáp, Phạm Trọng Diễm và Đào Duy Anh đều không cho là từ cổ song tiết nên đã không có nhận xét gì.” Xin thưa rằng ở thời của ba vị này thì họ chưa có điều kiện thừa hưởng kết quả nghiên cứu của nhiều năm về sau nên không thể quan niệm rằng đây là một từ song tiết. Còn ông Nguyễn Quảng Tuân thì giảng rằng “cội cây là đá lấy làm nhà” là “cây già gỗ cứng như là đá nên có thể lấy để làm nhà” (Bđd, tr.106). Một cách hiểu như thế đã làm tan biến hết cái phong cảnh và cái không khí “Thiên thai - Vị thủy” của cả bài thơ! Xin hãy đọc lại cả bài:

Cội cây là đá lấy làm nhà,
Lân các ai hầu mặc đến ta.
Non lạ nước thanh làm dấu,
Đất phàm cõi tục cách xa.
Thiên thai hái thuốc duyên gặp,
Vị thủy gieo câu tuổi già.
Cốt lãnh hồn thanh chẳng khứng
hoá,

Âu còn nợ chúa cùng cha.
Chơi được “cây già gỗ cứng như là đá” (phải là cây nhiều năm tuổi lắm!) thì đã thuộc hàng thế gia vọng tộc rồi. Chứ ông Nguyễn Trãi đã muốn cách xa cõi tục đất phàm, khoái đến nơi non lạ nước thanh để hái thuốc (chốn Thiên Thai) và gieo câu (bờ Vị Thủy) thì cật nhà bằng “gỗ cứng như đá” để làm gì! Ông ta chỉ cần tựa lưng vào cội cây (= gốc cây) nghỉ mệt và ngả lưng trên “là đá” (= đá tảng) mà ngủ là được rồi. Chủ đề của bài thơ là như thế mà lại giảng theo kiểu ông Nguyễn Quảng Tuân, nếu ông Nguyễn Trãi nghe được thì chắc sẽ buồn lắm!

Ở điểm 3, ông Nguyễn Quảng Tuân cũng không đúng. Ông đã ngụy biện khi viết “Chúng tôi xin trích ra đây mấy câu thơ có chữ “là đá” trong *Chi nam ngọc âm giải*

nghe” nhưng trong 5 câu thơ ông dẫn ra thì 4 câu trước chỉ có “la” mà không có “đá”! (Xin x. bđd, tr.106).

Trên đây là ý kiến của ông Nguyễn Quảng Tuân về âm “la” trong “la đá”. Với kiểu lập luận như trên, ông sẽ tuyệt đối không bao giờ giải thích được sự có mặt của âm tiết “la” trong cấu trúc “la đá lựu” mà *An Nam dịch ngữ* đã dùng để đối dịch “thạch lựu” (石榴) của tiếng Hán. Trong trường hợp này mà vẫn nói rằng “la” là một động từ dùng để giải thích thì đó chỉ là lý sự cùn mà thôi.

Còn bây giờ người ta đã công nhận rằng hai tiếng đó là “la đá”. Cách đây 13 năm, trả lời bạn đọc trên *Kiến thức Ngày nay* số 374 (1-1-2001), chúng tôi cũng đã lập luận trên cơ sở của hai tiếng “la đá”. Với âm “la” này thì những ý kiến kia của ông Nguyễn Quảng Tuân hoàn toàn không có giá trị, trừ phi ông bác bỏ âm “la” bằng lập luận đủ sức thuyết phục. Ấy là nói như thế chứ làm sao bác bỏ được, ngay cả với âm “la”. Như đã nói ngay từ đầu, dù là “la đá” hay “la đá” thì đó đều là hình thái song tiết (hai âm tiết) cổ của từ “đá” hiện nay. Hai âm tiết của từ cổ duy nhất đó vẫn còn được phản ánh đầy đủ ở những từ cùng gốc trong các ngôn ngữ thân thuộc của tiểu chi Việt - Chứt, ngành Môn - Khmer, họ Nam Á, như:

- lata2 (Mày - Rục);
- ate2 (Arem);
- tata2 (Mã Liềng);
- tata2 (Sách).

(Theo Nguyễn Văn Tài, “Thủ bản về vị trí của

tiếng Chứt, tiếng Cuối trong nhóm Việt - Mường”,

Dân tộc học, số 2, 1976, tr.64).

Dĩ nhiên là ông Nguyễn Quảng Tuân sẽ không bao giờ bác bỏ được những âm tiết thứ nhất của các từ trên đây: “la” (Mày - Rục); - “a”

(Arem); - “ta” (Mã Liềng; Sách). Do đó, cũng không thể nào bác bỏ được “la” trong “la đá”. Đây là một điều dứt khoát. Trên *Kiến thức Ngày nay* số đã nói, chúng tôi đã khẳng định:

“*La đá* – những từ cùng gốc với nó trong các ngôn ngữ Mày-Rục, Arem, Mã Liềng, Sách đương nhiên cũng thế –, theo chúng tôi, là một từ Việt gốc Hán bắt nguồn ở từ ghi bằng chữ (石) mà âm Hán Việt hiện đại là “thạch” nhưng ở thời thượng cổ đây hẳn là một chữ mà âm đầu có thể đã là một tổ hợp phụ âm, tạm hình dung là *RT (nên cả chữ là *rta). Về sau, do xu hướng triệt bỏ yếu tố thứ nhất của các tổ hợp phụ âm đầu trong tiếng Hán nên *RT chỉ còn *T, đã biến thành TH trong âm Hán Việt *thạch* của chữ (石). Nhưng chữ *thạch* Hán Việt này còn có một điệp thức cổ xưa hơn trong nội bộ của tiếng Việt. Đó là *la đá*. Đây là hệ quả của xu hướng âm tiết hóa yếu tố đầu trong tổ hợp phụ âm đầu của những từ Hán Việt. Vì vậy mà *rta đã trở thành *la đá*. Đây là âm Hán Việt thượng cổ thực thụ (*la đá* < *rta) của chữ (石). Nhưng, vì về nguyên tắc, một chữ Hán chỉ tương ứng với một âm tiết nên sự tồn tại của hai tiếng (âm tiết) *la đá* với tư cách là âm của chữ (石) hơi bị “vướng” (chữ của bạn Đỗ Công Minh). Thế là *la đá* đã bị thay thế bằng tân binh *thạch* để trở thành một từ bị xem là... nôm na. Nhưng nó vẫn sống dai dẳng trong những cái vỏ chữ Nôm, như có thể thấy trong những bài thơ Nôm của Nguyễn Trãi, Nguyễn Bình Khiêm... Rồi cuối cùng âm tiết “la” cũng rụng đi vì sự tồn tại của tiền âm tiết không phù hợp với xu hướng đơn tiết hóa điển hình của tiếng Việt. Vì vậy mà chỉ có âm tiết thứ hai (“đá”) là còn tồn tại cho đến nay mà thôi. Phụ âm đầu Đ của “đá” vẫn còn được

phản ánh trong những hình thanh tự có âm “đó” là (妬), (蠹), mà thanh phù chính là “thạch” (石). Còn tiền thân của Ô trong “đó” thì lại chính là A. Vậy hoàn toàn chẳng có gì lạ nếu “(la) đá” ↔ “thạch” (石)”.
■

Xin lưu ý một điều quan trọng là ta không nên hoàn toàn ỷ lại vào âm vận học cổ điển của Tàu hoặc kết quả của riêng Hán ngữ học hiện đại để nghiên cứu về từ nguyên của những từ Việt gốc Hán. Tiếng Việt có con đường phát triển riêng của nó và từ nguyên của một số từ Việt gốc Hán đặc biệt còn có thể góp phần vào việc nghiên cứu chính tiếng Hán, mà “la đá” là một thí dụ tiêu biểu. Cứ như chúng tôi đã phân tích ở trên thì “la đá” dứt khoát không phải là một từ “thuần Việt”. Đây là âm cổ Hán Việt song tiết của chữ (石), mà âm Hán Việt hiện hành là “thạch”. Hiển nhiên, đây là một ý kiến “không giống ai” nhưng, trong học thuật, “không giống ai” không hề có nghĩa là nhất định sai. Và theo cách hiểu trên đây thì mấy tiếng “la đá lựu” (喇大溜) /la ta liou/, mà *An Nam dịch ngữ* đã dùng để đối dịch hai chữ “thạch lựu” (石榴) của tiếng Hán, lại là âm cổ Hán Việt của chính hai chữ “thạch lựu” (石榴). *Hán tự cổ kim âm biểu* của nhóm (李珍華) Lý Trân Hoa (Trung Hoa thư cục, Bắc Kinh, 1999, tr.385), chẳng hạn, đã cho âm thượng cổ của chữ “thạch” (石) là [iak⁴]. Nhưng với cứ liệu của tiếng Việt thì, đây có thể là một tổ hợp phụ âm.

Tóm lại, trong hai câu của *Vịnh Văn Yên tự phú* mà bạn đã nêu thì “la đá” là hình thái cổ song tiết của từ “đá” (trong “sỏi đá”) hiện nay, và là âm cổ Hán Việt song tiết của chữ (石) mà âm Hán Việt hiện hành là “thạch” .

Malala Yousafzai
vào ngày 3/9/2013.
Nguồn: AFP

Malala Yousafzai:

Sách và bút chì là vũ khí của chúng ta

Chân dung một blogger Pakistan

Malala sinh ra tại Mingora, Pakistan, tọa lạc tại thung lũng Swat, một thánh đường du lịch nổi tiếng với các lễ hội mùa hè. Sự thay đổi của khu vực này đã khiến cho phiến quân Taliban luôn cố gắng giành quyền kiểm soát.

Malala học tại trường do cha cô, ông Ziauddin Yousafzai làm hiệu trưởng. Khi Taliban bắt đầu tấn công các trường học và cấm nữ sinh đến trường, Malala đã phát biểu tại Peshawar, vào tháng 9/2008 về việc: "Làm thế nào Taliban dám lấy đi quyền cơ bản về giáo dục của tôi?".

Nhưng câu chuyện chỉ thật

5 năm kể từ khi may mắn sống sót sau vụ xả súng do phiến quân Taliban gây ra, cô gái đến từ vùng biên giới Tây Bắc Pakistan - Malala Yousafzai trở thành người nhỏ tuổi nhất nhận Giải thưởng Nobel Hòa bình.

Là một nhà hoạt động cho giới trẻ và nữ quyền, Malala hướng đến đấu tranh vì quyền được học của tất cả trẻ em ở Pakistan và trên thế giới.

Thanh Loan - Như Hà

sự bắt đầu khi Abdul Hai Kakar, một phóng viên BBC ở Peshawar liên lạc với Ziauddin Yousafzai để tìm kiếm sự giúp đỡ. Kênh thông

tin tiếng Urdu của BBC (BBC-Urdu Service) đang muốn truyền tải những tin tức từ khu vực này theo một cách thức mới: Họ cần

một nữ sinh viết blog ẩn danh kể về cuộc đời mình.

Các gia đình đều không muốn cho con mình tham gia vì họ cho rằng điều đó quá nguy hiểm. Cuối cùng, ông Yousafzai giới thiệu con gái của mình - Malala, khi đó chỉ mới 11 tuổi.

Cô bé bắt đầu viết các câu chuyện của mình hàng tuần dưới bút danh Gul Makai, tên một nữ anh hùng từ một câu chuyện dân gian Pashtun. Cô mô tả những lúc đi mua vòng đeo tay, việc sống tại một nơi đẹp như Thung lũng Swat và sự thất vọng khi bị Taliban cấm tới trường. Urdu Aamer Ahmed Khan - Người đứng đầu BBC cho biết: "Cô ấy sử dụng các giai thoại nhỏ của mình để giải tỏa bầu không khí sợ hãi trong trường học và của trẻ em xung quanh. Một cô gái rất thông minh và tinh ý".

Mục tiêu của Taliban

Dù luôn nằm trong tầm ngắm của Taliban nhưng Malala vẫn không nghĩ rằng một ngày mình trở thành nạn nhân của vụ ám sát.

Trên chuyến xe buýt từ trường về nhà, một tay súng Taliban đã

bước lên, hỏi ai là Malala và bắn vào đầu cô bé. Cô bé được chuyển đến bệnh viện quân sự ở Peshawar trong tình trạng "70% cơ hội sống sót" và được cấp tốc đưa sang Birmingham, Anh quốc, để chữa trị.

Ngay sau đó, các cuộc biểu tình lan rộng trên khắp Pakistan, từ Lahore đến Peshawar qua Islamabad. Syed Ali Abbas Zaidi, một nhà hoạt động thanh niên cho biết: "Cuộc tấn công là một tiếng chuông cảnh tỉnh cho lực lượng bảo trợ Taliban. Sự việc cho thấy cách xã hội và nhà nước không thể bảo vệ cô con gái yêu chuộng hòa bình và làm thế nào mối đe dọa từ chủ nghĩa cực đoan bạo lực vẫn còn tồn tại khá nhiều (ở Pakistan)".

Trải qua nhiều ca phẫu thuật, vào tháng 3/2013, Malala đã có thể đi học trở lại ở Birmingham. Sự ủng hộ vẫn tiếp tục diễn ra trong thời gian cô hồi phục. Các vấn đề làm thế nào để một chính phủ không ổn định có thể tiến hành cuộc chiến tranh chống văn hóa bạo lực ở Pakistan luôn gây nhiều tranh cãi. Sana Saleem, một nhà hoạt động thanh niên và blogger chia sẻ: "Trong khi phụ

nữ dũng cảm tiếp tục đấu tranh cho quyền lợi của mình, (Taliban) sẽ làm mọi thứ có thể để bịt miệng họ. Điều này không nên bỏ qua. Nhà nước cần làm mọi thứ có thể để bảo vệ những người ủng hộ nhân quyền trên khắp đất nước".

"Lực lượng ngoại lai"?

Malala nhanh chóng trở thành biểu tượng của chủ nghĩa kháng Hồi trong nước và quốc tế. Tuy nhiên, danh tiếng đó lại khiến cho những người cực đoan trong chính đất nước của cô cảm thấy khó chịu. Việc cô càng được ca ngợi trong các chương trình giải trí (Madonna, Angelina Jolie) hay các chương trình nặng về chính trị (Hillary Clinton, Gordon Brown), càng khiến cô bị chỉ trích là "lực lượng ngoại lai". Những nghi vấn cứ thế lan truyền trên mạng xã hội: Tại sao người phương Tây lại hứng thú đặc biệt với cô gái trẻ người Pakistan này? Và tại sao Malala lại im lặng trước những nạn nhân của các cuộc oanh kích do máy bay không người lái của Mỹ tiến hành tại vùng giáp biên giới Afghanistan? Sami ul-Haq, người đứng đầu

Một số giải thưởng và vinh danh:

- 2011 đạt giải National Youth Peace do Thủ tướng Yousaf Raza Gilani trao tặng. Giải thưởng này, sau đó được đổi thành tên của Malala (National Malala Peace Prize)
- 2012 giải Person of the Year do Tạp chí *Time* bình chọn
- 12/2012 giải Rome cho Hành động vì hòa bình và nhân loại
- 6/2013 Giải thưởng Hàng năm vì Sự phát triển của Quỹ OPEC vì Sự phát triển Quốc tế (OFID)
- 8/2013 giải International Children's Peace Prize
- 9/2013 giải Clinton Global Citizen từ Tổ chức Clinton
- 9/2013 chân dung của Malala được trình bày tại Bảo tàng Quốc gia Luân Đôn
- 2/ 2014 đề cử cho giải World Children, cũng được biết đến như giải Nobel Thiếu nhi
- 10/2014 đạt giải Nobel Hòa bình cùng với Kailash Satyarthi
- Hiện Malala là một trong 25 Nhân vật Thiếu niên ảnh hưởng nhất thế giới do Tạp chí *Time* bình chọn năm 2014.

Đảng Jamiat Ulema-e-Islami (JUI) cho rằng Malala đã bị "bắt cóc bởi lực lượng chống Hồi giáo phương Tây". Tuy nhiên, những người theo chủ nghĩa tự do và các nhóm có ảnh hưởng ở Pakistan cuối cùng đã đứng dậy chống lại các cuộc tấn công.

Vào mùa hè năm 2013, tiểu thuyết gia Bina Shah phát biểu trên nhật báo Dawn về việc hàng ngày cô phải đối mặt với cơn thịnh nộ của rất nhiều mâu thuẫn của mình. Cô viết: "Thật đáng xấu hổ khi người Pakistan có xu hướng quay lưng lại với những người mà họ có thể tự hào". Để trả lời những người chỉ trích mình, Malala đề nghị Tổng thống Barack Obama trong cuộc gặp

Malala tại Ajuba, Nigeria ngày 14/7/2013. Nguồn: AFP

dọa luôn thường trực, Malala vẫn là người ủng hộ trung thành cho sức mạnh của giáo dục.

Trong bài phát biểu trước Đại hội đồng Thiếu niên của Liên

vì giáo dục và bị bắn bởi quân Taliban, được phát hành vào tháng 10/2013. Cùng thời điểm đó, Nghị viện châu Âu trao cho cô giải thưởng Sakharov về Tự do Tư tưởng.

Tháng 10/2014, Malala Yousafzai nhận giải Nobel Hòa bình, cùng với các nhà hoạt động quyền trẻ em Ấn Độ của Kailash Satyarthi. Ở tuổi 17, cô trở thành người trẻ nhất nhận được giải thưởng cao quý này. Khi chúc mừng cô, Thủ tướng Pakistan Nawaz Sharif cho biết: "Cô ấy là niềm tự hào của đất nước Pakistan và những người đồng hương. Thành tích này là tuyệt vời và vô song". Tổng thư ký Liên Hiệp Quốc Ban Ki-moon mô tả cô là "một người ủng hộ dũng cảm và nhẹ nhàng của hòa bình thông qua các hành động đơn giản như đi đến trường và trở thành một giáo viên toàn cầu".

Cô tuyên bố: "Tôi không thay đổi trong mục tiêu hoạt động của mình". Thế giới đã nhìn thấy một Malala trưởng thành hơn, luôn nhiệt tình với những dự án cống hiến cho đất nước nơi cô sinh ra và cho quyền tự do căn bản của con người trên thế giới ■

“ Nếu tôi giành chiến thắng giải Nobel Hòa bình, nó sẽ là một cơ hội tuyệt vời cho tôi. Nếu tôi không nhận được nó thì cũng không quan trọng. Vì mục tiêu của tôi là có được hòa bình và nhìn thấy mọi trẻ em đều được giáo dục. ”

Malala Yousafzai

vào tháng 10/2013 tại Nhà Trắng rằng Mỹ phải ngưng các cuộc tấn công bằng máy bay không người lái nhằm vào các mục tiêu thánh chiến ở Bắc Waziristan (khu vực giáp Afghanistan) mà theo cô, việc này giết chết nạn nhân vô tội và "nuôi dưỡng chủ nghĩa khủng bố".

"Trở thành một giáo viên toàn cầu"

Trên tờ báo địa phương *Tehrik-i-Taliban Pakistan*, đại diện của Taliban, Ehsanullah Ehsan tuyên bố sẽ tấn công Malala một lần nữa nếu cô sống sót. Mặc dù mỗi đe

Hiệp Quốc ngày 12/7/2013, Malala khẳng định: Những tay súng Taliban "nghĩ rằng một viên đạn có thể khiến chúng ta im lặng nhưng họ đã sai lầm. Hãy mang sách và bút chì. Chúng là vũ khí mạnh nhất". Tại đây, Malala cũng cho thấy mơ ước giàu tính nhân văn của mình: "Tôi muốn những bé trai, bé gái của phiến quân Taliban, những kẻ cực đoan và khủng bố đều được giáo dục. Thậm chí tôi không thù hận những người Taliban đã bắn tôi".

Cô còn viết cuốn tự truyện *Tôi Là Malala: Cô gái đã đứng lên*

1. Quê hương trong thơ Kiên Giang là những gì thân thuộc nhất, mộc mạc nhất nhưng lại có những ấn tượng sâu sắc nhất. Đó là dòng sông, nhạc xe bò, trái mồng tơi, đám mạ non, món ăn dân dã, đồng ruộng thẳng cánh cò bay... Những hình ảnh này thường gắn liền với cuộc sống nơi làng quê Nam bộ, gắn liền với nét sinh hoạt, lao động của người nông dân... được kể lại bằng giọng thơ và lời lẽ hồn hậu, chân chất, thân tình. Như chiếc bánh ống ở Trà

Vinh, được làm từ bàn tay dân dã mà ánh lên một nét đẹp lạ kỳ:

*Về xứ Trà Vinh ăn bánh ống
Thương màu lá dứa, áo thiên
thanh*

*Gió đưa hương buổi vào hơi
thở*

*Thương xứ thương luôn gái
Vĩnh Bình.*

(Bánh ống Trà Vinh)

Như chiếc cầu tre gập ghềnh khó đi bắc qua đôi bờ, qua từng nhịp là từng câu hát, là nếp sống của biết bao người dân:

*Cầu tre lác lẻo, cheo leo,
Những đêm trăng xế, trăng
treo đầu cầu.*

*Cầu tre soi bóng sông sâu,
Ánh trăng sóng nước đượm màu
lung linh.*

*Cầu tre gỏi nhịp đất lành,
Nằm nghe tiếng hát, tâm tình
quê hương.*

*Cầu tre làm chiếc đồ ngang,
Nói đôi bờ đất đôi làng thương
nhau.*

(Cầu tre)

Đọc bài *Nhạc xe bò* ta tưởng như nghe được tiếng đất vọng, thấy được ánh trăng mờ tịch tịch, hình dung ra đường khuya heo hút với hàng cây già nua. Xe chở nặng, bước chân bò cũng nặng thêm, tình người và tiếng nhạc

Kiên Giang - Hà Huy Hà. Ảnh: TL

KIÊN GIANG, nhà thơ của ngọn lửa tình yêu

PGS.TS Lê Tiến Dũng
(Trường ĐH KHXH&NV)

Ảnh minh họa.
Nguồn: Internet

hòa vào nhau, gọi buồn cho đời
nghèo khổ cứ lẫn mãi theo từng
vòng xe:

*Trăng mờ trăng cũng sáng lên
Để nghe đất vọng tiếng rên xe
bò*

*Đường khuya heo hút xa mờ
Cây cần gục khóc giữa mồ mông
lung.*

*Qua vòm bóng tối chập chùng
Cỗ xe chở nặng rên lòng đường
khuya*

*Tình thơ ý nhạc lê thê
Móng bò phân nhịp, vành xe
hòa đàn*

*Tình tang! Lốc cốc! Tình tang
Đời nghèo lẫn mãi theo từng
vết xe*

*Đi về một nẻo đi về
Mòn bao vòng sắt, nỗi nghèo
không tan.*

(Nhạc xe bò)

Quê hương được nhà thơ vẽ
lại bằng những đường nét, màu
sắc diệu kỳ và cả những tình cảm,
những băn khoăn trăn trở trước
những giọt mồ hôi mặn đắng của
người nông dân đầu tắt mặt tối.

Kiên Giang nhắc đến quê
hương với niềm tự hào. Tự hào
về nét đẹp của cảnh vật, của con
người, tự hào về những gì thân
thuộc như *Lúa sạ miền Nam,
Quán giữa đồng, Chậu nhỏ đựng
đầy hồn thổ cổ*...Biết bao nhiêu
cảm xúc đan xen nhau, để rồi đưa
tay cất một vốc đất quê cất vào
giỏ, như cất vào tim mình những
gì yêu quý nhất:

*Năm mươi năm, bỏ làng xa xứ
Đầu bạc mới tìm về cô hương
Quên mất Vàm ngoài sông Cái
nước*

*Không nghe gà gáy giữa canh
sương.*

*Móc đất giữa nền nhà bỏ trống
Đựng đầy chiếc giỏ cuối đời
người*

*Đem hồn quê gửi nơi thành thị
Giữ lấy cô hương giữa chợ đời.
Chậu nhỏ đựng đầy hồn cổ thổ
Tiếng gà rừng gáy thuở khai
hoang*

*Ngõ sông quê chảy vòm hương
khói*

*Nghe tiếng cu kêu sục nhớ làng,
(Chậu nhỏ đựng đầy hồn cổ
thổ)*

Tình yêu quê hương còn thể
hiện qua lòng tự hào về đức tính
chịu thương chịu khó, chăm chỉ
lao động trước điều kiện thời
tiết, thiên nhiên khắc nghiệt. Hay
đề cao con người của vùng đất đã
hy sinh và tranh đấu với nghịch
cảnh, truyền thống đấu tranh
quật cường, anh dũng chống
ngoại xâm của người dân.

*Tàu mật cật em chằm nón lá
Anh đội đầu che nắng che sương;
Khi cày khi cấy khi phăng lưới,
Anh nhớ môi tình gái Hậu
Giang.*

(Đẹp Hậu Giang)

Quê hương trong thơ Kiên
Giang đầy hương vị của miền
Nam. Lòng yêu quê hương đôi
lúc thể hiện rõ nét, đôi lúc thể
hiện một cách kín đáo nhưng
đều mang đặc điểm chung là rất
chân thành, giản dị khiến người
đọc luôn có cảm giác thân quen
và ấm áp.

Nhà thơ Kiên Giang thời trai trẻ. Ảnh: TL

Kiên Giang - Hà Huy Hà tên thật là Trương Khương Trinh, sinh ngày 17/2/1929 tại làng Đông Thái, huyện An Biên, tỉnh Kiên Giang. Ông vừa là đồng hương và là bạn chí thiết của nhà văn “đi bộ” Sơn Nam.

Năm 1946, ông tham gia kháng chiến chống Pháp, làm biên tập và phóng viên cho báo *Tiếng Súng Kháng Địch* ở chiến khu 9. Thời điểm này, ông sống cùng chiến khu với nhà thơ Nguyễn Bính. Hai người kết nghĩa anh em và chính Nguyễn Bính là người đã khích lệ Kiên Giang sáng tác thơ.

Sau đình chiến 1954, Kiên Giang có mặt ở Sài Gòn và viết cho các báo *Dân Chủ Mới, Dân Ta, Dân Tiến, Điện Tín, Tiếng Chuông, Tiếng Dội, Lập Trường...* Trong quá trình làm việc, ông quen biết với Trần Tấn Quốc. Ông Quốc vừa làm báo vừa có lòng với văn nghệ sĩ Sài Gòn. Từ đó Kiên Giang được công chúng biết đến với ba tư cách: nhà thơ, nhà báo và soạn giả cải lương.

Sau năm 1975, Kiên Giang làm Phó đoàn cải lương Thanh Nga, kiêm cán bộ phòng nghệ thuật sân khấu. Ngoài ra ông còn từng làm Ủy viên Ban chấp hành Hội Sân khấu TP.HCM qua ba nhiệm kỳ.

Ông xuất bản ba tập thơ: *Hoa trắng thổi cài trên áo tím* (1962), *Quê hương thơ ấu* (1967), *Lúa sạ miền Nam* (1970).

Các tác phẩm cải lương của ông có thể kể đến: *Người đẹp bán tơ* (1956); *Con đò Thủ Thiêm* (1957), *Người vợ không bao giờ cưới* (1958)...

Về ca khúc tân cổ giao duyên: *Trái gùi Bến Cát, Đội gạo đường xa, Tim đá mạ vàng, Ngồi trâu thổi sáo...*

Hồi 18 giờ ngày 31/10/2014, nhà thơ Kiên Giang đã qua đời tại Bệnh viện Nguyễn Tri Phương, TP.HCM, hưởng thọ 86 tuổi.

2. Đất nước xuất hiện trong thơ Kiên Giang thường song hành với hình ảnh quê hương. Người Việt Nam ta ai ai cũng tự hào vì trên đất nước hình chữ S có biết bao địa danh, biết bao cảnh đẹp, với truyền thống lịch sử hào hùng của dân tộc. Đây là Trường Sơn hùng vĩ, này là Bình Định nhớ thương, rồi Quy Nhơn mơ mộng, đèo Hải Vân sương khói ảo mờ:

*Tôi đã đi nửa con đường chữ S,
Theo vòng cung chiếc gành*

Trường Sơn

*Dấu dẫu chân chưa qua vạt
nẻo mồn*

*Nhưng lòng vẫn mến thương
miền sỏi đá*

(Nửa con đường chữ S)

Lòng yêu nước còn thể hiện ở niềm tự hào về những con người kiên cường bất khuất chống giặc ngoại xâm. Ai nhớ nơi chôn nhau cắt rốn cho bằng những người con ở phương xa? Quê hương đất nước là máu, là xương, là thịt, vì

thế mà biết bao lớp người đứng lên bảo vệ lấy độc lập tự do. Ruột đau như cắt khi đất nước bị giặc xâm lược, máu nóng bùng bùng khi dân ta chịu áp bức, buồn thay cho những cảnh hoang tàn, bao người than khóc:

*Căm hờn quân giặc hung tàn
Làm cho cây ngã, đình làng vẹo
xiêu*

*Có cô quán nhỏ bán hàng hữu
duyên*

*Còn đâu những buổi kỳ yên
Đèn lồng cờ phướn treo trên
cổng đình.*

(Quán đình làng)

Tình yêu đất nước trong thơ của Kiên Giang không chỉ thể hiện qua lòng tự hào về vẻ đẹp thiên nhiên hùng vĩ, nổi đầu đón

“ Những mối tình học trò vẫn thường trong sáng và mộng mơ. Đó là những buổi tan trường anh theo bước em trên lối về, cánh hoa cài trên áo khẽ rung rinh như con tim ai xao xuyến. Đó là những dòng chữ màu tim tím, nắn nót anh viết từng dòng thơ đại, hợp nên bài thơ tình tặng em buổi ban chiều. ”

*Đa tàn, quán đổ đầu hiu
Bao nhiêu lá rụng, bấy nhiêu
điều tàn.*

Còn đâu túp quán đình làng

khi đất nước bị xâm chiếm mà còn được thể hiện qua việc miêu tả cuộc đấu tranh của dân tộc. Có thể nói, những bài thơ về đất

nước ấy như những bài ca với giai điệu mộc mạc mà khó có thể quên vì chúng chứa chan tâm tình và nhiệt huyết của nhà thơ.

3. Hình ảnh người mẹ trong tâm trí Kiên Giang là một nỗi trăn trở day dứt. Tuổi thơ ông đã trải qua những nhọc nhằn, vất vả của gia đình nơi làng quê. Cha đi cày ruộng thuê, mẹ già gạo nuôi ông ăn học. Hình ảnh người mẹ luôn có chỗ đứng quan trọng trong lòng và trong thơ ông như các bài:

Mùa khô, bắt ách xe trâu băng đồng.

*Hai vai gánh nợ con chồng
Tay nhen bếp lửa, tay bồng con thơ*

*Thờ dài theo điệu ầu ơ
Lấy chồng xa xứ, bơ vơ một mình.*

(Dưới giàn mồng tơi)

Tiếng chày khuya cứ ám ảnh theo ông, từng nhịp chày đi cùng với con chữ thơm mùi mực. Khi con cúi chỉ còn chút lửa tàn, sương đã giăng ướt lá bầu non,

“ Quê hương trong thơ Kiên Giang đầy hương vị của miền Nam. Lòng yêu quê hương đôi lúc thể hiện rõ nét, đôi lúc thể hiện một cách kín đáo nhưng đều mang đặc điểm chung là rất chân thành, giản dị khiến người đọc luôn có cảm giác thân quen và ấm áp. ”

Dưới giàn mồng tơi, Khói trắng, Cối khuya, Sàng gạo, Tóc khói...

Kia là khói bếp trắng bay bay trong chiều mẹ nấu nướng, lo toan việc nhà với phận làm dâu vất vả. Kia là tiếng nhạc xe trâu mẹ chở nặng những âu lo trong cuộc sống... Thế là ngày qua ngày, tóc mẹ lại càng thêm sợi bạc, trán thêm in hằn vết thời gian sau bao mùa gặt còn nghe hương lúa. Tiếng ru con, tiếng cối khuya cứ đập dồn, văng vẳng bên tai ta một cách kỳ lạ, khó mà lý giải được.

*Bàn gie, đom đóm lập lòe
Năm mươi chín tuổi, mẹ về với cha.*

*Hai mươi, nở nhụy khai hoa
Vàng trắng mười chín xé tà vì đâu ?*

Mùa mưa cầm cá giăng câu

nằm trong giường nghe tiếng chày mà lòng trăn trở. Hé mền nhìn bóng mẹ gầy gò, lòng chợt thấy thương mẹ biết bao nhiêu để rồi viết bài *Cối khuya* vào dịp Tết năm 1967:

*Con cúi cháy tàn
Mẹ còn đứng cối
Đền khuya le lói
Sôi bóng tre gầy
Sương nhiều nên cảm không bay*

Mà sao vàng trán ướt đầy mồ hôi.

*Gạo này mẹ già trắng tươi
Nửa mua giầy mực, nửa nuôi gia đình*

*Ngày mai con xuống tỉnh thành
Mang theo gạo, chút tình mẹ quê.*

Bài *Khói trắng* là một bài thơ

cảm động. Bài này ông viết để tặng mẹ. Ở lời đề từ ông đã nói rõ: “*Kính dâng Mẹ của tôi và của bạn với tất cả lòng thương kính*”. Nhớ cái lần ông bị ốm, bà đã bán đôi bông tai ngày cưới để mua thuốc cho ông. Bao nhiêu yêu thương bà đều dành hết cho con cái, đến mức ốm đau cũng chẳng một tiếng kêu rên vì sợ con lo lắng, buồn phiền. Nhìn khói trắng bay trong chiều tựa mái tóc mẹ bạc dần theo bao mùa lúa chín:

*Nhớ mùa cau trở trong vườn cũ
Mẹ quét lá vàng ử lấy phân
Khói trắng lên trời như tóc bạc
Con ngỡ khói tóc quỳên mây Tàn.*

Chiều nay dềng gót trên bờ biển

Nhìn sóng bạc đầu mây trắng trôi

*Con ngỡ khói vườn hay tóc mẹ
Bay tìm con, lạc bước giữa đường đời.*

Ngoài việc miêu tả hình ảnh mẹ và lòng biết ơn đối với mẹ của mình, Kiên Giang còn sáng tác một số bài thơ ca ngợi về “những người mẹ của đất nước”. Những người mẹ với tình yêu nước to lớn, giàu đức hy sinh, những người mẹ với lời ru con phải yêu đồng bào, yêu Tổ quốc, những người mẹ tiễn con ra tiền tuyến, chiến đấu vì hòa bình của dân tộc...

4. Nói đến tình yêu lúa đôi trong thơ Kiên Giang không ai không nhớ đến bài thơ *Hoa trắng thoi cài trên áo tím*. Đây là bài thơ nổi tiếng nhất của ông. Nó được nhạc sĩ Huỳnh Anh phổ nhạc và được nhiều ca sĩ thể hiện rất

thành công. Bài thơ kể về câu chuyện tình thời chiến tranh với những nét đẹp thuần khiết và chân chất. Rằng chàng và nàng học chung một lớp, nàng hay mặc áo tím và cài hoa trắng. Hai người sớm nảy nở tình cảm với nhau, nhưng chỉ là mối tình câm nín, không ai dám tỏ bày, chàng trai chỉ biết theo chân cô gái những hôm nàng đi lễ nhà thờ. Cho đến ngày nàng thì đi lấy chồng, chàng thì ra chiến trận để bảo vệ Tổ quốc, và trong lòng họ vẫn còn giữ mãi mối tình học trò trong sáng ấy.

Chuyện tình trong bài thơ là chuyện tình có thật của nhà thơ Kiên Giang với cô bạn cùng lớp Nguyễn Thúy Nhiều ở trường tư thực Nam Hưng, Cần Thơ năm 1944. Nhà thơ kể: “Đây là tâm tình người trai ngoại đạo đối với cô gái có đạo. Mối tình học trò tình khiết, ngây thơ, không nhuốm bụi trần (...). Cách mạng nổ ra, không có tiền đi đò về quê, Nhiều biết ý gửi cho, rồi tôi đi kháng chiến, gặp người quen trong đội quân nhạc nhấc: ‘Con Tám Nhiều vẫn chờ mày’. Năm 1955 tôi ghé ngang Cần Thơ, xin phép má của Nhiều để tâm tình suốt đêm với Nhiều bên ánh đèn dầu. Sau đó tôi nghe tin Nhiều lấy chồng có con đầu lòng đặt tên là tên ghép lại của tôi và Nhiều vì thế chồng cô biết và rất ghen tức. Chính vì lý do này tôi đổi bốn câu kết bài thơ, giống như tổng tiến mối tình học trò trinh trắng. Câu kết trước là:

*Xe tang đã khuất nẻo đời
 Chuông nhà thờ khóc tiễn người
 ngàn thu
 Từ nay tóc rũ khăn xô
 Em cài hoa tím trên mồ người
 xưa.*

thành cái kết khác:
*Lạy Chúa! Con là người ngoại
 đạo
 Nhưng tin có chúa ở trên trời
 Trong lòng con, giữa màu hoa
 trắng
 Cứu rồi linh hồn con Chúa
 ơi!”.*

Kiên Giang còn viết khá nhiều thơ về tình yêu như *Quán giữa đồng, Hương nước mưa, Cầu tre, Đêm sao vô hình, Mối cưới, Cô hàng bông cỏ, Màu mực tím, Đồng xu giấy chặm, Tà áo tím...* Trong đó xuất hiện những nét ngộ nghĩnh, đáng yêu như hình ảnh chàng trai đi ngang nhà cô gái dừng lại xin ngụm nước, uống nước mưa nghe tưởng hương thơm tóc cô gái, lòng say cứ ngộ uống biết bao men tình.

*Trời đang đứng bóng trưa gay gắt
 Anh ghé nhà em xin nước mưa
 Ngỡ lạc Đào Nguyên hay
 Thượng Uyển
 Khi bông sứ nở hội đương mùa
 (Hương nước mưa)*

Hay mối tình thoáng qua với “cô gái nhỏ má hồng hữu duyên” ở cái quán giữa đồng, hình ảnh người yêu trong mắt của chàng trai và cô gái đều được miêu tả bằng giọng thơ lãng mạn, trữ tình.

*Ngày chúng mình yêu nhau
 Mắt anh là vì sao
 Mở rộng vùng chiêm bao
 Cho tình em lấp lánh.*

*Em thích hôn mắt anh
 Rời bảo: “Đây trời xanh
 Cho hôn em trú ẩn
 Trong vùng mát thơm lành”.*
(Đêm sao vô hình)

Những mối tình học trò vẫn thường trong sáng và mộng mơ. Đó là những buổi tan trường anh theo bước em trên lối về, cánh

hoa cài trên áo khế rung rinh như con tim ai xao xuyến. Đó là những dòng chữ màu tím tím, nắn nót anh viết từng dòng thơ đại, hợp nên bài thơ tình tặng em buổi ban chiều. Đó là tám giấy chặm anh nhịn ăn mua tặng cô bạn để cô bạn viết chữ đẹp hơn. Kỷ niệm thời còn cắp sách đến trường theo mãi ta như những hồi ức đẹp đẽ của cuộc đời, đi vào thơ ca với những vần thơ hồn nhiên và đẹp như tuổi học trò.

*Từ ngày nhuộm áo màu tím tím
 Bè bạn gặp em ở cổng trường
 Thường gọi: này cô em áo tím
 Cho anh nhuộm mực viết văn
 chương.*

*Mỗi lần tan học tung tăng bước
 Em đụt mưa chiều, trú nắng
 trưa
 Dưới lá mòng toi râm bóng
 mát
 Ngồi nghe mẹ kể chuyện đời
 xưa
 (Màu mực tím)*

Những vần thơ của Kiên Giang có một chỗ đứng trong lòng người đọc, của những người yêu thơ ca, yêu cái nét giản dị và mộc mạc tựa như con người ở miền đất Nam bộ. Cũng giống như những thi nhân khác, thơ tình Kiên Giang mang đến cho ta cảm giác say đắm, ngọt ngào của cảm xúc yêu thương, của chờ mong, của hồi hộp, của ngập ngừng.

Lặng lẽ với những gì giản đơn nhất, chân thành nhất mà một đời người không nhà, một con tàu không sân ga như ông vẫn cứ mãi miết trên cuộc hành trình của riêng mình. Và thơ được xem như một nơi chứa đựng, lưu giữ lại kỷ niệm cả một đời người của Kiên Giang ■

Đi tìm khởi nguyên của câu “Nhất tự vi sư, bán tự vi sư”

Thầy giáo và nghề dạy học được xã hội Việt Nam tôn vinh từ rất sớm, qua câu nói quen thuộc “Nhất tự vi sư, bán tự vi sư”. Câu nói ấy ra đời từ bao giờ? Tại sao ý nghĩa sâu xa của nó vẫn rất phù hợp với hôm nay?

ThS. Phạm Xuân Trường

Chuyện kể rằng ở Trung Quốc, vào đời nhà Đường có nhà sư tên là Tề Kỳ làm thơ hay, nhất là các bài về hoa mai. Bài thơ *Vịnh hoa mai* (Mai thi) của ông rất nổi tiếng: “*Vạn thủy đồng dục thiết/ Cô căn noãn độc hồi/ Tiên thân thâm tuyết lý/ Tạc dạ số chi mai*”. Tạm dịch: Băng giá làm vạn mầm cây theo nhau tàn lụi, chỉ có gốc mai đơn độc sống lại trong chỗ tuyết dày. Đêm qua ai biết có mấy cành mai đang nở! Bài thơ đến với Trịnh Cốc. Cốc vụng làm thơ, nhưng trồng mai và chơi mai rất sành sỏi. Cốc bảo: Tại sao lại “*Tạc dạ số chi mai*”. Nên sửa chữ *số* thành chữ *nhất* (*số*: vài, mấy; *nhất*: một). “*Tạc dạ nhất chi mai*”: đêm qua có *một* nhánh mai nở. Theo Trịnh Cốc, *một* nhánh mai giàu sức sống, hàm ý về sự bất diệt của thiên nhiên trước cõi chết. Ý ấy đến tai Tề Kỳ. Kỳ thán phục lắm, xin

đến hầu chuyện Trịnh Cốc và quỳ xuống tôn Cốc là: “Nhất tự vi sư” - ông thầy dạy cho mình một chữ.

Chuyện sang Việt Nam. Vốn đất nước có nền văn hóa bản sắc, người Việt Nam tiếp thu văn hóa thế giới bằng cách *chiết xuất, thúc đẩy và kiểm tỏa*: lấy phần tinh hoa, rồi qua hệ thống lăng kính (bằng chính bản sắc văn hóa dân tộc) mà gạn lọc khiến phần tinh hoa ấy được tỏa sáng phong phú thêm. Chính vì vậy, từ câu nói “Nhất tự vi sư” người Việt Nam nâng lên thành quan niệm “Nhất tự vi sư, bán tự vi sư” - một chữ là thầy, nửa chữ cũng là thầy.

Trước hết, câu nói trên phản ánh truyền thống tốt đẹp của dân tộc ta là hiếu học và tôn kính, quý trọng người thầy. Nó khẳng định

đạo đức của người trò đối với người thầy: dù chỉ dạy *một* chữ hay *nửa* chữ vẫn là thầy của mình vì “Không thầy đố mày làm nên”, “Muốn sang thì bắc cầu kiều/ Muốn con hay chữ thì yêu lấy thầy”.

Mặt khác, câu nói trên còn mang một ý nghĩa cao hơn, nó đòi hỏi ở người dạy học cái đạo làm thầy, phải có trách nhiệm trước việc dạy của mình. Dù chỉ dạy *một* chữ, hay dạy *nửa* chữ cũng phải luôn nhớ mình là thầy, dạy cho tường, cho tỏ, chưa biết thì không nói, sự học là vô cùng.

Câu nói không chỉ đặt ra cho người thầy về nội dung giảng dạy mà còn cả về nhân cách làm thầy. Cái bực giảng tự nó đã xếp người thầy (như là sự cam kết của xã hội) luôn luôn cao hơn người

ngồi dưới một bậc. Điều gì thúc đẩy người thầy say mê trên bục giảng? Lương cao, cuộc sống giàu sang sung túc? - Không! Chức vụ cao sang? - Không! Công việc nhàn nhã? - Không!.. và còn nhiều cái khác nữa. Mỗi người thầy vừa là tấm gương sáng cho người học, vừa là chủ thể cải tạo môi trường nghề nghiệp. Nếu biết chung tay xây dựng môi trường sư phạm thì mái trường sẽ là đại gia đình hạnh phúc. Người thầy được xã hội tôn vinh là thế, trọng trách mà xã hội đặt ra cho người thầy là thế.

Khi người thầy có một bài giảng giàu chất sáng tạo được người học nhiệt tình hưởng ứng; khi người thầy cùng đồng nghiệp trao đổi chuyên môn với tinh thần khoa học cầu thị, trung thực; khi bước chân khỏi nhà, người thầy gặp sự kính trọng của người đời và bao học trò cũ do mình đào tạo đã trưởng thành đang làm việc nhiều nơi... thì lúc ấy người thầy không cảm thấy làm nghề giáo nhàm chán, buồn tẻ, người thầy mới nhận ra dưới

dòng sông yên ả, phẳng lặng bề ngoài của trường học lại cuộn chảy bao sức mạnh dâng trào của cuộc sống trẻ trung, đầy niềm tin, nghị lực, tình thầy trò, đồng nghiệp. Ngay cả khi ban đầu, anh chưa thấy có gì nổi bật ở lĩnh vực trồng người, nhưng nếu anh biết tìm tòi, khám phá vẻ đẹp của nó, thật tâm thật lòng với nó thì trước sau gì anh cũng tìm được những hạt vàng từ nó.

Trong công cuộc đổi mới hôm nay, chất lượng giáo dục nước ta còn nhiều yếu kém, bất cập cả về quy mô, cơ cấu, chất lượng và hiệu quả. Sự nghiệp giáo dục đang đứng trước một mâu thuẫn khá lớn giữa số lượng với yêu cầu nâng cao chất lượng. Bệnh thích làm quan để ra lối nói suông, lời đẹp, ý hay nhưng không thiết thực, mà công cuộc đổi mới của nhân dân lao động là chuyện thiết thực. Hiện nay tình trạng kỹ sư giỏi vẫn thiếu và đặc biệt công nhân giỏi lại càng thiếu. Đời sống của nhiều người thầy vẫn khó khăn, chính sách lương bổng chưa thu hút người giỏi

tham gia giảng dạy. Người học và người dạy cần phải có cuộc đổi mới trong tư duy. Còn chờ đợi sự ban phát từ đâu đó, thậm chí chỉ bực bội, trách móc... thì mãi mãi sẽ bị chìm trong dòng sông bất hạnh.

Khi ta hướng về ánh mặt trời thì ánh sáng tất sẽ chan hòa trên khuôn mặt. Khi ta hướng về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục - đào tạo thì mùa xuân của Tổ quốc sẽ hiện ra trước mắt. Và khi một nền giáo dục bắt đầu từ sự tôn trọng người dạy và người học, thì đất nước sẽ cất cánh trong tương lai ■

Ảnh minh họa. Nguồn: internet

Để thời sinh viên

không nhạt

Diễm Phạm

Cuốn sách này sẽ dẫn lối cho những đôi mắt còn rất trong, những nụ cười còn rất thật, những suy nghĩ còn rất mơ hồ, làm thế nào để có thời sinh viên không nhạt?

Để thời sinh viên không nhạt của tác giả Đặng Thị Quyên là một quyển sách giản dị góp phần mở lối cho những sinh viên và người trẻ có khát vọng hoàn thiện bản thân.

Quyển sách dài 226 trang, gồm có năm chương. Chương một *Hiểu về chính mình*, tác giả giúp sinh viên nhận biết mình là

ai, đang ở đâu và sẽ lựa chọn hướng đi nào cho cuộc đời mình. Chương hai, chương ba và chương bốn là ba phần nói về những *Kiến thức, Kỹ năng sống, Lối sống* của sinh viên.

Tác giả Đặng Thị Quyên phân tích những kỹ năng mềm cần thiết cho sinh viên như kỹ năng giao tiếp và ứng xử, kỹ năng tư duy sáng tạo, kỹ năng đọc sách, thuyết trình, xử lý thông tin... Những lý thuyết có phần khô cứng này được tác giả trình bày một cách dễ hiểu và có những minh chứng cụ thể rất gần, rất thật với cách tiếp cận của sinh viên. Đối với mỗi kỹ năng, tác giả không chỉ nêu lên phần lý thuyết mà còn đưa ra những giải pháp, cách thức đơn giản, dễ thực hiện nhất để các bạn sinh viên có thể rèn luyện các kỹ năng này ngay trên giảng đường. Ngoài ra tác giả còn đưa ra một số lời khuyên giúp sinh viên "giải độc" cuộc sống của mình và biết lắng

nghe những giai điệu cảm xúc thời sinh viên cũng như để các bạn biết cách sống trong thực tại và hướng về tương lai.

Trọng tâm của quyển sách có lẽ thuộc về chương một và chương hai. Ở hai chương này tác giả giúp cho sinh viên nhận thức được mình là ai sau cái vỏ bọc mà người ta vẫn hay gọi bạn là "sinh viên" và cho rằng bạn đã vượt vũ môn thành công, bạn chính là niềm tự hào của cha mẹ. Nhìn thẳng vào sự thật và bạn hãy nói rằng "Thưa bố mẹ, chúng con là những đứa con trưởng thành còn ăn bám". Hay chúng ta luôn khao khát thành công nhưng không chịu trả giá để đạt được thành công đó, chúng ta rất lười đọc sách nhưng siêng năng lướt web, chúng ta thiếu định hướng nghề nghiệp cụ thể cho tương lai và chưa lựa chọn được hướng đi cho cuộc đời mình...

Tác giả đã nêu lên bốn suy nghĩ sai lầm của sinh viên đó là luôn cho mình quyền được xả hơi sau 12 năm đèn sách, điểm số không quan trọng và đối với những

môn khoa học xã hội ngoài chuyên ngành (chính trị, logic, tâm lý, xã hội học, triết học...) chỉ cần học cho có, cho qua môn, đủ tín chỉ. Cuối cùng là tâm lý học "tất cả ở trong giáo trình", khi lên lớp không lắng nghe thầy cô giảng bài, không tìm hiểu thêm các nguồn tài liệu từ Internet, thư viện để có thể tìm hiểu sâu hơn vấn đề mình nghiên cứu. Ngoài ra ngủ gật - căn bệnh thế kỷ của sinh viên, thường xuyên lạm dụng điện thoại và mạng xã hội, họp chợ trong giờ học và thói quen đi trễ cũng chính là bốn thói xấu giết chết bạn trên giảng đường.

Điểm đặc biệt của quyển sách đó là chương năm. Ở chương này, tác giả dành *Viết cho sinh viên có hoàn cảnh khó khăn*, "tác giả muốn dùng chính hình ảnh của những người đã từng đi lên từ trong gian khó để động viên và cổ vũ cho những số phận khó khăn biết vươn lên trong cuộc sống". Nếu là một sinh viên khó khăn, bạn hãy gạt bỏ những suy nghĩ tiêu cực ra khỏi đầu, hãy bản lĩnh và luôn tin tưởng vào cuộc sống.

Quyển sách *Để thời sinh viên không nhạt* được tác giả Đậu Thị Quyên viết bằng ngôn ngữ giản dị, gần gũi với đời sống của sinh viên nhưng cũng không kém phần thẳng thắn khi chỉ ra thực trạng đời sống học tập và sinh hoạt của

Tác giả Đậu Thị Quyên ký và ghi lời đề tặng độc giả. Ảnh: Diễm Phạm

sinh viên ngày nay. "Quyển sách ra đời hy vọng nó sẽ trở thành một cuốn cẩm nang cho thế hệ sinh viên Việt Nam - những người muốn có một thời sinh viên nổi bật và đáng nhớ. Cuốn sách sẽ dẫn lối cho những đôi mắt còn rất trong, những nụ cười còn rất thật, những suy nghĩ còn rất mơ hồ, làm thế nào để có thời sinh viên không nhạt".

Quyển sách được viết dựa trên những trải nghiệm thực tế của tác giả. Những gì tác giả nhắc đến trong quyển sách là những vấn đề ai cũng thấy, ai cũng biết nhưng hiếm có người dám đưa ra những giải pháp để thay đổi

chúng. Những gì tác giả nhắc đến trong phần *Kỹ năng và Lối sống* cũng không thật sự mới nhưng chúng được truyền tải qua lăng kính của một người đã từng là sinh viên, những phương pháp tác giả đưa ra rất đơn giản, dễ hiểu và dễ thực hiện. Quyển sách như một tấm gương soi, khi đọc nó bạn thấy được chính hình ảnh của mình hiện diện trong từng trang sách. Quyển sách như một cẩm nang giúp các bạn sinh viên khám phá bản thân và là chất xúc tác, là công cụ định hướng hữu ích cho những ai khao khát thành công và muốn thời sinh viên để lại một dấu ấn sâu sắc ■

Dù không gây được nhiều ấn tượng với khán giả, song Cột mốc 23 vẫn có doanh số phòng vé cao. Ảnh: Internet

Có lẽ ít ai biết, kinh dị là một trong những thể loại lâu đời nhất của điện ảnh Việt Nam. Nhưng quá trình phát triển ngắt quãng và không được quan tâm đúng mức, chất lượng của dòng phim này, dù đang có dấu hiệu hồi sinh trong những năm gần đây, vẫn chưa tương xứng với tuổi đời của nó.

Phan Cao Hoài Nam

Những dấu ấn

Khi ra mắt vào năm 1971, bộ phim kinh dị *Lệ đá* gây chấn động trong làng điện ảnh miền Nam. Giới phê bình nghệ thuật nhìn nhận, đây là một tiến bộ đáng kể về kỹ thuật của phim ảnh Việt thời bấy giờ. Bộ phim trắng đen của đạo diễn Võ Doãn Châu lúc ấy vừa du học ở Pháp về, thu hút rất đông khán giả tới rạp, bởi người xem vừa hồi hộp run sợ, vừa ám ảnh buồn thương về một chuyện tình bất hạnh.

Phim kể về Kỳ và Trang, hai người trẻ tuổi dù mới gặp gỡ nhưng đã trao nhau tình yêu nồng nàn và mê đắm. Sau một lần tình tự bên cạnh dòng suối ở Đà Lạt, Trang vô tình đi lạc vào khu công trường cấm và gặp tai nạn, qua đời. Một vệt máu của Trang thấm vào đầu con kỳ lân đá. Linh

hồn người thiếu nữ chờ đợi 5 năm để nhập vào xác một người đàn ông. Ông ta biến thành con quỷ, điên cuồng tìm kiếm người yêu cũ để thỏa lòng thương nhớ. Pha lẫn chất liêu trai, kinh dị, với một nội dung có chiều sâu về tình cảm và hận thù, *Lệ đá* đã trở thành hiện tượng điện ảnh thời đó.

Hai năm sau, *Con ma nhà họ Hứa* của đạo diễn Lê Hoàng Hoa ra mắt, thậm chí

Nhọc nhìn phim

còn thành công hơn người mở đường. Phim dựa trên một nhân vật có thật là chú Hỏa, một thương nhân giàu có sống vào đầu thế kỷ XX, nổi tiếng với nhiều giai thoại. Chuyện phim kể về con gái của chú Hỏa, bị mắc bệnh phong và phải nhốt biệt trong phòng kín. Điều kỳ lạ là bệnh tình đã lâu nhưng cô ta vẫn chưa chết, lại còn đưa ra những bộ quần áo dính máu mỗi ngày. Một người quản gia tò mò quyết định tìm ra sự thật... Bộ phim ăn khách đến mức, giúp cho đạo diễn Lê Hoàng Hoa trở thành triệu phú, còn “con ma nhà họ Hứa” trở thành một thành ngữ mới trong tiếng Việt, chỉ những kẻ không giữ lời.

Sau năm 1975, dòng phim kinh dị gần như bị bỏ quên. Phải đến đầu thập niên 1990, nhà sản xuất Nguyễn Chánh Tín mới vực dậy thể loại này, qua bộ phim *Ngôi nhà oan khốc* (1992). Phim kể về một tử phú, sống trong ngôi nhà ma ám. Người ta đồn thổi rằng, đó là người vợ cũ của ông ta đòi mạng. Cho đến khi người vợ mới tên Hương chuyển đến ngôi nhà, những bí ẩn mới bắt đầu hé lộ...

Dù phát hành dưới dạng video, bộ phim vẫn thu về 1 tỉ đồng doanh thu, con số quá “khủng” thời điểm bấy giờ. Sau cú đột phá này, nhà sản xuất còn có thêm *Xác chết trên cao nguyên* và *Chiếc mặt nạ da người* ra mắt trong hai năm kế tiếp. Nhưng chỉ mình nhà sản xuất Nguyễn Chánh Tín thì vẫn không đủ sức hồi sinh dòng phim kinh dị.

Trở lại nhật nhòa

Quá trình phát triển ngất quăng ảnh hưởng khá nhiều đến chất lượng các bộ phim kinh dị

Việt Nam, dù các vấn đề kỹ thuật, âm

phim: *Cột mốc 23*, *Giữa hai thế giới* và *Lời nguyện huyết ngải* cùng chào sân khán giả. Nhưng cả 3 bộ phim đều không để lại được ấn tượng như mong đợi. Sự nghèo nàn về ý tưởng và nội dung, vụng về trong cách sắp xếp tình tiết, cả sự thận trọng của nhà sản xuất để tránh “lưới kéo” kiểm duyệt đã

kinh dị Việt

thanh, ánh sáng, đã không còn là mối lo như cách đây vài ba thập kỷ. Năm 2007 đánh dấu sự trở lại của dòng phim này qua hai dự án lớn. Đầu tiên là bộ phim *Mười: Truyền thuyết về bức chân dung* do hãng Phước Sang hợp tác với Hàn Quốc sản xuất. Kế đó là loạt phim *Chuyện kể lúc nửa đêm* của hãng phim Chánh Tín.

Tuy nhiên, trong quá trình kiểm duyệt, *Mười* bị Cục Điện ảnh đánh giá là không phù hợp, phải dời ngày công chiếu và cắt bỏ một số cảnh quá rùng rợn. Vì điều này, hai phim ngắn trong *Chuyện kể lúc nửa đêm* là *Suối oan hồn* và *Ngôi nhà bí ẩn* trở thành phim nhựa kinh dị đầu tiên được phát hành sau năm 1975. Dù vậy, số phận của cả hai bộ phim không khác nhau là bao.

Chuyện kể lúc nửa đêm bị thua lỗ và chỉ đủ kinh phí để ra thêm hai tập nữa vào năm 2008, trước khi dự án dừng lại hẳn. *Mười* ra mắt cuối năm 2007, trở thành bộ phim chiếu rạp đầu tiên cảm khán giả dưới 16 tuổi. Bộ phim bị giới phê bình và báo chí chê tơi tả vì đậm chất Hàn hơn là chất Việt và nhất là phim quá “hiền”, không đủ sức “hù dọa” khán giả.

Tuy vậy, “phát súng” đầu tiên đã “nổ”. Dòng phim từng bị lãng quên này bắt đầu hồi sinh. Dù không nhiều nhưng các năm tiếp theo đều có phim kinh dị ra rạp, đề tài chủ yếu xoay quanh những chuyện ma mị. Đặc biệt, năm 2011 có thể xem như năm “vàng” của thể loại phim này với 3 bộ

phim không “chạm” được vào nỗi sợ của khán giả, những người đã quá quen với các bộ phim kinh dị đủ loại từ Âu sang Á.

Bên cạnh đó, làm cho yếu hơn tinh thần của dòng phim này là những bộ phim lợi dụng “mác” kinh dị để câu khách dễ dãi như *Bóng ma học đường* (2011) hay *Bẫy cáp ba* (2012, đã cảm chiếu). Các phim này dễ dãi đến mức ngô nghê, không những không dọa nổi mà còn... chọc cười khán giả. Những bộ phim này ra mắt rồi chìm nhanh mau chóng trong sự thất vọng của cả báo chí lẫn người xem.

Sau lần thất bại với *Mười*, hãng phim Phước Sang không làm thêm bộ phim kinh dị nào khác. Giám đốc Phước Sang cay đắng nói: “Làm phim kinh dị ở Việt Nam không khéo sẽ thành phim “dị nghị”, phim tốn tiền đầu tư mà khi chiếu bị cắt bỏ hết các phân đoạn bị cho là “mê tín dị đoan”, chiếu lên không “ép phê” thì khán giả chê không xem. Là một nhà sản xuất, tôi chẳng dại gì mà làm phim kinh dị nữa”.

Năm 2013 sẽ đánh dấu bộ phim zombie (xác sống) đầu tiên của Việt Nam có tên *Xác chết sống dậy*. Đây là một dự án được ấp ủ từ lâu của đạo diễn trẻ Nguyễn Vũ Minh Đức. Lấy bối cảnh một thành phố 3 tháng sau một dịch bệnh lạ, một cặp đôi trẻ phải chiến đấu để chống lại đám thầy ma hoành hành. Phim dự kiến phim sẽ ra mắt vào dịp Giáng sinh năm nay ■

Café nhỏ

La Mai Thi Gia

Mình không có thói quen uống café kiểu "sóng sánh dịu dàng" hay "tùng giọt long lanh rơi", không có cái thú café một mình ngồi nhìn mấy giọt nước đen thui nhỏ xuống đũa để rồi lơ đãng ngắm thiên hạ đang ào ào qua cửa. Mình thích mình là một trong số thiên hạ trong cái dòng ào ào đó, liếc mắt nhìn thiên hạ đang sóng sánh, long lanh trong các quán café để rồi dài giọng "rảnh quá ha?".

Mình thuộc típ "yêu cuồng sống vội", lúc nào cũng sợ không đủ thời gian để yêu, để sống, nên khi nào "rảnh quá ha" thì phải tụt tụt cho được bạn bè, nhiều giờ thì nhậu, không nhiều giờ thì café. Mà café kiểu... "nhiều trong một hút cái rột" để rồi còn tranh thủ mà nói chuyện, kiểu "tau mới tía được một hot boy, ngon lành lành đào nha, cao có mét tám à, hôm nào đi karaoke bàn tay vàng đi, tau điều ảnh tới phục vụ bọn bây", quanh quanh mỗi chuyện váy áo, son môi, nước hoa và trai đẹp mà... chém gió tới giờ con tan trường, phải chia nhau

Ảnh: TG

ra về đón con mà lòng đứa nào cũng vẫn còn đầy tiếc nuối. Cũng vì cái tính nhiều chuyện đó nên nhất định là mình không hợp với cafe một mình rồi, ngồi có một mình trong một cái quán nhỏ xinh, ngắm mấy giọt cafe lung linh từ từ nhỏ xuống thì buồn chết, sốt ruột chết. Mình mà có được khoảng thời gian nào hở ra ngoài mấy chuyện phải làm để kiếm tiền và chăm con thì phải tụ tập cho bằng được, phải tám, phải nhậu... mới gọi là đời tuyệt vời như ông mặt trời... tỏa nắng.

Vậy mà rút cuộc có một cái đứa và một cái thứ nó làm mình thay đổi thói quen đó. Cái đứa đó là cái đứa mình gặp đầu mới mười mấy năm kể từ hồi còn là gái quê lần đầu tiên lên thành phố. Đụng nhau ở sân trường Nhân văn rồi ráp vào nhau ào ào vì cùng được đăng tên trong mục "Những tác giả đã gửi thơ" cho trang Thơ Bút Mới của báo Tuổi Trẻ hồi đó. Cái đứa đó bây giờ là bà chủ của một... quán cafe tên Nhỏ, ngày khai trương mình tới ủng hộ nó, biểu nó làm ngay cho mình một ly "nhiều trong một hút cái rột" để còn nói chuyện trai đẹp. Nó ừ, bảo để tụi tay pha cho mày một ly sóng sánh dịu dàng, rồi biến mất, chắc bận đeo qua đeo lại chào hỏi và "cảm ơn quý khách đã đến ủng hộ quán em". Nó sai nhân viên mang ra cho mình một ly "từng giọt long lanh rơi". Mình ngồi đợi cafe và đợi nó dài cổ, tại "rảnh quá ha" nên mình mới dòm ngó xung quanh cho đỡ buồn, mới phát hiện ra con bạn mình nó cũng có mắt thẩm mỹ quá ta. Nó bảo cafe Nhỏ là ý tưởng của nó, một tay nó thiết kế, sắp đặt và vẽ

vòi ra các loại ly cốc cho Nhỏ. Tự nhiên thấy phục nó, cái không gian nhỏ xíu mà cũng thiết kế được đầu đó ngăn nắp, vừa ấm cúng vừa tươi mát. Bàn ghế toàn gỗ để nguyên màu của mộc, gian bên trong có máy lạnh cho dân văn phòng ăn trưa và cafe nghỉ ngơi, gian bên ngoài thiết kế theo kiểu hai cạnh góc vuông rợp đầy bóng cây xanh, trưa nắng thì có máy phun nước kiểu "ngoài hiên mưa rơi rơi". Trên mỗi bàn là một chậu hoa nhỏ nhỏ đủ màu, trên trần và trên các ngọn cây treo những bóng đèn tròn kiểu Âu cổ điển, đêm xuống từ đó tỏa ra những vùng ánh sáng dịu dịu, âm âm màu vàng nâu.

Ngó nghiêng một hồi rồi thì ly cafe cũng rơi xong giọt cuối cùng, đã lờ "rảnh quá ha" rồi cho nên mình mới thò muỗng vào trong ly mà khuấy, khuấy tới đâu mùi cafe thơm nồng tỏa hương đến đó, tự nhiên thấy lòng da diết chuyện gì đâu khơi khơi. Nhấp ly cafe (đã dặn con bạn là cho tí ti sữa thôi) nghe đầu lưỡi đắng đắng, ngọt ngọt, thơm thơm. Hít hà mãi hương cafe đang bám vào áo, vào tóc, mát tiêu cái hương Versace bright crystal quyến rũ của mình. Nghĩ ngợi rồi cười thầm một mình, cái đứa bạn đang tất bật pha chế đủ thứ các loại nước Tây Ta cho khách trong kia lại là cái đứa mà chưa bao giờ thích... uống cafe. Nhấp chậm chậm ly cafe của mình, ngồi một mình trên cái ghế gỗ nhỏ xíu, trước mặt là cái bông cắm chướng nhỏ xíu trong cái lọ cũng nhỏ xíu, mình thư thái nhìn ra thiên hạ ngoài đường rồi lẩm bẩm "cái quái gì mà ào ào tất bật quá bây?" ■

Phượng nở Trái mùa

Hỷ Vận

Có những chuyện của cái thời non nớt mà cho đến lúc già nua con người ta cũng không sao quên được. Đó không đơn giản là chuyện để nhớ mà còn để cất giữ, thi thoảng ta mừng tượng trong tâm tưởng rồi mang ra nghiền ngẫm. Thuở nhỏ, đúng hơn là cái thời tiểu học của tôi, trong tôi là đủ thứ để nhớ và cất giữ. Ở cái tuổi tình yêu được hiểu là cha, là mẹ, tôi nhận ra nó còn là thầy, là bạn nữa. Nếu cân, đo, đong, đếm một cách chi li thì cả quãng thời gian dài đằng đằng của tiểu học, tôi không có nhiều thời gian ở bên cha mẹ. Bạn bè, thầy cô là những người gần như sống quá nửa thời gian trong tuổi

thơ của tôi.

Trường tôi học nằm khuất bên trong một bãi rộng, bọc xung quanh là những bức tường đá ong đầy lỗ nhét vừa cả mười đầu ngón tay. Giấu mình bên hông cánh cổng là cây phượng không mấy sum suê cành lá, nhiều khi nó ngoẹo nhánh buồn thiu bởi mấy cô cậu học trò bẻ bừa. May thay, trường tôi thật tự hào khoe với mọi người vào ra những cây me tây thuộc hàng cổ thụ. Nó xoa bóng um tùm, mát rượi. Còn nhớ bọn học trò chúng tôi hay nhặt nhanh những cọng cây khô tro trụ lá của nó rơi rụng buộc vào làm chổi quét sân qua lại, nghe tiếng xẹt xẹt mà cảm thấy sung

sương vô cùng.

Thuở ấy, tôi là đứa sợ thầy cô hơn cả ba mẹ mình. Mà bạn bè tôi, hầu như ai cũng vậy. Tôi không khoe khoang mình học giỏi nhưng cũng hãnh diện ngẩng cao đầu mỗi khi đi ngang qua những đứa bết lớp. Cơ bản chỉ là vì tôi sợ đòn roi của thầy cô. Trong suy nghĩ của tôi, đi học mà bị thầy cô đánh thì ê chề mặt mũi. Tôi chăm thôi chứ thông minh thì còn lâu mới trở thành sự thật. Thỉnh thoảng có những hôm lười học vì bạn chơi, tôi đành mang "ngỗng" về nhà với khuôn mặt bí xị. Tôi cho rằng đó là ngày Đường Tăng gặp nạn. Đến hôm sau vùng trời bình yên sẽ rộng mở thôi, Đường Tăng lại tiếp tục sang Tây Trúc mà thỉnh kinh. Còn tôi tiếp tục siêng học một tí để chen mình vào vùng trời đó cùng với Đường Tăng. Tôi thật sự mê Tây du ký như bao đứa nhỏ khác, tôi khăng khăng thà nhịn ăn chứ không đời nào nghỉ xem phim một bữa, trừ khi hôm đó cúp điện.

Ngày đó đi học, tôi không sao ngoài ngoại nổi ám ảnh kinh hoàng hiện ra mỗi lần thầy cô giở sổ dò bài. Dấu có học, rồi tôi vẫn cảm thấy lo lắng như thường. Tim tôi cứ nhón nhào trước lồng ngực, đập loạn xạ, thỉnh thỉnh, thỉnh thỉnh và tưởng chừng như nó sắp văng ra ngoài. Thầy cô tôi hiền. Họ phải "chịu trận" bởi một bày trẻ con nhoi nhóc, hay nũng nịu, máu mếu giống hệt như con cái của họ vậy. Có một người thầy đã từng xoa đầu tôi về trùi mền khiến cho tâm hồn bé con lâng lâng vui sướng và cảm thấy thương lạ những người lái đò gấn bó trường đời của mình với trường học.

Ký ức chỉ thật sự rõ ràng khi nó mang một ý nghĩa và để lại dấu ấn trong lòng mỗi người. Tôi không sao sắp xếp được chuỗi ký ức trong đầu mình thành một hệ thống ổn định với thời gian. Dường như mọi thứ đều hỗn độn, bắt chợt nó ghé qua và đôi khi cũng đi nhanh chóng nhưng hy hữu, vẫn có những thứ nhân một ngày nào đó của hôm nay nó lại hiện ra rõ rệt như chuyện mới đây của ngày hôm qua. Đây không phải là một câu chuyện chi li, bao điều tôi nhớ chỉ là những đường kẻ dọc, kẻ ngang, vài chỗ

xéo qua một chút để thành ngôi nhà đơn giản chỉ bằng đôi ba đường vế.

Một ngày của nhiều năm về trước khi tôi còn là đứa trẻ không mấy tâm đến lễ này lễ nọ trừ những ngày Tết. Tôi mong Tết hơn tất cả sự chờ đợi của các ngày lễ khác trong năm cộng lại. Mà chắc chắn rằng đứa con nít nào đâu có lớn thêm một chút cũng có suy nghĩ giống tôi. Tiểu học, suy nghĩ của tôi cứ be bé tầm hạt tiêu. Nhưng thật lạ, ngày hôm đó, tôi thấy mình lớn hẳn. Chẳng phải tôi cao lên và mập ra mà đó là một bầu suy nghĩ rộng mở hiện hữu ngoằn ngoèo trong đầu tôi. Tôi thả hồn mình bay nhảy theo dòng suy nghĩ lạ lẫm, có chút yêu thương lập lờ nhưng tôi biết nó chân thành và đầy sự nâng niu, trân trọng.

Đó là một ngày lấm tấm những hạt mưa phùn không đủ sức làm ướt nhem một con đường. Một buổi sáng trời không trong xanh và rải nắng khắp nơi như bao ngày trước đó. Mọi thói quen như được dỡ bỏ. Ngày đó, niềm vui to bự đầu tiên làm tôi cười không ngại là cái cảm giác được nghỉ học vào cái ngày không mang tên Chủ nhật. Từ sáng, tôi đã thức dậy thật sớm, loanh quanh chải chuốt, diện đồ thật đẹp và leo lên xe đạp thẳng hướng đến địa điểm tập kết với chúng bạn cùng lớp. Con đường tôi đi có mưa bay, nắng không ngập tràn nhưng cũng yếu ớt đôi ba hột đậu trên hai bên má. Tôi lâng lâng vui sướng và ca hát nghêu ngao.

"Ngày của Thầy", tôi gọi đơn giản vậy thôi. Tôi không thích lắm đôi dòng chữ dài thườn lườn treo ở cổng trường hôm qua: "Chào mừng Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11". Dù tên nghe có vẻ trân trọng, đầy tự hào nhưng tôi thấy rõ như vậy thật tốn nhiều chữ để viết và nhiều tiếng để nói. Tên tôi đặt nghe thân thương và đầy yêu quý biết bao. "Ngày của Thầy", tôi và bọn bạn mon men kéo đến nhà thầy giáo chủ nhiệm. Thầy tôi hiền. Thầy không đánh học trò của mình nhiều như các thầy cô khác. Thầy hay kể cho bọn nhóc chúng tôi nghe đủ thứ chuyện trên đời. Đôi khi thầy

hát thật say mê hoặc trầm tư đôi mắt và lắng nghe chúng tôi phân trần mọi chuyện ở lớp vào những buổi sinh hoạt cuối tuần. Trước ngày hôm đó, bọn bạn tôi đùa nào cũng rần rần khiến tôi sốt cả ruột. Và đêm trước đó tôi non nớt hỏi mẹ về những món quà. Chẳng rõ ràng trong trí nhớ của tôi về những lời của mẹ. Tôi chỉ nhớ mẹ cười thật hiền khi ấy. Thầy tôi cười cũng thật hiền. Bỗng tôi nhận ra, quà chỉ là thứ gì đó ta cầm trên tay với tất cả sự chăm chút, nâng niu được hội tụ ở trái tim sau đó trao đến một người ta yêu thương, kính mến. Đó là một điều khó để nghĩ đến nhưng thật kỳ diệu nó lại được chớm nở trong đầu của một đứa trước giờ luôn con nít quá chừng như tôi.

Nhà thầy tôi ở cạnh một bờ đê có dòng nước chảy chậm chậm, hàng dừa trải dài cặp bên con đường và kế cạnh bên lề có đôi ba cây bông bay mọc dại. Giống như trong phim, nhà thầy tôi heo hút ở tận sâu bên trong một cánh đồng rộng. Chỉ khác là trong phim người ta hay dựng cảnh nhà lá còn nhà thầy tôi lợp mái ngói đỏ, tường quét vôi màu xanh da trời rất hợp với khung cảnh thơ mộng xung quanh. Đó có thể là nguyên nhân giải thích cho việc thầy tôi yêu thơ đến vậy. Thầy hay đọc thơ cho cả lớp tôi nghe, thật mượt, thật ngọt đôi lúc làm tôi lạnh người và sồn hết da gà.

Đến nhà thầy, tôi không quên hái vôi những nhành hoa dại thả đầy vào giỏ xe. Bọn học trò chúng tôi cười ngả nghiêng không ngớt khắp cả một góc trời. Thầy đón chúng tôi bằng một nụ cười thật hiền từ, ấm áp và bằng chính sự ân cần mà trước giờ thầy vẫn ưu ái dành cho cho bọn bé con lớp mình. Chúng tôi mang hoa hái được bó lại

thật đẹp rồi tặng thầy, tay thẳng lớp trưởng run run nhưng không quên nói những lời chúc mừng tốt đẹp. Trong giây phút thiêng liêng đó, dường như cổ họng tôi cũng nghẹn ứ, có một dòng điện với cường độ nhỏ chạy trong người tôi và nó nối nhau từ đứa này lan sang đứa khác. Bình thường ở lớp, chúng tôi chưa bao giờ nhận ra điều đó. Vậy nên, tôi lớn thêm trong suy nghĩ và nhận ra rằng trong những hoàn cảnh đặc biệt, cảm xúc thật khó để kìm nén, lý trí không đủ mạnh để thắng được tình cảm. Hạnh phúc có được không phải từ những thứ đắt tiền, lớn lao, xa vời mà nó đơn giản góp nhặt từ tiếng cười, một bó hoa dại và lòng yêu thương chân thành.

Trong những giờ phút bận rộn của lòng yêu thương, thầy trò chúng tôi vẫn cứ trò chuyện với nhau thật vui vẻ. Tôi ngó mắt qua song cửa sổ, trời đã tháo bỏ màu mây xám tự khi nào, nắng cũng đã phủ đầy trên cánh đồng xanh bao la, gió la đà lay lay ngọn dừa lay cả trái tim tôi những yêu thương trong sáng, đầu vụng về nhưng khát khao được giữ gìn trọn vẹn.

Mười mấy năm thoăn thoắt trôi qua, giờ đây tôi đã lớn nhưng chưa đủ khôn và trưởng thành. Những hình ảnh ngày xưa tôi vẫn giở nó ra xem mỗi lúc đưa mắt xa xa nhìn về cây phượng vĩ gần nơi tôi sống hoặc bất kể khi nào tôi vớ được cái gì đó liên quan về nó. Dấu phượng chẳng nở hoa mà chỉ còn sót lại những quả khô buông xuống, tôi vẫn đắm đắm nhìn vào cành lá xanh mơn mớn rồi tự hình dung ra những chùm hoa phượng đỏ rực và làm sáng cả một vùng trời ký ức trong tôi. Trong lúc nhắm nghiền mắt lại và cảm nhận, tôi thầm thì với mình rằng đó là những chùm hoa phượng trái mùa mà chỉ có tôi mới nhìn thấy được trong nghĩ suy của mình. Tình cảm thầy trò, bạn bè tôi không rõ ràng gán ghép cho nó cái gọi là "xưa và nay" mà chỉ biết nó luôn được cất giữ và đóng đầy hơn ở một góc đủ lớn trong tim. Để năm tháng có vôi vàng đi qua, tôi kịp có thứ nghĩ về, trưởng thành và thêm yêu cuộc sống này thêm chút nữa ■

Năm học mới đã bắt đầu được hai tháng. Cánh cửa vào cửa trường đại học cao hơn, cánh cửa ra cũng rộng hơn, bàn ghế cũng nhiều hơn. Mang theo niềm tự hào khi được vào một trường đại học danh tiếng, tôi rất hào hứng. Năm nhất của tôi bắt đầu bằng những môn lạ lẫm, tên môn nào cũng dài, có khi tôi còn không nhớ. Những môn đó theo tôi thấy chẳng liên quan gì với ngành tôi học. Điều này đã đẩy tôi đến sự chán nản. Nếu không đi học thì suốt ngày chỉ ở nhà, ăn xong lại ngủ, làm bài tập chỉ để có bài nộp. Tôi như bỏ đi những cơ hội giúp tôi tiến gần với nghề mà mình đã chọn - Báo chí và Truyền thông. "Học báo chí và truyền thông mà không học môn nào liên quan hết". Tôi như nhốt mình vào nỗi ám ảnh do chính tôi tạo ra. Những tháng đầu tại Sài Gòn tôi dùng tất cả để hoài niệm về thời cấp 3, nỗi nhớ khi xa nhà... Tôi khóc rất nhiều, con đường trước mắt tôi nhòe đi, dù cố thế nào cũng không nhìn rõ...

Sang năm hai, tôi đã có vài đứa bạn thân. Những môn chuyên ngành bắt đầu được lên lịch, tôi thấy mình đang sống dậy, như mầm cây đang cố thoát khỏi lớp vỏ cứng, vươn lên mặt đất. Những môn học thú vị đã khiến tôi tự nhủ rằng không được đi trễ. Có một điều mà tôi không nói với ai, kể cả gia đình, tôi chọn học ngành Báo chí cũng chẳng vì mê viết lách hay để mang đến lẽ phải, sự thật cho xã hội. Những điều đó với tôi có chút viển vông. Tôi chọn báo chí vì một lẽ "ngành này điểm cao chắc ít người thi vào, khả năng tìm việc làm và thu nhập cũng cao". Chỉ đơn giản như thế. Đôi lúc tôi tự khinh mình vì đã quyết định cuộc đời của mình bằng lối nghĩ thực dụng như vậy. Tôi nhớ hoài một lời thoại trong phim: "Đừng theo đuổi thành công. Hãy theo đuổi đam mê thực sự của mình, khi đó thành công sẽ theo đuổi bạn". Tôi như bật ngửa, cảm giác như bị tạt vào mặt một xô nước lạnh. Tôi hoang mang. Nhưng tôi đã may mắn. Những bài tập nhóm hấp dẫn đầy thách thức được thầy cô cho nhiều hơn. Những môn học thú vị đã kéo tôi đi đến những nơi xa xôi đứng ngoài trời nắng chang chang chỉ để chụp vài tấm ảnh; mang tôi đến gần hơn những người tôi không quen trong những bài phỏng vấn và dần dần tôi đã nhìn thấy con đường mình cần phải đi. Đam mê dành cho nghề đã lớn đủ để đi đến tận cùng đam mê. Nếu như cha mẹ tôi muốn tôi học một ngành khác bớt cực hơn thì tôi cũng có thể nói một câu tương tự như câu thoại nổi tiếng trong phim Ba chàng ngốc: "Nếu con là nhiếp ảnh gia, có thể con sẽ kiếm được ít hơn, nhà con sẽ nhỏ hơn, ô tô sẽ rẻ tiền hơn, nhưng con sẽ hạnh phúc hơn" ■

Xó chợ đêm & thằng nhỏ bán xoài

Đinh Nhi

Chiều. Như mọi ngày, tôi tan học và lên xe buýt về phòng trọ của mình ở khu làng ĐHQG-HCM. Xe buýt đông nghẹt sinh viên, nhiều đứa như tôi phải đứng cả buổi. Chạy hơn tiếng đồng hồ, xe đã tới trạm dừng Trường ĐH Quốc Tế. Khu chợ đêm sinh viên quen thuộc hiện ra trước mắt tôi náo nhiệt và ồn ào.

Chợ đêm sinh viên

Một mình, vai khoác ba lô, tôi bước chậm rãi trên con đường vào khu chợ đêm. Khói gà nướng, cút nướng bay ngun ngút, những gánh hàng rong, nào là đậu hũ, bánh chuối, trái cây... cho đến những cửa tiệm tạp hóa, quầy quần áo, quán ăn hay quán nhậu lớn nhỏ đều đông người. Dòng người chen lấn, hầu hết là sinh viên các trường quanh khu làng ĐH, ai cũng cười cười nói nói, trêu ghẹo đùa nghịch, tay nắm tay trên đường. Chiều hôm nay, không khí sao mà nhộn nhịp! Tôi cũng muốn hòa mình vào đám đông, mặc dù không ai nói chuyện hay quen biết tôi cả. Ánh đèn vàng mờ dần rực sáng, những bản nhạc trẻ sôi động dồn dập, những anh hát rong vui tính quảng cáo kẹo kéo, những chú và em nhỏ bán vé số dạo chào mời... Khu chợ đêm ở đây như một "trung tâm thương mại - giải trí" thu nhỏ, đậm chất sinh viên.

6 giờ tối, sinh viên dạo chợ

Tý tranh thủ ôn bài. Ảnh: ĐN

Tý bên thúng xoài ở chợ đêm sinh viên. Ảnh: ĐN

càng đông hơn. Đây là thời điểm vàng cho các cô chú bán hàng kiếm thu nhập. "Chị ơi! Anh ơi! Mua giùm em xoài, khoai nha!". Tôi như đứng sững lại khi nghe giọng nói đứa nhỏ nào rao bán. Giọng lạnh lạnh, có chút gì đó như nài nỉ. Đảo mắt một vòng, vẫn không thấy người. Đi tiếp một quãng, tôi mới nhận ra đứa nhỏ. Nó ngồi trong một góc hẹp, dưới trụ điện đèn đường. Chỗ nó ngồi chỉ tầm một ô vuông đủ để đặt cái thúng xoài, cái bao và chiếc đèn nhỏ. Làn khói gà nướng của quán kế nó ngồi, phun đen trùm cả khoảng không rộng. Chân nó không đi dép. Nó mặc chiếc quần đùi củ rích và chiếc áo rách vai, khuôn mặt gầy gò, da đen đen, miệng vẫn rao bán nhưng tay và mắt cúi xuống đất như để tránh làn khói cay xèm. Đúng hơn là tay nó cầm mẫu than củi vạch cái gì đó trên mặt đất?

Chẳng hiểu sao mắt tôi không rời khỏi cậu, chân tôi như có cái gì đó cuốn đi về hướng ấy.

Càng tối gần tôi mới sực nhận ra, cậu bé này sao mà quen quá! Tôi đã gặp và nói chuyện... À! Thì ra là em. Danh Phong, đứa nhóc nhặt ve chai mà năm ngoái tôi theo liền ba ngày để làm phóng sự ảnh. Nhưng giờ nó gầy hơn trước thì phải? Chưa ngẩng mặt nhìn, nó đã vội lấy bọc: "Chị mua xoài hay khoai ạ?" Tôi không đáp lời mà hỏi lại nó: "Không nhớ chị hả Tý?". Cậu ngẩng lên, đảo mắt nhìn tôi như đang dò xét: "Chị! Chị là... A! Em nhớ rồi! Sao lâu quá em không gặp chị?" Tôi tháo dép và ngồi xuống cạnh nó: "Chị đi học em à". Tôi hỏi cậu bé rất nhiều, việc học hành của nó ra sao, nó còn nhặt ve chai không, sao lại thêm cái nghề mới này nữa? Nó chỉ cười cười.

Bài học từ trải nghiệm

Đôi bàn tay nhỏ xíu của Tý nhấc bao xoài tầm 20kg. Với tôi thì nhẹ, nhưng với đứa nhóc như nó thì đâu dễ gì mà xách ra được.

Tôi quyết định bỏ bữa học võ, ngồi lại chơi và phụ nó bán hàng. Thoạt đầu tôi còn e ngại, chẳng hiểu sao mấy bạn sinh viên khác cứ đi qua, mắt liếc nhìn tôi như thể tôi là sinh vật lạ.

Cả chiều đi học, tôi vẫn chưa nhét được thứ gì vào bụng. Tôi nghe tiếng bụng kêu... Nhưng đầu phải của tôi, mà là của cu Tý - Danh Phong. Nó nhìn tôi, tay gãi đầu mà miệng cười cười. Nó ra hiệu cho tôi nhìn xuống mặt đất, dòng chữ tiếng Anh mà nó nãy giờ nắn nót viết vẫn còn meo meo: "I am hungry. I want to eat chicken". Chị có biết nó nghĩa là gì không? Tôi phì cười. "Me too". Nó trở mắt nhìn tôi. Bởi vì tôi cũng đói như nó mà. Ấy vậy mà tôi hỏi nó sao không lấy tạm củ khoai ăn. Nó lắc lắc đầu. Nó phải dành bán để có tiền đóng học phí. Mới năm ngoái, cậu nhóc này bắt đầu tập đọc, tập viết, tập đánh vần. Nó nỗ lực nhiều lắm. Và giờ nó đã học lớp 2, khi nó bước sang cái tuổi thứ 11 của đời người.

Tý xoa bụng, mắt nó nhìn sang quán nhậu phía trước, nơi hàng chục sinh viên đang nâng những ly bia sủi bọt. Trên bàn nghi ngút khói lẩu và vỉ thịt nướng, rồi những câu hô hào "1, 2, 3! Dô! Dô! 100% nha", chưa kể tới cái mùi gà rán KFC quyến rũ của cái tiệm kế bên. "Những thứ đó ngon không chị? Em muốn ăn nhưng sau này em lớn mới ăn được đúng không chị, chắc là mắc lắm...?". Mới hôm qua, tôi vừa đi ăn nhậu "tẹt ga" với lớp, ném bỏ đồ ăn thừa rất nhiều. Vậy mà hôm nay, tôi lại gặp em, em chỉ nhìn và nghĩ đó là những thứ em không nếm được và an ủi mình bằng ước muốn "sau này".

Tôi thò tay vào túi áo, may quá mình vẫn còn 10 ngàn, đủ cho một ly nước mía và bịch khoai lang chiên giòn. Tý vẫn ngại ngần, thoạt đầu cu cậu từ chối, sau một hồi nói chuyện nó mới tự nhiên ăn cùng tôi. Không phải là đĩa com gà xối mỡ thường ngày, món khoai chiên và ly nước hôm nay sao mà giòn mà ngọt, xoa đi cái đói cồn cào của cả hai chị em.

Chợ đêm sinh viên bắt đầu vào giờ cao điểm, kẹt xe, người người chen chúc. Hầu như những ai đi ngang qua chỗ tôi và Tý ngồi đều liếc nhìn vào. Có lẽ họ tò mò vì hai chị em quá trái ngược nhau. Một đứa ăn mặc chỉnh chu, áo trắng tinh tươm và một thằng nhóc lấm lem bụi bẩn. Mới đầu, tôi cũng ngại ngại, sợ dính chút lọ than, sợ mọi người trêu cười. Nhưng khi thấy nụ cười nheo nheo trên miệng cu Tý, tôi cảm giác như có một làn gió mát thổi qua trong tiết trời nóng nực và khói bụi ở chợ đêm.

Tôi bắt đầu mời chào, từ dè dặt cho đến lúc vẫy gọi và cười cười thay cho lời cảm ơn. Không phải ai cũng vui, cũng ghé vào mua xoài và khoai. Có những cái bĩu môi, những ánh mắt dò xét, song cũng có những lời hỏi han và đùa nghịch "Chà! Cặp đôi gì đây nhỉ? Xoài có ngọt không đấy? Sao lại ngồi chỗ khói thế này..."

Sau hơn một tiếng, hai chị em bán cũng kha khá. Nhìn cu Tý đếm những tờ tiền lẻ trên tay với nét mặt rạng ngời, cười tít cả mắt, lòng tôi rộn rã niềm vui. Tôi lại nhớ về cái cách mà mình tiêu tiền vô tội vạ. Tôi tháng nào cũng nhận được tiền mẹ gửi, cuối

tháng thì còn tiết kiệm chút đỉnh nhưng đầu tháng thì ôi thôi: ăn uống, sắm đồ, đi chơi... Tiêu tiền nhưng đầu biết nghĩ trước lo sau... Ngồi bán với Tý, tôi mới biết kiếm tiền không phải dễ.

Tranh thủ những lúc vắng khách, Tý lại cặm cụi viết trên nền đất. Từ những câu tiếng Anh đơn giản cho tới bảng cửu chương. Rồi lại lăm bẫm đọc đi đọc lại câu chuyện Lương Thế Vinh. Hỏi ra mới biết, đây là bài tập về nhà của Tý. Khi còn là sinh viên năm nhất, thời gian tập tễnh trên giảng đường, tôi chỉ học mấy môn đại cương. Thời gian rảnh khá nhiều. Ngay cả lúc sắp thi cử, tôi vẫn bình chân như vại. Tôi chỉ dành khoảng mấy buổi mượn tài liệu hay photo giáo trình để đối phó với kỳ thi... "Em muốn trở thành sinh viên, sau này sẽ làm công an bắt cướp", dòng chữ đẹp nhất mà cu Tý viết trên đất. Tý nheo miệng cười và khoe ước mơ của mình. Tôi cũng có ước mơ cháy bỏng, nhưng khi đã sắp chạm vào nó, tôi lại để nó vượt qua vì những trò vô bổ.

Sương đã phủ xuống, làn khói gà nướng cũng đã dịu đi lúc nào không hay. Tôi đứng dậy thu dọn đồ cùng Tý. "Cảm ơn chị nhé! Lần sau chị dạy em bảng cửu chương được không, em vẫn chưa thuộc, à cả tiếng Anh nữa nha chị. Hôm nay, em bán được nhiều quá! Học được nhiều bài nữa, mai em sẽ lấy điểm 10. Cho chị quả xoài nè!" Nói rồi nó nhét vào cặp tôi quả xoài, tay vẫy vẫy tạm biệt. Rồi bóng của Tý khuất dần trong con đường thưa thớt ánh đèn. Tôi lặng lẽ đi về phòng trọ với một chút niềm vui cùng bao điều tự vấn... ■

Chúc mừng Ngày Nhà giáo Việt Nam

Trong ngày 20/11, như tất cả người đi học trên cả nước, sinh viên ĐHQG-HCM cũng thể hiện lòng tri ân đối với thầy cô giáo thật chân thành và sâu sắc... theo cách riêng của mình.

Tường Hân - Kiều Diễm (thực hiện)

▶ MÔN TẶNG KHOAN

(SV năm 4, Khoa Khoa học & Kỹ thuật Máy tính, Trường ĐH Bách Khoa)

Kính gửi cô giáo - "chủ nợ" vui tính của em

Em vẫn nhớ như in năm học lớp 12 đầy áp lực. Môn văn vẫn là nỗi sợ lớn nhất. Mặc dù em đã "cày ngày cày đêm" vật vã với môn văn nhưng kết quả bài làm vẫn chỉ ở mức trung bình - khá.

Rồi cô giáo hiền từ, rộng lượng, vui tính đã "nhẹ tay" với bài làm của đứa học trò chuyên khối A vẫn cầu thị văn chương. Cô chủ trương dạy văn để người học yêu văn, trọng văn, chứ không phải chỉ li điểm chác và cuối cùng rời trường lớp mang theo thành kiến, ác cảm với môn văn.

Cô không nhắc. Nhưng em sẽ không quên là em vẫn nợ cô số điểm đó, bài học đó, sự khuyến khích đó. Chỉ tiếc là đến khi gần tốt nghiệp đại học, em vẫn chưa trả được nợ, không biết sao để trả.

Nhân dịp 20/11, em chúc cô luôn vui vẻ, hạnh phúc bên gia đình và có nhiều sức khỏe để tiếp tục sự nghiệp vì học sinh thân yêu.

▶ TRỊNH THỊ THÙY DƯƠNG

(SV năm 3, Khoa Kinh tế Đối ngoại, Trường ĐH Kinh tế - Luật)

Gửi thầy, người anh của lớp

Nếu bình chọn người thầy ấn tượng nhất đời học sinh, mình chắc chắn dành vị trí quan trọng đó cho thầy chủ nhiệm năm lớp 12. Với mình, thầy không chỉ là một giáo viên cực giỏi mà thầy còn là một người bạn chân thành và rất tâm lý đối với học sinh.

Đó là người anh cả vui tính, thân thiện, dân dã trong gia đình 12T1. Thầy giản dị lắm, giản dị đến nỗi xuề xòa, không quá chăm chút bề ngoài. Tất cả những gì thầy bận tâm là gia đình, học trò và toán. Ấy vậy mà có lần mình đã phụ niềm tin của thầy. Mình ngủ quên trên chiến thắng và ném mùi thất bại. Thầy không trách, chỉ hỏi han, an ủi mình đừng buồn, đừng nản chí.

Hơi trẻ con, nhưng ước mong của mình là thầy đừng thay đổi gì cả. Thầy cứ giữ hình ảnh của những ngày đầu tiên vào lớp; cứ xắn tay áo chỉ với một nếp gấp, tay xắn tay không; cứ mang giày chiếc khô chiếc ướt đến lớp đúng giờ, giảng bài tự nhiên. Nhiều năm nữa, khi gặp lại thầy, mình vẫn được cười đến đau ruột vì sự mau quên đến dễ thương của thầy.

Ngày 20/11 ở đại học rất vui, nhưng mình thích được về lại trường xưa, họp mặt bạn bè rồi kéo nhau đến thăm thầy chủ nhiệm. Nơi đó là "nhà". Mình muốn về "nhà" và trực tiếp chúc thầy thôi.

▶ TRƯƠNG THỊ HUYỀN

(SV năm 3, Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH & NV)

Gửi đến bác giữ xe đặc biệt

Bước vào bãi gửi xe của trường mình tại cở sở Thủ Đức, bạn sẽ thấy ngay một bác trai hơn 70 tuổi, ăn mặc chỉnh tề, tươi tắn hơn cả sinh viên. Cứ đoán đi, nhưng bạn sẽ không thể ngờ rằng bác ấy từng là giảng viên hẳn hoi.

Khi nghỉ hưu một thời gian, cảm giác nhớ trường lớp, nhớ sinh viên đã thôi thúc bác quay lại sân trường, chọn công việc giữ xe nhẹ nhàng phù hợp. Khi tiếp xúc với bác, tôi thấy không có khoảng cách xa lạ, bác coi sinh viên trong trường như con cháu mình, bác tận tình chỉ dạy những thiếu sót trong cư xử của chúng tôi. Đồ thừa cho nhịp sống quá nhanh, tôi ít có dịp trò chuyện với bác giữ xe, anh bảo vệ, chị lao công, chú kỹ thuật, cô đầu bếp canteen... Những con người miệt mài, thầm lặng tạo nên diện mạo và sức sống của ngôi trường tôi học tập, đóng góp một phần không nhỏ vào sự nghiệp giáo dục sinh viên. Họ cho đi từ những điều bình thường, giản dị nhất.

Và trong ngày 20/11 này, họ nhận được gì từ phía sinh viên chúng tôi? Hình như rất ít. Tôi thành tâm gửi đến các cô chú, anh chị đang phục vụ tại trường tôi và bao trường khác, luôn có nhiều sức khỏe, niềm vui trong công việc và... nhìn thấy các thể hệ sinh viên chúng tôi ngày một trưởng thành và đáng yêu hơn.

▶ VŨ MINH BẠCH

(SV năm 2, Khoa Mạng máy tính và Truyền thông, Trường ĐH Công nghệ Thông tin)

Thương gửi cô - người thay đổi chúng tôi chỉ với bàn tay trái

Cứ vào ngày 20/11 hằng năm, tôi lại háo hức mong được trở về trường cấp 2 ngày trước. Tôi thêm lắm cảm giác gặp lại cô thầy cũ - những người đã dạy dỗ, la mắng, thậm chí phạt đòn tôi. Đặc biệt nhất là gặp lại cô giáo chủ nhiệm lớp 8.

Cô có mái tóc ngắn ngang vai, gương mặt tròn tròn và đáng người... cũng gần như thế. Đùa thôi, chứ cô tôi đẹp lắm, bài giảng của cô hấp dẫn khỏi phải nói. Chiến tranh lấy đi cánh tay phải của cô nhưng chỉ với tay trái còn lại, cô đã "thuần phục" bọn học trò ham chơi, quậy phá lớp tôi.

Trong một lần xảy ra xô xát với học sinh lớp khác, lớp tôi bị trừ điểm thi đua, bị xếp hạng kém. Cứ nghĩ cô sẽ "dạy dỗ" một trận toi bời, nào ngờ, cô đã khóc, khóc vì chúng tôi. Sau đó cả lớp phải cố gắng hết sức để cô vui trở lại. Cuối năm tuy lớp chỉ đứng hạng tư toàn trường nhưng như thế cũng đủ làm cô hài lòng. Cho đến giờ, cách cô khóc, cô cười, cô khuyên răn từng đứa vẫn in đậm trong trái tim tôi.

Nhân dịp Ngày Nhà giáo Việt Nam, tôi xin gửi lời chúc cô mạnh khỏe và đầy nhiệt huyết trên con đường "trồng người".

NGÀY NHÀ GIÁO VIỆT NAM RA ĐỜI THẾ NÀO?

Tháng 7/1946, một tổ chức quốc tế các nhà giáo tiến bộ được thành lập ở Paris (Pháp) lấy tên Liên hiệp Quốc tế Công đoàn Giáo dục, viết tắt là FISE (Fédération Internationale Syndicale des Enseignants). Năm 1949, tại một cuộc hội nghị ở Vacsava (Ba Lan), FISE xây dựng bản "Hiến chương Nhà giáo" gồm 15 chương với nội dung chủ yếu là đấu tranh chống nền giáo dục cũ, xây dựng nền giáo dục tiến bộ, đề cao trách nhiệm và bảo vệ quyền lợi của nghề dạy học và nhà giáo.

Ngày 22/7/1951, FISE chính thức được thành lập. Năm 1953 Việt Nam trở thành thành viên của FISE.

Từ 26 - 30/5/1957, Hội nghị quốc tế các tổ chức của nhà giáo lần thứ 2 diễn ra tại thủ đô Vacsava có 57 nước tham gia, đã quyết định lấy ngày 20/11 hằng năm làm "Ngày Quốc tế Hiến chương Nhà giáo". Ngày này, được nước ta tổ chức lần đầu tiên vào năm 1958 ở miền Bắc.

Ngày 28/9/1982, Hội đồng Bộ trưởng (nay là Chính phủ) ra Quyết định 167-HĐBT, lấy ngày 20/11 là Ngày Nhà giáo Việt Nam. Từ đó, ngày 20/11 trở thành dịp để học sinh trên cả nước thể hiện tình cảm của mình dành cho các thầy cô.

KiDu

▶ NGUYỄN THỊ DOAN

(SV năm 4, Khoa Tài chính - Ngân hàng, Trường ĐH Kinh tế - Luật)

Cảm ơn tình nghĩa thầy trò thời đại học

Mới ngày nào còn bỡ ngỡ bước chân vào đại học, giờ mình đã là sinh viên năm cuối. Trong suốt thời gian học tập, mình luôn cảm thấy tự hào về khoa, về môi trường học tập ở đây và đặc biệt hơn là lòng ngưỡng mộ, yêu quý thầy cô đã giảng dạy mình.

Đã có lúc mình từng nghĩ về sự xa cách giữa các giảng viên và sinh viên ở trường ĐH nhưng chính thầy cô của mình đã xóa tan suy nghĩ đó bằng sự tận tâm, gần gũi và nhiệt tình. Thầy cô không chỉ cho mình kiến thức, kỹ năng chuyên môn mà còn hướng dẫn mình cách đối nhân xử thế.

Nhân dịp 20/11 mình xin gửi đến quý thầy cô lời chúc tốt đẹp nhất.

▶ TRƯƠNG THỊ THÙY TRANG

(SV năm 2, Khoa Tâm lý học, Trường ĐH KHXH & NV)

Người thầy đầu tiên

Mình nhớ nhất cô giáo dạy lớp một. Hồi đó mình chưa đủ tuổi nhưng cô vẫn cho theo học. Tối giờ học thì mình cứ như là đi chơi. Mình thích thì học, không thích thì ngồi chơi. Khi nào đoàn thanh tra giáo dục về thì cô lại cho mình nghỉ học. Đi học kiểu này thích lắm, nhưng tới cuối năm không được lên lớp (vì thật ra cô chỉ cho mình học dự thính). Vì còn nhỏ quá nên mình cứ giận dỗi, phân bì với các bạn khác, cho là do các bạn xinh hơn nên cô mới cho lên lớp.

Sau này, vì một vài lý do nên cô đã phải nghỉ dạy. Đến giờ mình vẫn nhớ rất rõ hồi đó cô trẻ và có mái tóc dài rất đẹp. Cô vừa đáng yêu vừa đáng kính! Mình mong có cơ hội gặp lại cô nhưng bây giờ không biết cô ở đâu, cuộc sống của cô ra sao.

Nhân dịp 20/11 mình xin gửi đến cô lời chúc sức khỏe và hạnh phúc! Luôn nhớ cô - người thầy đầu tiên của mình ■

Hỷ Vận

Gửi thầy tình trò màu tím

*Tôi về thăm lại mái trường xưa
Tâm sự chông chênh nói sao vừa
Thu vàng chiếc lá lưa thưa rụng
Đông chớm sầu đầu thoáng lạ lùng*

*Hỏi sao dặng lòng không vương bạn
Một ngã đi về với tuổi thơ
Bạn bè thuở ấy còn đâu nữa
Bóng dáng thầy xưa cũng xa mờ*

*Sân trường đầy lối hoa mọc dại
Cột cờ lẻ bóng đứng chơ vơ
Người cũ bây giờ đâu gặp lại
Xin gió ru êm cho tôi mơ*

*Thầy tôi trải đời nhiều phiêu bạt
Cơm áo gạo tiền chẳng vô lo
Thêm trò thơ dại, thêm tình nghĩa
Nước chảy, hoa trôi khó hững hờ*

*Thầy tôi biết rượu lẫn thơ, đàn
Văn chương bầu bạn, chẳng thờ than
Bục giảng đơn sơ ngày qua tháng
Xe tăng áo bạc khắp đường làng*

*Bọn trẻ năm xưa nơi xóm nghèo
Giờ xa phương ấy ngóng trông theo
Thầy thương con trẻ còn khờ dại
Đường đời ba ngã có ai chèo?*

*Mỗi năm đò vẫn qua sông rộng
Thêm gió cuốn mây, nước rẽ vòng
Đời chênh vênh thế thầy vẫn thế
Bạn lòng thương xót lối tôi về.*

Thu Tánh

Về thăm cô

*Về thăm cô
Đôi chân con chở đầy kỷ ức
Bài học đầu tiên ủa về trong tim rạo rức.*

*Nhớ da diết lớp học ngày thơ
Hoa gạo rụng rưng, sân trường rợp nắng
Mái tóc thời gian ngã màu thẫm lẫm
Suốt một đời thấp sáng ước mơ con.*

*Tuổi thơ ơi, xin một lần trở lại
Để con mãi là cậu học trò bé nhỏ ngày xưa
Để được nghe cô giảng thêm lần nữa
Bài học đầu đời chấp cánh những ước mơ.*

*Rồi mai đây, bao miền xa con đi và đến
Con trưởng thành dưới từng bụi phấn bay
Nhưng kỷ niệm sẽ không hề phai nhạt
Và trọn đời con khắc mãi niềm tri ân.*

Ảnh minh họa. Nguồn: Internet

Tưng bừng ngày hội **TÂN SINH VIÊN**

Nguyễn Hiếu

Cương trình chào đón tân sinh viên năm nay do Ký túc xá ĐHQG TP.HCM, Nhà văn hóa Sinh viên và Công ty TNHH một thành viên Khoa học & Kỹ thuật Oppo Smartphone phối hợp tổ chức.

Thú vị từ những chương trình đầu tiên

Mới đầu giờ sáng 25/10, các bãi giữ xe trong Ký túc xá đã kín chỗ. Bộ phận bảo vệ phải điều động thêm nhân viên trông coi xe cho sinh viên từ nhiều trường đổ về tham dự. Dòng người vào cổng mỗi lúc một đông hơn. Không khí vắng vẻ của ngày cuối tuần ở Ký túc xá được thay bằng tiếng nhạc, tiếng nói cười rộn rã.

7 giờ 30 Ngày hội chính thức bắt đầu bằng các trò chơi gần gũi

Khởi Đầu Xanh là chủ đề của Ngày hội đón chào tân sinh viên 2014 diễn ra vào ngày 25/10 tại Ký túc xá Khu A ĐHQG-HCM. Ngày hội đã thu hút gần 10.000 sinh viên các trường thuộc ĐHQG TP.HCM và các trường trên địa bàn TP.HCM.

với giới trẻ, các gameshow hấp dẫn như: Khởi đầu, Khám phá, Tăng tốc, Gặt hái, Chia sẻ, Hòa đồng, Thành công.

Buổi nói chuyện và tư vấn với chủ đề “Truyền thông chăm sóc sức khỏe sinh sản” cũng thu hút nhiều bạn trẻ tham gia. Kết thúc buổi nói chuyện, các bạn đều thấy cởi mở hơn khi đề cập vấn đề sức khỏe sinh sản vì bản thân được cung cấp những thông tin bổ ích về lĩnh vực nhạy cảm và khó nói này.

Bạn Nguyễn Đức Tính, sinh viên ĐH Bách Khoa chia sẻ: “Mình nghĩ đây là một chương trình rất hay, cung cấp kiến thức cần thiết cho sinh viên để họ

vững bước trên con đường học tập và có một tình yêu chân chính. Chương trình này nên thường xuyên tổ chức và nhân rộng”.

9 giờ 30 diễn ra cuộc thi *Bạn trẻ & Sách* lần VIII năm 2014. Mỗi đội ba người chọn đọc tóm tắt nội dung một cuốn sách và trả lời nhanh theo hình thức vấn đáp tại chỗ rất sôi động và hấp dẫn. Các bạn mê sách còn có cơ hội giao lưu với nhà văn Phan Hồn Nhiên, tác giả của nhiều tác phẩm được yêu thích như *Máu hiềm, Mắt bão, Những đôi mắt lạnh...* Các bạn được chia sẻ kinh nghiệm viết lách, những chuyện buồn vui trong cuộc đời sáng tác của nhà văn.

14 giờ sân khấu ngoài trời trở nên sôi động và nhiều sắc màu bởi các ban nhạc sinh viên đến từ các trường khác nhau tham gia vòng chung kết Liên hoan Ban nhạc Sinh viên TP.HCM lần I. Các ban nhạc The Friends Band của CLB Nốt Nhạc Xanh, 2K Band của Đại học Văn hiến, The Galaxy Band của Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Phú Lâm, 1973 Band của Đại học Công nghệ

Sinh viên tham gia gian hàng trò chơi. Ảnh: NTH

Lễ trao giải cuộc thi Liên hoan Ban nhạc Sinh viên TP.HCM lần I. Ảnh: N.H

Thông tin, Phobia và The Way của Đại học Kinh tế... đã để lại ấn tượng đẹp trong lòng ban giám khảo và người xem bởi sự trẻ trung và tài năng của mình. Kết quả: The Friends Band của CLB Nốt Nhạc Xanh đã xuất sắc giành vị trí quán quân.

Đêm nhạc hội sôi động

Càng về chiều không khí Ngày hội càng náo nhiệt. Chương trình ca nhạc do các ca sĩ trẻ TP.HCM biểu diễn chính là điểm nhấn của Ngày hội. Các ca sĩ đều tận dụng cơ hội này để thể hiện những ca khúc gắn liền với tên tuổi mình cũng như giới thiệu những bài mới “ra lò” trước hàng ngàn khán giả trẻ.

Đạo diễn Huỳnh Phúc Thanh Nhân cho biết: “Rất nhiều hiệu ứng kỹ xảo, đạo cụ sân khấu sẽ được sử dụng để góp vào đường dây kịch bản, tăng cảm xúc người xem. Các màn trình diễn sẽ được xâu chuỗi thành một câu chuyện xuyên suốt như cấu trúc một vở nhạc kịch, ở đó mỗi ca sĩ là một nhân vật. MC Quang Minh sẽ vào vai một tân sinh viên đảm nhận vai trò kết nối toàn bộ chương trình”. Có thể nói, đây là chương trình dành cho sinh viên được đầu tư quy mô nhất.

Lồng ghép chương trình ca nhạc là phần vinh danh và trao 100 suất học bổng cho các sinh viên học giỏi, có hoàn cảnh khó khăn, trong đó có khá nhiều sinh viên khuyết tật do ảnh hưởng chất độc da cam. Đây là nguồn động viên tinh thần to lớn, giúp sinh viên có thêm động lực phấn đấu học tập.

Mỗi ca sĩ một dấu ấn

Chương trình bắt đầu với những tràng pháo tay và tiếng reo hò cuồng nhiệt của mọi người khi ca sĩ Đông Nhi xuất hiện. Dù không có vũ đoàn minh họa nhưng với niềm hưng phấn, Đông Nhi trình diễn ca khúc *Bad Boy* vừa chính thức phát hành của mình rất thành công. Người nghe như được dịp hòa mình trong

buổi tiệc âm nhạc cực hay.

Đúng như tiết lộ của đạo diễn Thanh Nhân, chương trình dẫn dắt người xem đi từ bất ngờ này đến bất ngờ khác. Không gian cả trên và dưới sân khấu như vỡ òa trong cảm xúc, khi Noo Phước Thịnh xuất hiện và trình bày ca khúc hit vừa phát hành *Gạt đi nước mắt*. Hơn thế, anh còn cho mọi người thỏa niềm vui âm nhạc khi hát liên tiếp 4 ca khúc với phần vũ đạo hết sức sôi động. Các chàng trai Nhóm 365 thì gửi gắm thông điệp chúc các bạn sinh viên cố gắng học tập bằng các ca khúc sôi động và ý nghĩa. Bảo Thy rất lôi cuốn bởi các bài hát trẻ trung nhí nhảnh kết hợp hài hòa với phục trang trắng sáng. Còn Vũ Cát Tường và Thái Ngân tỏ ra gần gũi, thân thiện với sinh viên khi nhắc lại kỷ niệm một thời trọ ký túc xá của mình. Khán giả gần như lặng đi bởi sự kết hợp tuyệt vời trong cảm xúc và ca từ giữa Cát Tường và Thái Ngân qua bài *Where did we go wrong?*. Thái Ngân cũng để lại dấu ấn riêng của mình trong đêm nhạc. Mọi người đồng loạt cất giọng hát theo anh bài *Nơi tình yêu bắt đầu*.

Ngày hội đã để lại ấn tượng sâu đậm trong lòng của hơn 10 ngàn sinh viên tham dự ■

Khán giả chào đón các ca sĩ biểu diễn. Ảnh: NTH

HƠN 500 SINH VIÊN THAM GIA CHƯƠNG TRÌNH **GALA BÀI HÁT VIỆT**

Tối 17/10, hơn 500 sinh viên Ký túc xá khu B ĐHQG-HCM đã tham dự chương trình Gala Bài hát Việt với Sinh viên. Chương trình do nhãn hàng điện thoại Việt Mobiistar tài trợ.

Huỳnh Trường Giang

Gala bài hát Việt được các bạn sinh viên chào đón bởi: người dẫn chương trình Hà Anh Tuấn, ban giám khảo gồm nhạc sĩ Đức Trí, nhạc sĩ Nguyễn Hải Phong và các ca sĩ Uyên Linh, Trúc Nhân, Đoàn Trang.

Trải qua các phần thi hát, Ban giám khảo đã trao giải Sáng tạo cho tiết mục Lời yêu nào; giải Khuyến khích cho 2 tiết mục Cánh buồm phiêu du và Trò chuyện ngày mới; giải Xuất sắc cho tiết mục Vẽ. Các tiết mục đều thuộc sinh viên Trường ĐH Kinh tế - Luật.

Được biết, chương trình không chỉ là cơ hội để sinh viên giao lưu với các ca sĩ, nhạc sĩ mà

5 vị giám khảo của chương trình Gala Bài hát Việt với Sinh viên. Ảnh: HTG

còn khuyến khích các bạn có niềm đam mê viết nhạc gửi bài hát sáng tác của mình về cho Bài hát Việt.

Tiết mục mở màn đêm Gala của sinh viên đại học Kinh tế - Luật (ĐHQG-HCM). Ảnh: HTG

Tiết mục kịch của sinh viên đại học Kinh tế - Luật (ĐHQG-HCM) đạt giải Sáng tạo. Ảnh:HTG

Giám khảo Đức Trí trao giải Xuất sắc cho tiết mục Vẽ. Ảnh: HTG

Sinh viên ĐHQG-HCM hát giao lưu với ca sĩ khách mời Trúc Nhân. Ảnh: HTG

Sinh viên hò reo theo tiếng nhạc. Ảnh: HTG

Đại diện nhà tài trợ, Ông Ngô Nguyễn Kha trao giải cho tiết mục Lời yêu nào. Ảnh: HTG

Bó hoa cô không nhận

Lê Ngọc Anh

Hàng năm, cứ vào Ngày Nhà giáo tôi lại nhớ về những kỷ niệm về thời phổ thông. Nhớ về một người cô đã cho tôi động lực để học.

Năm 11, lớp tôi khá "nổi tiếng" vì nghịch ngợm, ham chơi và biếng học. Giáo viên trong trường ai cũng lắc đầu ngao ngán. Thầy chủ nhiệm luôn bị mắng vồn vì đủ thứ tội lỗi mà lớp tôi gây ra. Nào là học sinh A không thuộc bài, học sinh B nói chuyện trong giờ học, hơn nửa lớp không làm bài... Thứ Hai tuần nào lớp tôi cũng được "vinh danh" xếp hạng nhất từ dưới lên trong bảng thi đua của trường. Mặc dù thầy chủ nhiệm cũng có nhiều biện pháp "cải tạo", nhưng chỉ được ít ngày rồi đầu lại vào đây.

Trong số những giáo viên bộ môn, lớp tôi sợ nhất là cô dạy Hóa, một trong "tứ đại sát thủ" của trường. Trong bộ tứ đó, cô đứng thứ 2 vì cô vừa nghiêm, vừa nguyên tắc lại ít khi cười đùa với học sinh. Giờ học

nào của cô lớp tôi cũng bị la vì nhiều lý do: không thuộc bài, không nắm kiến thức cơ bản, hay thậm chí là không ai phát biểu khi cô hỏi. Không khí lúc nào cũng ngột ngạt, giờ Hóa trở thành một giờ học căng thẳng, áp lực. Vì vậy, lớp tôi đâm ra chán học môn Hóa.

Gần đến ngày 20/11, lớp tôi chuẩn bị hoa để tặng tất cả giáo viên đứng lớp. Đến giờ Hóa, cả lớp nín thở, hồi hộp khi một bạn đại diện lớp lên tặng hoa cho cô. Cứ ngỡ cô sẽ nhận, nào ngờ cô thẳng thừng từ chối. Cô nói cô không cần những bó hoa được gói gém cẩn thận như thế, lớp tôi không chịu học thì có tặng cho cô bao nhiêu hoa cũng chẳng có ý nghĩa gì. Cô đứng lớp không phải vì mong được lớp tôi tặng hoa vào những dịp lễ lạt như vậy. Cô chỉ mong lớp tôi học hành nghiêm túc, đàng hoàng, như vậy còn quý hơn nhiều so với những bông hoa kia. Không khí lúc đó chùng xuống, ai nấy cũng buồn. Tội nhất

Ảnh minh họa.
Nguồn: Internet

là cái bạn đang đứng như trời trồng giữa lớp, vì không biết phải xử sự sao cho hợp lẽ. Giờ học hôm đó không ai tập trung được. Những lời cô nói làm chúng tôi suy nghĩ.

Năm 11 trôi qua nhẹ nhàng, vài bạn trong lớp mừng thầm vì thoát khỏi "nữ sát thủ". Cứ ngỡ cô đã ngán tận cổ lớp tôi nên sẽ không bao giờ nhận dạy lớp nữa. Nhưng đến năm 12, cô tiếp tục là giáo viên bộ môn Hóa. Lần này lớp tôi không thể chạy đàng nào được nữa. Bởi vì nguy cơ thi tốt nghiệp môn này là rất cao. Nếu không học thì chỉ có nước rớt. Lúc đó, những lời nói hôm nào của cô lại văng vẳng bên tai. Vậy là cả lớp lao đầu vào học. Tuy nhiên, do mất kiến thức cơ bản, nên việc học gặp rất nhiều khó

SV ĐHQG-HCM góp sức làm xanh Khu đô thị

Sáng 11/10, tại Trường ĐH KHTN (ĐHQG-HCM) đã diễn ra Ngày hội Sức trẻ ĐHQG-HCM chung tay vì Khu đô thị ĐHQG-HCM xanh, hiện đại và chung kết cuộc thi Ý tưởng Sáng tạo Trẻ ĐHQG-HCM với chủ đề Vì sự phát triển của Khu đô thị ĐHQG-HCM. Chương trình đã thu hút 600 sinh viên thuộc các trường thành viên, đơn vị trực thuộc ĐHQG-HCM tham gia.

Ngày hội diễn ra nhiều nội dung phong phú như Trưng bày các gian hàng sáng tạo, Giới thiệu hoạt động học thuật của các đơn vị, Hướng dẫn sinh viên vá sửa xe và những kiến thức cần thiết về xe máy, Trò chơi rung chuông vàng với kiến thức về xã hội và an toàn giao thông, Thi vẽ tranh tuyên truyền về Khu đô thị...

Ngay sau phần khai mạc, Ban Cán sự Đoàn ĐHQG-HCM đã phát động ra quân dọn dẹp vệ sinh tuyến đường trung tâm Khu đô thị ĐHQG-HCM, tổ chức cuộc thi chụp ảnh marathon với chủ đề Khu đô thị ĐHQG-HCM chào năm học mới.

Sau 3 vòng tranh tài trong cuộc thi Ý tưởng Sáng tạo Trẻ ĐHQG-HCM lần III, BTC đã chọn được 9 ý tưởng xuất sắc từ 122 ý tưởng tham gia. Các ý tưởng xoay quanh đề tài Khu đô thị ĐHQG-HCM.

Đề tài Bus-Book, kết hợp việc đi lại bằng xe bus và văn hóa đọc của nhóm sinh viên Khoa Y đã xuất sắc giành giải nhất cuộc thi. Ý tưởng này cũng giành thêm giải thưởng do khán giả bình chọn.

Nhật Thông

Sinh viên khoa Y khám bệnh cho sinh viên trong ngày hội. Ảnh: Nhật Thông.

khăn. Ban đầu, cô cũng la lớp dữ lắm. Nhưng rồi thấy lớp chăm chỉ, chịu khó giờ tay làm bài tập, cô cũng bớt la. Sau một tháng tích cực ôn luyện, lớp tôi tiến bộ hẳn lên.

Kỳ thi tốt nghiệp THPT 2012, điểm môn Hóa lớp tôi khá cao. Cô rất vui và dành nhiều lời khen cho lớp. Tôi chợt nhận ra,

suốt hai năm giảng dạy, cô chưa bao giờ vui như vậy. Niềm vui ấy lớn hơn cả những bó hoa, những món quà mà cô nhận được trong ngày Nhà giáo. Có lẽ thành tích mà lớp tôi đạt được là bó hoa lớn nhất mà chúng tôi tặng cô. Đó là sự tri ân thật lòng nhất. Cảm ơn cô, vì cô đã không nhận bó hoa ngày trước ■

Hồi học mẫu giáo, ước mơ của tôi là trở thành bác sĩ. Nhà tôi khi ấy rất nghèo. Ông ngoại bệnh, không có tiền chữa trị nên bị mù và mất sớm. Tôi hứa nhất định lớn lên sẽ theo nghề y để chữa bệnh cho nhiều người, kiếm được nhiều tiền và xây ngôi nhà thật to... Khi cô giáo hỏi “Các em có ước mơ gì?”, tôi là người giơ tay đầu tiên và không chút ngại ngần: “Dạ, em muốn làm bác sĩ ạ!”.

Lớn hơn một chút, tiếp xúc nhiều hơn với thế giới bên ngoài, tôi lại muốn trở thành một người nổi tiếng, có thể là MC, ca sĩ, diễn viên... Tham vọng ấy khiến

tôi trở thành một đứa “ấm” nhiều công việc. Vài người nhận xét tôi chuyên “Ăn cơm nhà, vác tù và hàng tổng” vì tôi luôn tham gia tích cực các hoạt động của trường, của huyện. Khi thì kể chuyện về Bác Hồ, khi làm diễn viên trong các vở kịch, lúc làm người mẫu, nhà thiết kế cho các buổi trình diễn thời trang của lớp, lúc vẽ tranh tuyên truyền phòng chống ma túy, lúc làm phát thanh viên măng non, lúc tụ tập bọn con nít trong xóm bày cho chúng chơi theo các gameshow trên truyền hình như *Vườn cổ tích*, *Chiếc nón kỳ diệu*, *Ai là triệu phú*, *Tam sao thất bản*... Bị cuốn vào sinh hoạt

tập thể khiến ước mơ làm “thiên thần áo trắng” trong tôi phai mờ dần.

Đến thời học cấp 2, trường tôi có phát động phong trào “Đọc và làm theo báo Đội”. Tôi bắt đầu tập tành viết bài rồi gửi cho báo *Thiếu Niên Tiền Phong*. Bắt đầu từ những mẫu truyện cười nho nhỏ, những tình huống bất ngờ thú vị, đến những bài phóng sự dài hơi hay những truyện ngắn đòi hỏi tính thẩm mỹ. Lúc đó tôi viết còn ngô nghê, bài gửi đi mà chẳng thấy “sủi tăm” nhưng dần dần, với sự bền bỉ “viết rồi gửi” đã chạm đến trái tim của các biên tập viên của tờ báo. Cảm giác vỡ

Nghề báo

mở ra một bầu trời

Nguyễn Thanh Tú

òa khi lần đầu tiên thấy tên mình “chễm chệ” trên mặt báo đã khiến tôi có thêm nhiều động lực. Tôi viết nhiều hơn, số bài đăng cũng tăng lên. Tôi biết rút ra kinh nghiệm cho riêng mình về câu cú, cách dùng từ, cách khai thác đề tài... Khi tôi được báo *Thiếu Niên Tiền Phong* cấp thẻ Phóng viên Tuổi hồng thì tình yêu nghề báo trong tôi đã tượng hình rất rõ.

Trước khi thi đại học, tôi tìm được một cuốn sách về nghề báo. Đó là cái nghề mà người ta phải “đi, đi và đi”, phải tiếp xúc nhiều, phải biết kiềm chế bản thân, phải chăm chỉ học hỏi. Nó không dành cho những kẻ lười biếng. Cứ đọc thêm mỗi trang của cuốn sách đó, tôi lại thấy nghề báo thực sự hợp với mình.

Nghề báo là nghề đưa tin về cái mới. Còn gì tuyệt vời hơn khi nhà báo luôn là người tới trước, biết trước những dòng sự kiện đang trôi chảy ngoài đời sống, để rồi chuyển đến công chúng một cách nhanh chóng, kịp thời và chính xác.

Nghề báo cần phải đi nhiều để tìm hiểu cuộc sống. Tôi không phải là đứa thích ngồi một chỗ và chờ người khác tới nhắc cho đề tài để viết. Từ thời cấp 3, sau buổi học, tôi đã tự thưởng cho mình một chuyến dã ngoại bằng xe đạp vòng quanh huyện. Tôi phát hiện rất nhiều điều thú vị, nhiều nơi có phong cảnh nên thơ. Tôi bỗng thấy tự hào về quê hương “xứ trầm biển yến” Khánh Hòa của mình và muốn quảng bá, giới thiệu những vẻ đẹp nơi mình đã sinh ra và lớn lên trên mặt báo.

Người làm báo không nhất thiết phải có khả năng văn chương

Sinh viên Khoa BC&TT trong giờ học chuyên ngành. Ảnh: Thanh Tú

thiên phú mà cần nhất là sự nỗ lực rèn luyện câu chữ. Tôi rèn luyện bằng cách thường xuyên đọc và nghiên ngẫm nhiều loại sách, báo. Kế đến là luyện viết. Viết sao cho có ý, có nghĩa và hàm súc. Tôi cũng phải luyện nói. Tôi học bắt chuyện, làm quen người lạ sao cho tự tin, thân thiện...

Nghề báo luôn cần niềm đam mê. Tôi yêu nghề báo từ những niềm vui nhỏ nhoi nhất. Đó là “khoản lương” đầu đời, là việc tên mình được in đậm dưới bài viết để rồi có cơ hội “giao lưu” với nhiều bạn bè khắp cả nước. Đặc biệt, nghề báo còn mang đến cho tôi những kỷ niệm đẹp.

Đó là những ngày “Biển Đông dậy sóng” khi Trung Quốc hạ đặt giàn khoan trái phép ở vùng biển Việt Nam. Tình yêu nghề báo đã khiến tôi ngày đêm theo dõi tin tức, hòa chung nhịp đập của tuổi trẻ Việt Nam, lên tiếng bảo vệ chủ quyền biển đảo thiêng liêng của Tổ quốc.

Đó là lần thị xã quê tôi xảy ra vụ “rạch mông phụ nữ” bởi những phần tử côn đồ. Ngay lập tức, tôi

liên hệ với các “nguồn tin” và đưa tin về vụ này. Lúc đó tôi sung sướng vô cùng, cảm giác như mình thực sự bước vào nghề báo vậy.

Vốn sinh ra từ một miền quê nghèo khó nên tôi đồng cảm với những thân phận lận đận. Tôi muốn dùng khả năng và ngòi bút của mình để kêu gọi cộng đồng sẻ chia, tiếp sức họ, giúp cuộc sống họ bớt gian nan.

Đó là lý do vì sao tôi đặt bút viết vào phiếu đăng ký dự thi đại học vào ngành báo chí và truyền thông, quyết tâm đeo đuổi nghề báo. Dẫu biết rằng, làm báo sẽ phải đối đầu với những khó khăn, vất vả, thậm chí nguy hiểm cả tính mạng nhưng niềm đam mê công việc này chính là động lực để tôi cố gắng. Thầy tôi từng dạy rằng: “Chẳng có gì có thể giới hạn ước mơ và thành quả của bạn cả. Bầu trời không có giới hạn. Nhưng vẫn có một giới hạn lớn cho ước mơ và thành quả của mỗi chúng ta. Đó chính là cái đầu của ta”. Tôi tin tôi sẽ làm được nghề báo vì trước mắt tôi là cả một bầu trời rộng lớn ■

Ảnh minh họa. Nguồn: Internet.

Tiết thư cho... mình

Như Quỳnh

C hào em, cô bé năm nhất! Chắc em còn giận và trách chị nhiều vì những điều chị đã gây ra. Ừ! chị biết là mình có lỗi với em rất nhiều. Chính vì thế hôm nay chị mới viết cho em lá thư này, như một cách để tạ lỗi cùng em.

Em yêu quý, năm nhất đối với một sinh viên đại học lần đầu xa nhà, luôn là một thách thức lớn. Để có thể tồn tại ở cái thành phố rộng lớn đầy chạm bậy này, đối với người trưởng thành chín chắn đã khó, huống chi em chỉ mới là cô nhóc 18 tuổi. Cô nhóc mới bữa trước còn có ba mẹ, thầy cô, bạn bè bên cạnh, nay bỗng một mình lạc lõng giữa chốn Sài thành. Chị biết, lúc đó em đã lo lắng nhiều.

Đến bây giờ, điều mà chị chưa bao giờ hối hận là đã khuyên em vào ở KTX ĐHQG-HCM. Lúc đó, có biết bao lời mời chào ở trọ, có biết bao lời đồn thổi không hay về KTX, rồi biết bao lời khuyên của bạn bè theo kiểu: "Ra ngoài sống sẽ tự do, không bị gò bó", nhưng chị đã gạt đi tất cả và đưa em vào KTX. Chị nghĩ rằng, năm nhất em còn non nớt, còn yếu đuối, chưa đủ sức để chống lại những phức tạp và chạm bậy ở ngoài kia. Ở KTX em sẽ có thêm nhiều bạn bè cùng hoàn cảnh, đều là sinh viên xa nhà. KTX sẽ cho em kinh nghiệm sống tập thể, cho em không gian vui chơi lành mạnh... Ban đầu nên thế em ạ, khi em còn "nhỏ" thôi, còn năm hai, năm ba, năm tư thì tự em quyết định lấy. Nếu phù hợp em hãy ra trọ, vì lúc này chị tin em đủ mạnh mẽ và bản lĩnh để "bước ra thế giới".

Điều mà chị hối hận nhất là chị đã không làm tròn bổn phận đối với em. Chỉ vì cái bệnh "khó tiếp xúc với môi trường mới" mà chị đã để em lủi thủi, cô độc một mình ngay cái lúc em cần có bạn bè nhất. Chị đã giam cầm em trong đoạn đường từ

trường về phòng và ngược lại. Để đến nỗi, hết học kỳ I, em chưa đi hết các tòa nhà trong KTX. Chị đã làm mất đi sự tò mò vốn có của em. Nếu hỏi đó chị tự tin hơn, hòa đồng hơn, chịu khó bắt chuyện và kết bạn hơn thì biết đâu em đã không cô đơn đến vậy. Chị đã tự ti với giọng nói miền Trung, với cái gốc "quê mùa" của mình, để rồi đẩy em vào lối sống "tự kỷ" chỉ biết bản thân và thế giới ảo. Vì thiếu tự tin nên chị không dám tự ứng cử vào các chức vụ trong ban cán sự lớp, hay đoàn hội. Vì nhút nhát chị đã làm em vụt mất biết bao cơ hội.

Điều thứ hai mà chị muốn xin lỗi, đó chính là sự buông thả bản thân của chị. Không ai quản lý, kèm cặp, đòi sống sinh viên hoàn toàn tự do đã tạo cơ hội để chị đánh mất mình. Chị cúp cua, không chịu học bài... Chị tự biện hộ rằng thầy cô dạy không hiểu, nhưng thực tế chị đã không cố gắng để hiểu thầy cô. Vậy nên bảng điểm năm nhất của em thật tệ. Giá như hỏi đó, chị chăm chỉ đọc sách, chịu khó chuẩn bị bài trước khi đến lớp, ghi chép, đi học đầy đủ thì chắc cái khái niệm "rớt môn" đã không ám ảnh em đến vậy.

Chị thấy mình là kẻ chuyên đổ lỗi em ạ. Chị đổ lỗi rằng các môn đại cương dở, chán, lý thuyết suông và tự an ủi rằng học đại cương chẳng ứng dụng được gì. Và tất nhiên chị sai. Bởi thực tế, bất kỳ môn học nào dù lý thuyết hay thực hành cũng đều đem lại cho chúng ta những hiểu biết nhất định. Các môn đại cương có liên quan và ứng dụng khá nhiều cho các môn chuyên ngành sau này. Vì thế, nếu không học tốt các môn đại cương thì bước sang năm III, năm IV em sẽ thấy mình bị hổng kiến thức rất nhiều.

Sinh viên đũa nào chẳng nghèo, chẳng khó khăn nên thành thử ai cũng muốn đi

làm kiếm thêm chút tiền. Nhưng em thấy đấy, chị lười học và khi đi làm thêm chị lại càng lười hơn, chị đổ lỗi cho công việc vất vả, mất nhiều thời gian, để rồi chuyện học càng bị bỏ bê.

Chuyện thi cử, nếu có cơ hội quay lại, chị hứa với em chị sẽ bỏ ngay cái thói ỷ lại vào ngày mai: "Ngày mai sẽ học"; "Ngày mai sẽ làm"... đó là thứ giết chết ý chí và động lực của con người nhanh nhất. Vì cứ nghĩ chưa thi nên chưa vội đã đẩy chị vào tình cảnh ôn bài qua loa, thậm chí là chỉ "nhìn sơ qua" trước ngày thi. Và em biết đấy, điểm số thật tệ.

Còn chuyện này còn tệ hại hơn tất cả những thứ ở trên, đó chính là cái quan điểm: Tự hài lòng, chấp nhận. Vì tự hài lòng nên dù điểm thấp chị cũng không thấy buồn. Trong khi bạn bè huyền thuyên hỏi nhau về bài làm sau mỗi giờ thi, hay kêu ca điểm số không được như mong đợi. Còn chị, thi xong là xong, bao nhiêu điểm cũng được. Chính vì chấp nhận nên chị không có mong muốn ganh đua với ai và biện minh rằng "không muốn bon chen với đời" - cái lý do thật lằng xẹt. Có lẽ vậy mà năm nhất hầu như mọi người trong lớp không biết đến tên của em. Chị lại phải xin lỗi em rồi.

Thêm một điều nữa, đó là chuyện sống không có mục tiêu, không có đích đến. Chuyện đó thật hoang tưởng nhưng chị đã từng như vậy và chị đã ép em sống theo lối sống sai lệch đó. Chị sai khi không cho em sống với đúng bản chất, với đúng bản thân em. Em giận chị là phải rồi.

Đó là những lỗi lầm mà hỏi năm nhất chị đã gây ra cho em, chị mong em tha thứ và hy vọng em nhìn thấy được những cố gắng của chị hiện tại. Mong em luôn khỏe, học tốt và rút ra nhiều bài học từ năm nhất sai lầm của chị. Chào em, cô bé năm nhất! ■

Poster chính thức của FESE mùa thứ 11. Nguồn: BTC cung cấp

FESE- sân chơi 10 năm

Ngày 2/11 tại Trường ĐH Kinh tế - Luật (ĐHQG-HCM) đã diễn ra buổi hội thảo "Khởi động cùng FESE". Hơn mười mùa FESE, sân chơi này vẫn truyền cảm hứng cho những sinh viên có niềm đam mê với chứng khoán.

Thu Trang

Mùa thứ 11

FESE (Faculty of Economics Stock Exchange) là Sàn giao dịch Chứng khoán ảo thuộc Trường ĐH Kinh tế - Luật, do nhóm những sinh viên năng động, nhiệt huyết và sáng tạo xây dựng nên. Trải qua hơn 10 năm hình thành và phát triển, FESE GROUP tự hào là đơn vị tổ chức học thuật bổ ích. Sân chơi này đã giúp hàng ngàn sinh viên có góc nhìn tổng quát về thị trường chứng khoán, làm cầu nối liên kết giữa doanh nghiệp và các bạn trẻ, đồng thời cũng là nơi phát hiện và ươm mầm cho những tài năng mới.

Với mục đích xây dựng sân chơi học thuật về tài chính, chứng khoán và tìm hiểu thêm về thị trường chứng khoán. Tại sân chơi này, các bạn sinh viên sẽ đặt mình vào vị trí của một người hoạt động chứng khoán để có những quyết định, những phiên giao dịch mang lại lợi nhuận. Sau cuộc chơi, các bạn sẽ có thêm kinh nghiệm thực tế để bước ra môi trường kinh doanh thật.

Bước sang mùa chơi thứ 11, hơn 3.000 tài khoản ra đời, 2.978 tài khoản đã được kích hoạt, 2000 sinh viên đăng ký sàn online cùng sự theo dõi của rất nhiều sinh viên đến từ các trường đại học, cao đẳng ở TP.HCM. Đặc biệt, các trường như ĐH Kinh tế, ĐHNgoại thương, ĐH Ngân hàng, ĐH Văn Lang, ĐH Kinh tế - Luật, ĐH KHTN, ĐH RMIT đều có lượng sinh viên tham dự rất đông.

Truyền đi cảm hứng

Ông Trần Đức Sinh - Chủ tịch Hội đồng quản trị Sở Giao dịch Chứng khoán TP.HCM khẳng định: "Tôi đồng hành với Chương trình sàn giao dịch chứng khoán ảo FESE đến nay đã là năm thứ 9. Cá nhân tôi cho rằng

đây là sân chơi học thuật bổ ích cho các em sinh viên rèn luyện kỹ năng, tiếp thu kinh nghiệm trong lĩnh vực chứng khoán".

Mùa thứ 11 này, nhiều cá nhân có uy tín trong lĩnh vực tài chính, chứng khoán cũng đã hỗ trợ với vai trò cố vấn cho chương trình. Ông Lương Đình Phúc - GD Môi giới công ty Cổ phần Chứng khoán TP.HCM (HSC) cũng đã có buổi giới thiệu về thị trường chứng khoán và chia sẻ những kinh nghiệm của bản thân khi bắt đầu bước vào kinh doanh chứng khoán trong buổi lễ khởi động mùa FESE 11. Ông khuyến khích các nhà đầu tư trẻ: Nếu không có cơ sở để lựa chọn cổ phiếu và quyết định các phiên giao dịch thì chứng khoán không khác nào một canh bạc.

Bạn Vũ Khánh Linh, người chiến thắng FESE mùa thứ 10 chia sẻ: "Khi các nhà đầu tư quyết định một phiên giao dịch chúng ta hạn chế đi theo xu hướng đám đông" ■

Đông đảo sinh viên tham gia FESE mùa thứ 10.
Ảnh: BTC cung cấp

